

КОМЕНТАР

КОМЕНТАР

2

И В Н И Л О В Ы

А.К И Р П И Ч

Г О Л О С З Е М Л І

" Спиніть, спиніть те колесо прокляте
історії, крутіть у інший бік, —
не так, не так, як ті чорти завзяті
Його крутили вік-у-вік."

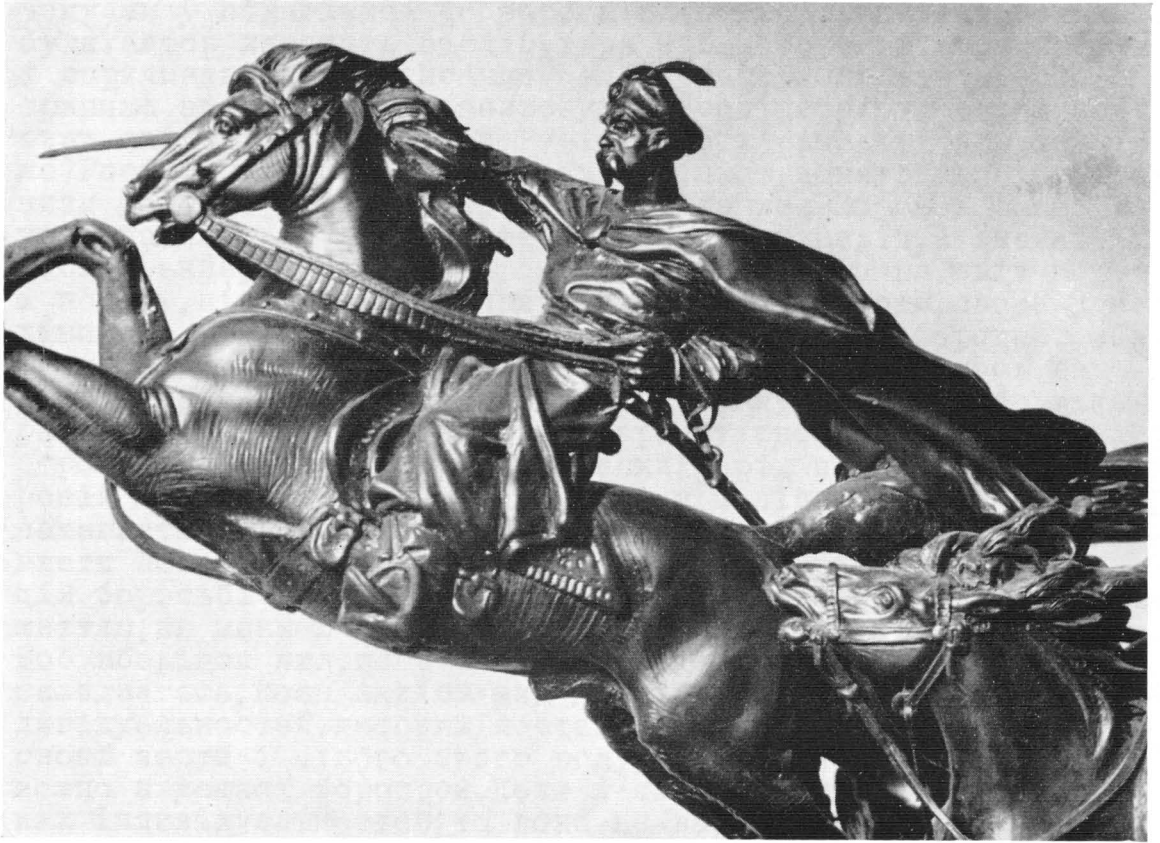
Ю.КЛЕН "ПОПІЛ ІМПЕРІЇ"

В. СИМОНЕНКО

Земле рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вриваються моє.

Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолим небом
Гартував я душу молоду.

Хто тебе любов'ю обікраде,
Хто твої турботи обмине,
Хай того земне тяжіння зрадить
І з прокляттям безвість проковтне!

А.КИРПИЧ

КОЗАК ЧИ МУЖИК?

М.Л.Суходоля в статті під заголовком „Якими маємо бути?" /Визвольний Шлях, ч.10/49, жовтень 1951 / порушує надзвичайної ваги тему. Наведено досить переконливих, блискучих аргументів, щоб ненавидіти ворога й любити Рідний Край. Однак уже з заголовку виходить, що ми такими не є, як повинні бути. Інакше не було б потреби ставити цього питання й наводити низку переконувачих доказів. Не в'ячено причин також, чому ми у відношенні до ворога не всі є такими, як повинні бути. Автор наводить вислів д-ра Чубатого, вислів, що, мабуть, і спричинився до написання самої статті. Ось він: „Росія потрапила вцепити якусь незрозумілу солідарність серед частини східних українців з Росією". Що ж саме тут незрозуміле? Росія потрапила зробити лиш те, якою вона сама є: уподібнити до себе частину українців, прищепити їм свої смаки й уподобання, свій стиль життя. Бо ж кожний нарід, а значить і московський, творить свій світ, свою культуру на свій образ і подобу, відповідно до природи своєї духовості, своєї психіки, або ментальності. Запанувавши над іншими народами, він не може творити культуру цих народів, а творить свою, заперечуючи й винищуючи всяку іншу, як конкуренційну, або використовуючи для збагачення й розросту своєї. Це закон всякої боротьби за існування. Поневолений нарід в своїй кращій здоровій частині, щоб зберегти себе як цілість, чинить спротив, намагається самозахватись і вивернутись з-під чужинця, вигнати його з своєї території, або й підкорити собі. Але в цій боротьбі за збереження цілості одиниця ризикує власним життям, як меншою вартістю супроти вартості цілого, нації. Щоб зберігся вид, потрібні жертви індивідів, з яких вид цей складається. Коли якийсь вид /нація/ має досить сильних індивідуальностей, готових поставити власне життя в обороні своєї честі і цілого свого роду, то така нація вийде переможно з усякої боротьби. Коли ж якась нація має замало таких індивідуальностей, то вона не варта жити на світі і вона гине. Бо життя вартий той, хто не боїться вмерти за нього, а це той, хто має вартості цінніші за особисте життя. „Бо кожному, хто має, дається та прибавиться, хто ж не має, - забересться від нього і те, що він має." /Матв.гл.25, ст.29/. „Хто життя зберігає своє, той погубить його, хто ж за Мене життя своє злубить, той знайде його." /Матв.гл.10, ст.39/.

Слабші й гірші елементи нації - це ті, що мають слабкий інстинкт збереження цілості, слабе національне почуття. Це егоїстичні елементи, що над усе цінять своє власне фізичне життя і особисті вигоди. Це шкурники, матеріалісти і кар'єристи. Це ті, що продають інтереси цілості за свої особисті, бо для них немає на світі нічого дорожчого за особисте існування. Колись під час татарської навали вони без спротиву піддалися татарам і звалися „людьми татарськими, що сіяли пшеницю і просо для татар" і в татар шукали захисту супроти своїх. Це вони робили так, щоб урятувати свою шкуру, своє життя. Але не врятували, бо прийшов час, що татари забрали не тільки пшеницю та просо, а й їх самих у ясир та попродали на східних ринках, як худобу, на різні каторги, а з дітей їхніх виховали яничар, що нищили свій край і народ, служачи чужому. У татарських людей настільки низькі були поняття

людської честі й гідності, що вони не вважали для себе смертельною ганьбою підкоритися диким і некультурним татарам. Очевидно, це були ті елементи нації, що рівнем своєї культури недалеко втікли від татар, а тому могли мати до них навіть симпатії, як до собі подібних, оту саму „незрозумілу солідарність“. Не треба думати, що татарські люди складалися з неорганізованої маси темних людей, керованих лише інстинктом збереження власної шкури. Ні, ця маса мала своїх організаторів, своїх ідеологів, що виправдували своє постоуповання певною системою ідей, певною татарською ідеологією. Чітопис смутно згадує про ватажків татарських людей, називаючи їх „болоховцями“, або „болоховськими князями“. Ясніше уявлення про людей цього типу дає нам пізніша „брюховецьчина“ і споріднені з нею явища в часи козацько-гетьманської України. Нарешті в новітні часи ми мали нагоду самі пізнати людей цього типу в особі „Харківського уряду“ і співзвучних з ним елементів української нації.

Треба зазначити, що сучасні „харківці“ не конче є нащадками лише в білогічному розумінні колишніх татарських людей і брюховецьчини. В основі спадковості є завжди соціальні низи, що мислять соціальними категоріями, не розуміючи глибших причин свого матеріального упослідження. Ідеологами ж цього примітивізму низів часом бувають і виходці з верхніх шарів суспільства, різні невдачники, амбітники, кар'єристи й демагоги-духові нащадки колишніх „болоховців“, або ті що повірили в свою безвартісність і непотрібність та пристали на татарську ідеологію.

Становлячи в українським, назагал заможним і культурним суспільстві, малопомітну меншість, ці примітивні низи і їхні ідеологи ніколи не мали надії власними силами вибитись наверх суспільства, а тому шукали підпори в чужих суспільствах-колись в татарському, пізніш московському, де більшість населення складалася з таких низів, керованих такими ж болоховцями. А що західні суспільства були назагал заможніші, культурніші і „панські“, то й орієнтація наших низів, очолюваних болоховцями, брюховецькими та „харківцями“, була завжди східна татарська або московська, бо ці останні були „низами“, якщо рівняти їх до західних націй. Московська держава в цілості виросла з татарських людей, керованих болоховськими князями, що пізніш перейняли державну спадщину татар, яким вірно колись служили. Поширення української колонізації в східнім напрямку сприяло віддаленню від західних впливів і підпаданню східним, московським, а значить і збільшенню серед українців людей однотипної з московською ментальністю /солідарність/. А поступове опанування України Москвою поширювало й закріплювало цю ментальність в західному напрямку. Процес, що триває й сьогодні.

Колишня „солідарність“ з татарами незначної меншости в Україні т.зв. татарських людей з'явилась під впливом розгрому татарам Київської Держави і була по суті пристосуванням до сильнішого, щоб уникнути боротьби й фізично вижити, як це роблять шкурники й боягузи. Такою є по суті й сьогоднішня „солідарність“ з москалями частини українців. Це вичікування -хто буде сильніший, щоб тому покійно служити і мати за це нагороду, або хоч помилювання. Їхня ненависть до своїх-це засіб здобути прихильність чужого, якого вони бояться, а тому й люблять /рабська любов/. Своїх же не страш-

но, свої не вб'ють, бо раз, що свої, а друге, що не мають сили. Власне за оцю б е з с и л і с т ь вони й ненавидять своїх /рабська ненависть/. В одну мить вони зненавидять і того, кого сьогодні люблять, якщо він завтра буде розбитий кимсь дужчим. Вони раптом полюблять того дужчого /рабська зрадливисть/.

Чи варто про цих людей говорити? Варто. Але не для того, щоб переконати їх. Цих людей переконати не можна. Вони є такими з природи, і в кожному суспільстві вони є, не лише в українським. Говорити про це і про них треба для тих, які ще не зайняли певного до них становища і не очистилися від них. Біда не в тім, що є татарські люди, а в тім, що вони серед нас користуються всіми правами порядних людей і зловживають іменем українським. Якими маємо бути? Питання стосується не до татарських людей, а до українців, що над усе люблять рідний край і всією душею ненавидять ворога. А найголовніше-уміють розпізнавати, хто той ворог. Розпізнавати не за Винниченковим оповіданням „Хто ворог?“, на якому більшовики виховували в українських школах молодь покоління часів НЕПу. Розпізнавати на основі пережитого власного досвіду і історичних фактів.

Питання, якими маємо бути, зводиться до' другого питання: як зліквідувати в психіці українця ті риси, що їх зацепила Москва, і відновити його властиві риси, прибиті й приголомшені Москвою? Що ж потрапила з українців зробити Москва за 200 літ свого панування? Щоб коротко відповісти на це питання, досить нагадати собі з-перед двохсот літ-чим було тоді українське населення? Який психологічний тип був панівним, домінуючим і найбільш пошанованим в українським суспільстві, незалежно від класового чи соціального становища і походження? Ясно, що це був к о з а к . Козак по вдачі, натурі, по всій ментальності і навіть п о - з в а н н ю, незалежно від роду заняття, з якого мав прожиток. Показаним було майже все українське населення, як сільське-хліборобське, так і міське промислово-торгівельне і ремісниче. Показаним як уже не по званню, то в кожному разі по своєму духовному образу. Бо козак це категорія не класова, а морально-правно-політична, притаманна всьому суспільству даної території. Козак як носій певних моральних цінностей і правних та політичних понять і відповідного до них укладу життя, побуту й звичаю. Тому й боротьба проти цього звання й намагання обмежити різними реєстрами та з в у з и т и д о р о л і с о ц і я л ь н о г о п р о ш а р к у -це була боротьба не внутрішньо-українська, а зовнішньо ворожа польська або московська. Українство ніколи не ставило перешкод показанню всього населення, а навпаки, всіляко сприяло цьому. Кожному було вільно бути козаком, і як хто не міг ним стати, то лише з причин особистої вдачі. Боягузи, шкурники й хитруни, що не могли чи не хотіли нести тягару козачого звання, не могли стати козаками. То така їм була й честь і шана в суспільстві.

Така честь і шана, як і татарським людям за княжих часів. Про честь і славу козачого звання ще й по нині голосять всьому світові найкращі українські народні пісні, в яких кожен мужчина інакше й не мислиться й не зветься інакше, як тільки козак. Козак-це втілення найкращих прикмет, найшляхетніших рис людської вдачі.

Козак-це був найпоширеніший тип в Україні до її поневолення.Тоді в нас не стояло питання,якими маємо бути.Кожна старша людина,кожен хлопець,кожна дівчина й навіть кожна дитина знала,якими маємо бути.М и м а е м о б у т и к о з а к а м и .Доки ми будемо ними,доти буде в Україні наша сила і наше право.Перестанемо бути козаками-настане чужа сила і чуже право.Бо Україна є витвір козацького духу, що й відродився в народі з старого кореня,того,що вже раз було на Україні-з духа Святослава Хороброго.Бо перестати бути козаком-це перестати бути українцем в повному розумінні того слова,це значить лишитися українцем тільки по назві,тай ту ожуть відібрати.

Що ж потрапила зробити з нами Росія за 200 літ свого панування?Вона потрапила зробити з козака-мужика /а в місті-міщанина/,а з вищої козацької старшини,якої фізично не знищила,зробити дворянина,тобто слугу московсько-петербурзького царського двору.

Що ж таке мужики?Це новітні татарські люди,що сіють пшеницю і просо для новітніх татар,а в міру потреби й самі йдуть на ясир в новітні московські каторги та на війни і в яничари,як і колись до турків,а ідеологами мужицтва є оті новоспечені московські дворяни,це прямі нащадки і відповідники колишніх болоховських князів.Мужик-це категорія чисто психологічна,або морально-політична,вірніше:аморально-безправно безполітична.Офіційно,як соціальна категорія,вживалось слово „крест'янин " /селянин /,тоді воно не відображало певного духового образу і не було образливим.Але в житті і в літературі вживалось слово мужик,як певний духовий образ людини,і в такому сенсі воно було образливим для людини,що не втратила почуття людської гідності.І хоч після революції це слово було викинуто з ужитку,та не зовсім рішуче,бо поняття те залишилось і пізніш з тим самим відтінком зневаги перейшло на слово колхозник.А деякі селяни самі його до себе вживають.Приміром,як колись лякали приходом більшовиків,то деякі селяни казали:„Я не боюсь,бо мене з мужика не скинуть".Це було найнище звання,з якого вже нижче нікуди було скидати,хіба в яму.Пізніш багатьох скинули таки в правдиву яму,інших загнали в колхозну яму,ще інших забрали в ясир на різні каторги,а спритніші,рятуєчись,самі пішли в яничари,проте не врятувались,а були постріляні,або самі стрілялись.Все це трапилось в наслідок нашого мужицтва.А наше духове омуличення-це ціль і наслідок московського панування над Україною.Що Москва мала таку ціль,то нема нічого дивного,бо сама вона була суцільною країною мужиків,керованою такими ж дикими „мужиковствуючими панамі та царями".Москва мала за ціль перетворити завоювані нею народи в таких же покірних рабів,якими були в своїй масі люди Московщини.Що ж таке була Московщина,як країна?Це була,за висловом Лермонтова, „Немытая Россия-страна рабов,страна господ".Цей поет не московської крові,бо з походження шотландець,не міг переносити московського рабського духу і був засланий на Кавказ,на передову лінію фронту.Від'їжджаючи з Росії,він схарактеризував її так:

„Прощай немытая Россия
Страна рабов,страна господ,
И вы,мундиры голубые / жандарі -А.К./
И ты послушный им народ.

Быть может за хребтом Кавказа
Укрохсь от твоих пашей,
От их всевидящего глаза,
От их всеслышащих ушей"...

Коли російська інтелігенція ідеалізувала „руського мужика“, то це був вияв найбільшого російського націоналізму, бо це була ідеалізація всіх ета процентів московського народу, що був завжди „послушний“ своїм панам, тобто отій самій інтелігенції, що ним правила. А правляча московська верхівка була завжди „всевидяча“ і „всечуюча“, бо отой послушний їй народ завжди про все їй доносив, з того народу завжди вербувались „очі й уші государеві“ ще від часів Івана Лютого і по нинішній день. Московський державно-бюрократичний апарат завжди спирався і спирається нині на отой послушний народ. Московський пан любив свого „мужика“, а мужик так само любив свого пана і навіть чванився ним тим більше, чим більше його пан був суворий і жорстокий, чим більше всі його бояться. В силі свого пана московський народ завжди бачив вияв власної сили.

Ідеалізація українською інтелігенцією українського козака є найчистіший вияв українського націоналізму, любови до свого народу і своєї країни-це вияв українського патріотизму. Навпаки, -ідеалізація українською інтелігенцією українського мужика це вияв московського націоналізму в Україні, московського патріотизму, бо мужик-це духово-психологічна категорія, витворена Москвою в Україні, українській нації невластива, не державно-творча й українську націю руйнуюча. Якщо вірно, що українське селянство є, в переважній масі, ще носієм української національної ідеї, то тільки в такій мірі, в якій воно духово не омужилося, а зберегло ще краді риси своєї національної вдачі, а це козацькі риси, козацьку вдачу. Це стосується не лише до селянства, а до всіх верств українського народу. Бо як колись покаяння, так під Москвою помужичення охопило все населення України, в тім числі поетів, письменників, вчених і професорів, взагалі інтелігенцію навіть в більшій мірі, ніж селянство.

Українська література, особливо „народницького“ напрямку, багато спричинилась до ідеалізації мужицтва в Україні, замість того, щоб змити з нашого народу цю московську пляму, цю найбільшу нашої нації і пістряк на її душі. У ганьбу

Омужичення-це є отатарення, обмосковлення української душі, обольшевичення української козацької вдачі. Змити з душі українця цю московську ганьбу, показати знову українську душу, відродити її-це першорядне завдання нашої науки й літератури. Бо питання нашого визволення тісно зв'язане з питанням, х т о буде боротися за національне визволення. Мужик-ця сутомосковська категорія, ніколи не буде боротися за Україну, лиш за Москву. Тільки козак, як чисто українська ідеальна суспільна категорія, боротиметься за Україну. Відродження в нашому народі віднятого Москвою козачого звання є необхідною передумовою визвольної боротьби. В своїм революційнім націоналізмі москалі збольшевичились, бо большевик то є у них носій найкращих прикмет московської національної вдачі.

В українській національно-визвольній боротьбі українці показали, бо козак то є носій найкращих прикмет української національної вдачі.

Що таке козак? І що таке мужик?

Козак-це ідеальний образ української душі. Козак є носій і оборонець вищих суспільних і духовних вартостей людини, таких як мужність, хоробрість, войовничість, відвага, честь, слава, гідність, благородність /шляхетність/, чесність, безкорисність, жертвенність в обороні загального добра, людських прав, правди, віри і звичаїв своїх батьків. Козак ні на хвилину не заважається стати в обороні тих вищих духовних цінностей, наражаючи на небезпеку власне життя, як меншу супроти них вартість. Бо ж боронячи ті цінності, він тим самим боронить і власну гідність і звання, а значить і власне життя, яке без тих цінностей втрачає всяку вартість. Козак-людина активна, моторна й непосидюча. Він не любить довго засиджуватися вдома, не тримається печі і жінчиної спідниці. Коли немає війни і походів, він сам шукає пригод в різних підприємствах. Тому з нього прекрасний колонізатор-хлібороб, промисловець і купець. Тому козак-людина булава по світах, з широким кругозором, знанням людей і світа, знанням життя і звичаїв інших країн і народів, до яких він може мати розуміння і толеранцію в тій мірі, в якій вони не стоять на перешкоді його власним замірам. Як людина, що пережила різні пригоди, знає біду і найбільші труднощі і небезпеки, козак у всьому покладається на власні сили, ніколи не благає о ласку й допомогу, ніколи не кається й не нарікає ні на себе, ні на когось, не журиться й не чухає потилицю, а завжди діє всіма своїми духовними і фізичними здібностями. А вже ніколи не нарікає на Бога, бо це було б нижче його козацької гідності. Нарікання на Бога є виявом мужицької поганської психіки. Тому козак виробив у собі здібність знайти самий несподіваний, сміливий і часто неймовірний вихід з найскрутнішої ситуації. Тому то кажуть, що „козакові сам чорт не брат”. Тому серед козаків часто бували індивідуальності з такими сильними характерами, що їм приписувано якусь таємничу силу і прозвано їх х а р а к т е р н и к а м и . Тому козак любить завжди допомагати кожному, хто попав у біду і бореться з нею. Зате не любить і зневажає кожного, хто тільки охкає і нарікає, а нічого не робить, щоб вибитись з біди.

Козак-це пан, володар, бо він панує сам над собою і над скарбами землі, що нею володіє. Тому в звертаннях між козаками вживалось слово „пан”: пане господарю, пані господине, панове молодці, панове громадо, пане отамане, пане Остапе. Бо пан-то не раб і не хам, а носій найвищих людських чеснот. Бо пан-це людина, що носить з ласки Творця образ і подобу Божу і вміє той образ в собі боронити. А Бог-Пан, тому і людина-пан. Козак надзвичайно високо ставить і шанує дівчину, чи то свою дружину, бо то його дівчина, його дружина, мати його дітей, чи мати його самого. А мати для козака-це найвища святість. В обороні чистоти подружнього життя, в обороні родини, батьків, сестер, братів, своєї дівчини від бруду, ганьби, сорому і наруги та понизження, козак стає з усією силою свого меча і готов за ці святості не раз, а тричі вмирати. Тому жіноцтво українське мислить собі мужчину взагалі, а мужа зокрема тільки, як козака. Бо козак-це ідеал української жінки. Бо звання козачки підносить її на найвищий рівень людської гідності й самоповаги. Раз в житті, в часі шлюбу і весільного обряду, кожен козак і козачка підносяться до вершин всенароднього ідеалу в становищі людини на землі:

наречений стає „князем“, а наречена „княгиней“. В оточенні бояр, дружок і світилок, у відповідному одязі, князь і княгиня приймають на себе від усіх всі почесні, що належаться цьому високому званню. Взаємопошана між подружжям лишається на все життя у взаємному величанні один одного дружиною. Ця символіка колишньої української державности, глибока закорінена у весільному обряді та інших звичаях, мусіла б бути нашою інтелігенцією відповідно до сучасного культурного рівня змодернізована, стилізована, пошанована і збережена в особистім інтелігентським побуті, прийнявши все, що в тім звичаю доброго і відкинувши, що внім є злого. Адже, наприклад, в Англії в кожному місті на різних річних святах чи карнавалах існує звичай обирати споміж дівчат красуню-королеву з відданням їй належних почесностей. У нас не до подумання такий звичай, бо наша інтелігенція пішла в соціальні революціонери і зробила ненависним не тільки слово король, або князь чи гетьман, а навіть пан, козак, ба навіть просто багатий чоловік. „Хай живе мужик і то найгірший мужик!“

В житті, побуті і звичаях козацької України існували норми поведінки, що плекали козацький войовничий дух, були моральні приписи, поняття чести, оборони гідности звання козацького, тощо. Вони ж були тим іспитом, що давав право на це звання і відсівав тих, які нездатні були персонально боронити честь козацького імені, або своєю поведінкою ганьбили його. Найкращим іспитом були звичайно війни, де виявлялись хоробрість, чи боягузтво, а в мирний час різні змагання та герці. Але на кожному кроці в житті-це була повсякчасна готовість виступити в обороні особистої чести, особиста вимога сатисфакції, а не домагання через суд. Ніякий суд не боровив особистої чести. Свою честь мусів боронити кожен особисто сам, а ні, то одержував публічного ляпаса і тим втрачав звання і пошану в суспільстві. Це забезпечувало добір кращих до провідної верстви. Пізніша заборона особистої чести десь у ХVIII віці, мала той сенс, що до провідної верстви могли пролізти найгірші під моральним оглядом люди-всякі шкурники, хитруни, демагоги і боягузи та підлабузники, люди пронириліві і нечесні, бо тепер честь їхнього високого звання і становища вони не мусіли боронити самі-їх боронили суд і поліція, вони скинули з себе тягар обов'язку боронити свою честь і свого звання, вони лише користали з прав того звання. Таким чином суспільство втратило можливість добору кращих і повновартісних до своєї провідної верстви. Щоб добитися до проводу, тепер уже треба було змагатися не кращими якостями душі, як честь, хоробрість, розум і відвага, а такими як лицемірство, хитрунство, обман, підступ і демагогія. Все це призвело до глибокого занепаду суспільної і особистої моралі.

В козацькому суспільстві високо стояли моральні чесноти. Їм відповідав і високий естетичний рівень і смак як в одязі, в оздобах світлиць, в будові й прикрасах церков, в поширенні шкільництва, в думах і піснях та в музиці, де бандура й скрипка були загально поширеними народними інструментами.

Домінуючий тип серед козацтва переважно веселий і безжурний. Та ця веселість і безжурність часто буває свідомо удавана лише на людях, за для успіху справи, щоб мати удачу в якому ділі. Бо козак-людина в першій мірі діловита, тому якщо сумує і роздумує, то більше на самоті, чи в тісному колі своїх побратимів, своєї журби на люди не виносить.

*) оборони

На багатство козак ніколи не дивився як на ціль, лише як на засіб в досягненні цілі, тому ніколи його не щадив і був щедрим для якоїсь потреби до останку, проте ніколи не викидав на марно, не був марнотратом. Багатство було для козака самозрозумілим вислідом його зусиль, матеріальним виразом і оцінкою його особистих здібностей і подвигів, що спрямовані були не на здобуття цих багатств, а на здобуття, скажімо, слави. Тому козак був гордий не на своє багатство, а на ту славу dokonаних діл і подвигів, що могли й не увінчатися багатством, а могли увінчатися смертю - в кожному випадку залишається слава, скорб не дочасний, а вічний. Серед козаків діяла християнська мораль: „Думайте про Царство Небесне і славу його, а все інше приложиться вам”. Козаки боролися за вищі цілі, не матеріальні, за вищий спосіб життя, а тому матеріальні цінності, як засоби цієї боротьби, самі прикладалися їм. І козаки жили заможнo. А хто поставить собі ціллю боротьбу за хліб, той не воздвигне храмів на славу Бога і не нагодує всіх старців коло себе, а ще зруйнує храми і відніме від старця останній шматок хліба і сам загине з голоду. Бо не можна з матеріальних речей робити ідеал, бо ідеал є завжди річ недосяжна, до якої треба вічно прагнути. Тому хто зробить ідеалом хліб, той ніколи не досягне його. Маєтковий стан, домашня господарка, рід, заняття, служба чи ремесло - це була приватна справа козака. Звання козака не залежало від класової приналежності, чи матеріального стану, а ні від того, чи був він продуцент, чи інтелігент. З в а н н я к о з а ч е в и х о д и л о з м о р а л ь н о г о о б о в ' я з к у к о ж н о г о г р о м а д я н и н а з б р о й н о б о р о н и т и с в о ю б а т ь к і в щ и н у . Козак /переважно/ має в особистім посіданні зброю, коня і сідло. І тому, що все чесне населення було озброєне, нігде в Україні не було грабунків і розбоїв по дорогах, а повна безпека вдень і вночі. Це приємно дивувало чужоземних подорожніх після того, як вони з Росії переїзджали в Україну. Бо в Московщині, країні мужиків, місцями і вдень небезпечно було проїхати, так поширені були грабежі і розбої по великих дорогах. Бо в країні мужиків тільки злодії і розбійники бувають озброєні і вони там правлять за козаків і національних героїв і такі ж , як і вони, сидять в урядах.

Що таке мужик? Це подавляюча маса московської національності, як врозумінні основної соціальної верстви народу, так і в розумінні загального духовного образу цілої нації, з якої виходять, або коли й не з неї, то в ній потопають і її психіку відображають інші культурніші прошарки народу і в першу чергу правляча провідна верства. Ця остання, шукаючи міцної підпори в суспільстві, знаходить її в основній масі свого народу - в мужикові і в тих елементах, що вийшли з мужика, з так зв. народу /„Вышли мы все из народа”/. Звідси принцип народности отої уряду російського, проголошений мудрішими представниками ще царського уряду, які в засаді народности вбачають основну запоруку міцї і тривалости царського режиму. /демократизм Москви!/. Цих засад було три: православ'є, самодержав'є і н а р о д н о с т ь . Вимога народности уряду оплачувалась послушністю народу своєму урядові. Цю послушність уряд використовував для підбиття сусідських неросійських народів і поширення сфери володіння російського

народу, з тим і зросту національної свідомости, самоповаги і національної гордості. Але підбиті народи стояли на вищому економічному і культурному рівні, супроти злидненого, брудного, дикого й некультурного московського народу-мужика.

Правляча верхівка російська теж не блищала культурністю супроти інтелігенції завойованих народів, тому з konieczности залицалась до нижчих шарів поневолених народів, нацьковуючи їх супроти своїх верхів, а інтелігентську верхівку поступово винищуючи, або перетягаючи на службу в Московщину для піднесення культури свого народу і знищення культури завойованих країн. Сама ж правляча верхівка понаживала собі багаті маєтки на завойованих землях, стала жити в розкішних палатах в усім блиску європейської культури, відмушничалась і відірвалася від свого народу. Такими ж палатами і блиском культури заблищав Петербург, де вони мали державні посади, як в с т о л и ц і і м п е р і ї , а н е с а м о ї М о с к о в щ и н и .

Московський же народ ходив далі в лаптях на заробітки на завойовані ним багаті землі, де люди заможніші і культурніші гидували його, як брудного і смердячого „кацапа". Так прийшло до порушення принципу народности російського уряду, настав розрив між народом і урядом і нестало послушництва. Народ російський воював не для того тільки, щоб скористалася верхівка, а він далі ходив на заробітки на завойовані землі, а для того, щоб бути господарем на завойованих землях, а покорені народи щоб до нього ходили на заробітки, або й даром на нього робили, а він лиш щоб командував. Що еволюція відносин московського народу до його уряду відбулась саме в цьому напрямку, доводять такі факти. Він, народ, далі був послухний своєму урядові, коли той вів його на „усмирение инородцев", або ж на дальші завоювання, чи пак, „освобождения" нових народів, бо це відповідало його бажанням наживи і панування над чужими народами і бунтувався проти уряду, коли той мав невдачі в цих завоюваннях, бунтувався не проти з а в о ю в а н ь , а п р о т и н е з д а т н о с т и і с л а б о с т и ж р о в о д у в ц и х з а в о ю в а н н я х . Він вимагав уряду твердої руки, тоді було все в порядку. Російський революційний рух ніколи не мав успіху в масах, поки він був скерований по західному зразку на боротьбу за різні соціальні поліпшення, як от восьмигодинний робочий день, забезпечення проти безробіття, підвищення плати, тощо. Зате відразу мав успіх як політичний рух, як боротьба за владу. Справа в тім, що російський так званий пролетаріят не вважав за досягнення восьмигодинний робочий день, бо він і години не хотів працювати. Так само нерозумно було боротися проти безробіття, бо його ідеалом є нічого не робити / ідеал мужика!/. Так само не хотів він, щоб хтось йому добавляв платню, бо він хотів сам собі платити /ограбити, вкрасти!/. Справа в тім, що російський пролетаріят є ніщо інше, як вибагливіші, активніші, неспокійніші й непосидючі елементи того самого мужицтва і з тією ж мужицькою психікою. Ніяке безробіття йому не загрожувало, бо він завжди міг вернутись на село, додому. Все, що заробляв він, у неділю пропивав. А як заробляв більше, то пив і в буденний день, або й цілими тижнями і тоді не йшов на роботу зовсім, сам собі робив безробіття, а фабрика, чи копальня мусіла на нього чекати.

Тому ідея політична, ідея боротьби за владу, за панування над завойованими багатшими просторами імперії, що через слабкість уряду стала розпадатись /особливо при Керенському!/. - ця ідея захопила всю масу московського народу, бо відповідала почуттям його національної гордості, бажанням наживи і панування над чужими багатствами і чужою працею. /„Наша, братцы, матушка Рассея-всему свету голова“-рос. солдатська пісня./ Такі політичні мотиви зрушили всі найздібніші елементи московської нації і вони то й зробили російську октябрську націоналістичну революцію. Що ця революція була націоналістично-московська, назовні свідчить факт перенесення столиці до Москви-центру московської духовості, а внутрішньо-це ті руські гасла, під якими ця революція проходила. А це гасло „мировой революції“ і всесвітнього панування, так зв. диктатури пролетаріату, звичайно з російського, бо в росіян соціальне гасло абсолютно сходиться з національним, московський народ весь являється пролетаріатом серед інших націй, так що йому, як бити буржуїв, то тільки чужих, бо своїх у нього мало, та й ті здебільше неросійського походження. Друге гасло ще більш яскраво націоналістичне-це гасло винищення „чуждых элементов“, тобто елементів чужих духові московського народу. Саме ці елементи були знищені в імперіальному російському державному апараті, елементи так би мовити „петербурзькі“, що спиралися не на російський народ, а на заможніші народи підкорені Росією-козаків Дону, Кубані, Сибіру. Ці імперські елементи шукали рятунку, тікаючи з Росії якраз на землі неросійських народів-Україну, Дон, Кубань, Сибір, звідки організовували боротьбу проти російської етнографічної території, охопленої большевизмом, тобто московським націоналізмом, який намагався змести ці немосковські елементи не лише з своєї етнографічної території, а й з усіх теренів бувшої імперії, чого зрештою й досяг, застосовуючи нечувану жорстокість і силу зброї та підступ і зраду кинутих соціальних гасел, що маскували московський націоналізм і шукали підпори в татарських людях поневолених націй, переключавши тим їхню боротьбу за національне визволення, на боротьбу соціальну, внутрішню, класову- б о р о т ь б у т а т а р с ь к и х л ю д е й п р о т и с в о є ї в е р х і в к и н а с п і л к у з с у ц і л ь н о ю м о с к о в с ь к о ю т а т а р - в о ю .

Сам етнографічно-московський народ, від цих соціалістичних гасел не мав чого втрачати, бо тих „чуждых“ йому заможних елементів на своїй території мав небагато і він їх пограбував досить швидко. Зате соціалістичні гасла узаконювали його право грабувати й винищувати дійсно „чужді“ йому елементи на територіях немосковських, де заможних людей було дуже багато і всі були йому національно „чужды“.

Що мав у себе вдома російський мужик? Життій хліб, кислі „щі“, капусту-„зеленуху“ та рибу-тарануху, а пив тільки квас „маладой“ та чай „с полотенцем“. А в хаті-полаті, воші, клопи й таракани. Прийшовши ж на заняті ним „окраїни“, він одразу ставав паном над людьми, що жили в культурних умовах і мали щоденні харчі кращі, ніж він у себе вдома бачив на Великдень. Тим то домівка йому пустою смерділа, а на чужих землях він почував себе далеко краще, як вдома, не потребує навіть працювати, а це головне.

Цим пояснюється вибухова сила експансії московського народу на сусідні землі, бо куди він не піде, то знайде умови кращі ніж вдома.

До того ж він завжди приходив не як гість, а як татарин, як варвар-завойовник, "як хазяїн необятної родини своєї", де він дійсно "дышет так вольно", як ніхто нігде, ні в якій країні демократичних свобод.

Слідом за салдатнею сунуться хмари цивільних, невойовничих елементів, жадібних, нахабних, заздрісних і ненависних та підозріливих, а тому потайних, лукавих, мстивих і жорстоких до чужого їм населення, яке, будучи культурнішими, дивиться на своїх завойовників звисока, зневажливо і насмішувато.

В 1921 році на Київщину з степових областей України приїжджали возами люди купувати чи вимінити хліба. Колись заможні господарі, тепер мовчазні й похмурі, вони сумно розповідали, що такий неврожай траплявся в них і раніш, майже що-сім років, проте голоду з того не було, бо врожаєм одного року вистачало на два і більше років. І кожний господар тримав достатній запас, аж поки він не бачив, що матиме з нового врожаю. Та тепер сталося інакше. "Красна мітла" забрала весь хліб, а на полі не вродило. Слухаючи цих оповідань, люди хто продавав, а хто й жертвував що міг, допомагаючи в людському нещасті. Хоча і в самих того року був дуже бідний урожай, але большевики ще не наважувалися забрати хліб "під мітлу", бо по лісах ще не замовкли скоростріли українських повстанців.

Але того ж року з центральних московських міст наїхало в Україну чимало так зв. "клубашників", що теж міняли хліб за ситець і різне "барахло". Пам'ятаю, всунулась раз у хату обвішана торбами товстою баба з курносою пикою і, відсапуєчись, сіла на лаві.

-Відкіля ви?-запитала моя мати.

-Сем дней как с Арла, матушка,-відповіла московка.

Всі в хаті мовчки переглянулися. Діти ледве втримували сміх, а тітка й озвалась:

-Тим же ти така й гладка, що й в двері не потовпишся. Де воно в тобі й дівається?

Діти пирснули сміхом.

-Чаво гаваріш?-незрозуміла кацапка.

Мати поспішила на виручку.

-Та нічого. То вони про своє. А чого ви сюди приїхали?

-Чаво приїхалі? Да ведь синкі то наші завоевали Україну?

Вот і приїхалі. Гаварілі-комісарами все будут. Нашіх арловських ребят много пашло. І мой синочек где то тут есть на Україне і уж удостоїлся комісаром стать. А как же, то лі еще будет? Погодіте!...

Так відбулася еволюція відносин між імперською владою і московською нацією. Ця еволюція не була зміною московського мужика, лиш зміцненням основних рис тієї психіки, звільненням від гальмуючих чужих впливів-таких як християнство і західня культура, розширення сфери діяльності тієї самої психіки, поширенням її діяння на ті ділянки, що раніш були в руках немосковських по духу і по крові елементів, -різних графів, баронів та князів-на ділянки вищої адміністрації, політики й науки.

Сучасний режим большевицький є глибоко національний, він є владою найширших московських мас і виявом їхньої психіки і, як такий є по московськи глибоко демократичний, бо виявляє волю найширших мас російського народу, волю керувати не лише собою а й іншими народами, володіти їх багатствами, майном і працею і їхнім життям. Воістину московська нація створила собі лад на свій образ і подобу, лад, якого вона хотіла і зуміла створити на всю широчінь своїх здібностей, без нічиєї допомоги, а навіть супроти волі зовнішнього світу, супроти завзятого спротиву сусідніх неросійських народів, яких вона знову силою підкорила і накинула свій московський лад.

Що ж за психіка в московській нації? Це є психіка мужика, як основного духового образу цілої нації і її найбільшого соціального прошарку, що становить найменше 90% населення разом з робітництвом, яке є той самий музик.

Музик-це образ людини грубої, неотесаної, темної і обмеженої. Він вороже наставлений і не терпить усього, що не подібне до нього. Потайний, скритий, лукавий і підозрілий. По натурі боязкий, але там де не боїться, нахабний і брутальний, хамуватий. Зухвальство і нахабність править у нього за вияв сміливості, а розпач і відчайдушність-за відвагу. Інертний і безініціативний. Праця, як творчий процес, що дає задоволення, для нього чужа. Він працює, бо мусить, щоб було з чого жити. Потреби свої обмежує, щоб менше працювати. За прояв найбільшого розуму вважає уміння легко прожити, тобто не працюючи. Пан, в уяві мужика-це людина, що нічого не робить, довго спить, добре і багато їсть і гарно зодягається. Такого пана він поважає, бо це його власний ідеал. Влада-засіб до такого панування. На науку дивиться, як на шлях до легкого хліба і якщо варто вчитись, то лише для того, щоб потім не робити, жити по панськи. Пан, що працює, не має в його очах пошани, це дивак, „малохольний“, у якого „не всі вдома“. Але саме навчання тяжке для нього, бо він не хоче себе мучити і тому не хоче вчитись. Своєї думки він не має, а для розв'язки різних життєвих питань дивиться, як люди, то так і він, або як начальство накаже. Думка громади, тобто начальства, завжди вища за його власну. Коли хтось з громади будує щось з вільної ініціати-ви і тим відрізняється від інших, такого зразу всі знеслав-дять, пошкодять і зіпсують всю будову. Будувати-так всі, ніхто не сміє сам. Навіть виходячи між люди, він пильнує, щоб в одягові не було чогось відмінного, а таке як у всіх, тоді він спокійний і вдоволений.

Як істота, життя якої зближене до тваринного, він наскрізь матеріялістичний. Його інтереси і круг діяльності кру-тяться навколо їжі, одягу і житла. Релігія? Так, він відчуває, що є якісь таємні сили, що впливають добре чи зле на людську долю, але таку релігію має й дикун і вона не має нічого спільного з ідеалістичною наукою християнської моралі, якої він не годен збагнути, хоч би й хотів, а насправді він не має ані охоти до того. Єдине, що він сприйняв і затамив, це що Христос простив навіть і роз-бійника, коли той покався. Потурання і поблажливість до вад і поганих нахилів у собі і в людях-це його мораль за-

мість непримиренної боротьби з тими вадами. Це оте всепрощаніє і „непротівленіє злу“, яке проповідував найбільший російський мужик граф Лев Толстой. Збираючись, очевидно, чинити людям зло, російський мужик повчав, щоб вони не протівились. П'янство, лінивість, крадіжки, розпуста, брехня, підступ і виро-ломство є в них геройством, а не ганьбою. Ганьба тому, хто попався, кому невдався злочин.

Єдине, що він шанує—це силу, те, чого він боїться. Слух-няність і покора перед страхом кари, це те, що змушує його йти навіть на смерть. З власної волі чи ініціативи він не піде на жертву навіть за найкраще діло, наприклад, хоч би в обороні власних дітей чи цілої родини. Бо хоч він власне життя не високо цінить і не має самоповаги, то однак ще менше він цінить і поважає життя інших, хоч би й найрідніших. Тому з власної ініціативи він не стане в обороні життя ближніх і навіть свого власного. Він може благодіяти лише ласки і милосердя. Якщо родина і він сам гине—тоді він не винен, винен той, хто не помилював. На бій, на смерть його погнати можна тільки силою, страхом кари, тоді він слухняно піде, бо тоді він теж не винен—його змусили. За що битись—його абсолютно не обходить, але завжди краще бути переможцем, ніж переможеним, тому б'ється добре. Слухає завжди того, кого дужче боїться, а не того, по чьому боці правда і його власний інтерес. Зрештою, ті, що правлять ним, краще знають, в чому саме полягає власний його інтерес ніж він сам, і завжди дають йому це зрозуміти. Вони з одного боку манять його різними обі-цянками, а з другого підганяють різними жорстокими карами і цим унаочнюють, що тому краще, хто послухає. А якщо цим слух-няним все ж таки погано, то винен той неслухняний, що його покарано. В обіцянках уряд ніколи не скупиться, бо знає, що їм однак ніхто не вірить, проте всі вдаватимуться, що вірять і відповідно поступатимуть, боячись кари. Вимоги уряд ставить завжди непосильні, щоб мужик був згори приголомшений і міг виконати їх лише частково, а тому почувався вічно винним пе-ред державою, а держава має змогу тоді з кого вибирати, кого покарати, а кого помилувати, а декого похвалити, чи нагородити.

Живучи вічно в ямі, він не намагається вилізти з неї, бо вважає, що це й не залежить від його індивідуальних зу-силь і волі, зате злорадно намагається всіх втягнути в ту яму, знизити до свого рівня. Зайвину своїх доходів не викорис-товує для піднесення життєвого рівня, а пропиває гуртом. Зате пильнує, щоб і кожен своє з ним пропив. Хто ж не проп'є, а забагатіє, того всі ненавидять як ошуканця і злочинця і якщо не вбивають, то в усякім разі дають зрозуміти, що все, що він має, то не його заслуга, а тільки їхня ласка, що вони його терплять, „дають змогу жити“, —все, що ти маєш, то не є твоє, то не вислід твоєї праці і здібностей, —то вони тобі „дали“ змогу мати те все, то їхній „піт і кров“. Звідси саме ваше існування є ненормальність і злочин і навпаки—ліквіда-ція вас, тобто пограбування і знесення з лиця землі—є при-вернення нормального стану рівності всіх, поворотом до спра-ведливості. Радість і втіха з приводу заможності і добробу-ту сусіда—це почуття незнайомі мужикові. Навпаки—існує лише заздрість і ненависть. Тому справедливо кажуть, що мужик і в церкві молиться, щоб у сусіда корова здохла. Російська при-казка цілком широко, як щось позитивне, стверджує: „Чужое не-щастье нам всегда лучшее утешение“.

Коли музик гине, то йому не те болить, що він гине, а те, що інші лишаяться й не гинуть разом з ним. Якби всі гинули разом з ним, тоді він і в погибелі щасливий.

Не маючи пошани сам до себе, він не може шанувати й когось. Тому він грубий і брутальний. Брутальність-це його стихія, в якій він виявляє свою натуру на всю повноту. Сварячись, вживає найгидкіших висловів, що виявляють всю потворність його фантазії. Соромицькі вислови-це звичайне щоденне явище навіть в родиннім житті музика, навіть при дітях і дітей при батьках. Можна собі уявити чистоту душі інтелігенції, що вийшла з такого середовища і яку культуру творитиме ця інтелігенція. Це буде або фальшиве й надуте мавпування чужих вразків, або щире змальовування власного бруду й примітивізму, приличкованого до нудоти тенденційними аспіраціями перетворення цілого світу й самої людини, подібно тому, як його самого перетворено з от такого музика на „високого інтелігента й державного мужа“. Це „свиня в ярмулці, або не дай Боже свині роги, бо людей поколе“. Вона бундючна і нахабна, щоб тим надолужити свою душевну порожнечу і приховати фальш свого становища. Непевна себе і неспокійна, вона вічно тероризує підлеглих, щоб упевнитись в своїй силі. Полохлива по натурі, як і той музик, вона скрайне жорстока до безборонного ворога. Жорстокістю надолужує відсутність внутрішньої сили і певности в собі. Поведінка її на чужих землях / в Україні / -це поведінка злодія в чужій коморі, тільки щось стукне, він здригається. Тому вони пильнують, щоб нігде не стукнуло. Тому закон їхній для населення-це „Біть нельзя“. „Бити не можна“- це г л и б о к о з а к о р і н е н о в п с и х і к у м у з и к а і в в а ж а є т ь с я н и м в и р а з о м з а к о н н о с т и .

І це зрозуміло, бо ж якби було „можна бити“, то в першу чергу били б його за всі його злочини й паскудства. Тому б'ють, катують, мордують, ламають ребра, розстрілюють тільки „по закону“ в спеціальних катівнях, де люди не бачать. В цім найбільша мудрість музичького закону. „Бити не можна“, бо це тільки його катівський привілей.

Всяку жінку, хоч би й молоду, або й дівчину, музик зве „баба“, підкреслюючи тим грубе і зневажливе ставлення до неї. Жінка для нього лише об'єкт статевого потягу, та ще робітниця й родильниця дітей. Розпуста мужчині сходить за героїзм, а жінка карається. Однак і найчистішу жінку чи дівчину втопчуть в болоті і змішають з болотом, щоб не вдавала з себе „щось особливе“, а була така як всі-приступна й не горда. Музик страшно ненавидить гордості, бо гордувати можна тільки ним, музиком.

П'янство не вважається за ганьбу, а за героїство. П'яному всі прощають. П'яним всі тішаються, як цікавим видовищем. П'яному заздрають і хочуть і собі побути в такому щасливому стані. В п'яному виді музик має сміливість виявити всі свої таланти, все багатство своєї натури. Тверезий музик завжди боязкий. Тому часто п'ють також для сміливості. Напитись-це найближча ціль музика. Все життя його проходить від одної „п'янки“ до другої. П'ють понад силу, хоч і не хочеться, силу-ючи один одного. Потім по кілька днів хворіють. Це вважається вершком добробуту-„добре живе-щодня п'яний“.

Пісні здебільшого-частушки, переважно соромицькі. Музика-гармашка. Звуки її різкі й одноманітні. „Вот-вот-вот-вот!“

"Вот-вот-вот-вот!" Ці чотири звуки повторюються без кінця.

Кохання позбавлене всякої поезії й обмежується до так зв. "страданія", тобто психічного відчуття фізіологічного прагнення. А серед вихованої в матеріялістичному дусі му- жицької інтелігенції зникає навіть і той запах кохання і вона "крутить любов" "без черьомухи", тобто, без пахощів че- ремшини. Ніяких моральних і звичаєвих умовностей не існує, крім тих обмежень, порушення яких карається існуючим зако- ном, що був інакшим учора і може змінитись завтра, відповід- но до завдань політики і світової революції. Про будь які релігійні приписи не може бути й мови-їх не існує.

Лінивий, інертний і безвольний-музик є прекрасним об'- ектом для підкорення його волі інших, активніших і вольових людей. Бо хто не має власної волі, той з природи речі мусить коритися волі інших людей. Через те музик, сам того не розу- міючи, є причиною і підставою диктаторських режимів. Всякий інший режим буде невластивий і чужий його натурі, "чуждний" отій його народності і тому не вдержиться. Як чужорodne ті- ло в організмі.

Ідеал музика-жити так, щоб нічого не робити. Коли ж він все таки працює, бо мусить, то це в нього не є самозрозумі- лому, звичайною річчю, життєвим правилом. Ні, це виняток, це в нього подвиг, героїзм, за який його мусять славити, шанува- ти, коритись йому і в усьому слухати його. Він стає деспотом в родині. Тому жінка, щоб звільнитись від його деспотизму, стала сама все робити, а його, ледачого, гнати з хати, щоб ішов та хоч на себе заробив. Тому такі "заробітчани" ніколи не роблять збережень, щоб принести додому жінці та дітям, а все пропивають.

Пан в уяві музика-це людина, що не працює і не вміє працювати. Такого пана музик любить, бо такий пан у всьому залежить від музика і його праці і такий пан скорше дава- тиме поблажку всім його слабостям-ліношам і незграбності в роботі, п'янству тощо. Пан, що працює-ненависний і небезпеч- ний музикові, бо вривається в його сферу, сферу фізичної пра- ці, з якої може легко витиснути музика більшою продуктивні- стю, раціональністю, технічною досконалістю й ефективністю. Тим самим стає незалежним від музика і змушує тим самим переборювати свій примітивізм і відсталість, самовдоскона- люватись, зміняти свою натуру-а це тяжке й неприємне завдан- ня. Тому вся ненависть музика звернулася саме проти тих дрібних панів, що виходили з того ж музика, але були панами праці і вищої інтенсивної господарки. Таких музик навіть не звав панами, а кулаками, "міроедами", павуками і кровопийця- ми. В л а с н е ц ь о г о т и п у п а н и з а п а н у - в а л и в А м е р и ц і , а в Р о с і ї б у л и н е - щ а д н о з л і к в і д о в а н і в і м ' я ж е б р а - ц ь к о ї р і в н о с т и с о ц і я л і з м у , щ о є б е з п е р е ч н о і д е а л о м м у з и к а щ е в і д ч а с і в , к о л и н і я к и х М а р к с і в і н а с в і т і н е б у л о .

Дух Америки полягає не в гонитві за доляром. Таке уяв- лення може скластися лише в психіці музика, психіці наскрізь матеріялістичній, що сприймає лише зовнішні матеріяльні речі, не розуміючи глибокої суті-звідки ті речі беруться, вислі- дом чого вони є. Бо ж правдою є, що доляр ніколи не є вислі- дом погоні за доляром, бо якби це було так, то доляр мали б

ті люди, які готові за доляр батька продати, тобто якраз ота голота-мушки. Та проте, скільки б вони не грабували, таки голотою залишаються й не мають долярів. Бо правду сказала одна розкуркулена жінка, покидаючи своє пограбоване голотою подвір'я:

"Забирайте та наживайтеся з чужого добра, тільки пам'ятайте, сусідоньки, моє слово: хто мав, той і матиме, а хто не мав, той ще й того збудеться, що має-бо драної торби ніколи не наповнити".

Отже дух американський не в гонитві за доляром, а в гонитві за іншим способом життя, а доляр є лише вислідом, засобом і зовнішнім виявом того способу, а ніколи не ціллю. Хто поставить ціллю доляр, той не матиме його. Хто поставить інший американський спосіб життя-виявлення людини, тому доляр сам приложиться. Тому правдивий американець кидає доляра за найдрібнішу послугу, не тратячи часу на те, щоб взяти здачу, бо в нього час-гроші, а зовсім не на те, щоб похвалитись, який то він багатий /як думає мужик/. Мужик же американську приказку "час-гроші" зрозумів по своєму: платять не за роботу, а за відбутий на роботі час, ото ж робити якнайменше, а годин відстояти якнайбільше, бо час-гроші. Американець, що має мільйони, поводить ся і працює, як би був простим робітником. І навпаки, американець, що немає й доляра, поводить ся й працює так, якби він мав мільйони.

Мужик же, вивчившись, "на пана", навіть навмисне вдає, що не вмів робити "чорної роботи", підкреслюючи тим свою інтелігенцію, чи панськість. Роботи він соромиться і навіть боїться, бо люди будуть сміятися з нього. Люди-тобто по суті такі, як він мушки, бо мають однакові з ним поняття й уявлення.

Так колись уславлена релігійність мужика виявилась лише в зовнішніх прилюдних формах, розрахованих на показ, про людське око, для демонстрації своєї порядності, для зміцнення свого становища серед людей і була виявом відношення між людьми, а не засобом єднання людини з Богом, не прагненням здійснити вимоги Божі в поборюванні в собі і в людях зла і творення добра.

Насправді релігійність мужича була не в поборюванні і не в неприщиреності до зла, а навпаки, у всепрощенні, в потуранні і поблажливості своїм і людським злим нахилам і слабостям, отже не в гартуванні і зміцненні духа, а в розкладанні й розтіканні його. В цьому вся філософія найбільшого мужика Толстого. Вимог мужик до себе не ставив і нема тієї підлоти, якої він не міг би сам собі простити, а Бог "милостивий все простить". Йому лиш потрудитись поставити свічку. А як мушкетерські "вчені" відкрили йому, що Бога нема, то ще й краще-тоді відпадає й цей обов'язок. "Крой, Ванька, - Бога нет!"

Так само й інтелігенція мужича, скинувши з себе тягар вимог Божих до людини й об'явивши, що "все від природи", стала на шлях найбільшого потурання своїй низькій, паскудній природі. Так прийшло до зворушливого єднання з мужиком, з якого вона вийшла. Настала повна еманципація хама в людині. Звільнення від тягару вимог християнської моралі. "Увійходьте тісними воротами, бо просторі ворота й широка дорога ведуть до погибелі". /Матвія 7, 13/.

Безбожники зреклися ярма науки Христової й пішли широким дорогою до погибелі. Як всяка культура, що відступила від

законів Божих і стала на шлях поборювання їх, вона немину-че стала узаконенням беззаконня, стала культурою брехні, під-ступу, зради, віроломства, удосконалення різних форм грабежу і розбою та потворної жорстокости визволеної бестії.

Безбожність у мушкетерській інтелігенції править за висо-ку ознаку „великої вчености”./„Бога нет, есть только наука”/ Подібно, як така сама ж безбожність у мушкетера править за най-яскравіший показник його темряви і невігластва, показник далекости його від образу і подоби Божої і близькості до образу й подоби звірячої, тваринної, зоологічної.

Подібно, як мушкетер міг лише повірити в Бога, але не міг застосувати до себе вимог його Євангелія, бо були ці вимоги за великі і затяжкі для його натури, так само й мушкетерська інтелігенція лише повірила в науку. Не мовучи сприйняти її суті й стати творцями тієї науки, вона охоче проголошувала себе представниками, прихильниками й жерцями науки, її обо-ронцями перед релігією, оборонцями „прогресу” - і в цьому лише виявлялась „вченість” тієї інтелігенції. Вченість де-кларативна, зовнішня, подібно як колишня „релігійність” му-шкетера.

Мушкетер ніколи не шукає причини своєї біди в собі само-му, в своїй недосконалості, а тільки в зовнішніх обставинах і в інших людях. Сам він ніколи не винен. Тому він любить, щоб його пожаліли й поспівчували йому, а також страх не тер-пить, коли його назвати дурнем, що сам у всьому винен.

Козак хоч і бідний, та при людях удає з себе багатого і веселого чоловіка. Мушкетер же, хоч би мав купу грошей, то при людях удає з себе нещасного бідака, і якби мали роздавати щось на бідних, він не посоромиться стати в чергу там, де щось дають. Козак найбідніший не приймає подачки. Мушкетер все любить, щоб його пожаліли й приласкали. Цим він сам напрошує-ється, щоб над ним хтось був паном, опікуном.

У козака відношення до жінки овіяне чаром кохання, оду-хотворене плятонічною ідеалізацією жіночого образу, його ангельської ніжності, дитячої невинности, шануванням чистоти й непорочности жіночого образу, ревним оберіганням від бруду й шуканням слідів Божественної краси в людині, як най-вищому творінню Творця. Жінкою ж була й Мати Божа, Пречиста Богородиця. Тому в козацькому суспільстві жіноча врода і краса - об'єкт загального замилювання, а щастя красуні - це втіха для всіх.

Мушкетера похадливість і непереборчивість у всьому, так і в відношенні до жінки, не надає значення красі. Навпаки, кра-са, як і всяке багатство, стає об'єктом заздрости і ненависти, порушенням принципу рівності. Тому немає такої погані, якої б не вигадали на вродливу дівчину, щоб принизити її і зрів-няти з болотом. Тому вродливі дівчата з правила бувають не-щасливими в мушкетерському суспільстві.

Для психіки мушкетера є характерним, що для нього є завжди кращою солодка брехня, ніж гірка правда. Правди мушкетер не лю-бить, бо ж вона була б у всьому спрямована проти нього, проти його гріховної, паскудної натури, а змінити свою натуру мушкетер нізащо не схоче. Подібно як тварину, його лише можна прине-волити до цього силою. Тому мушкетер любить брехню і добрих брехунів. Слухання брехні дає йому насолоду й не потребує зусиль над собою. В своїй зазріханості він зайшов так дале-ко, що сам повірив у те, що бреше і став брехню вважати за правду.

В його творчості завжди Іван-якийсь попівський наймит-перехитрує й обдурює всіх і виходить героєм. Тому мужик не вимагає, щоб йому говорили правду, лише як брешуть, то щоб гарно, до ладу. А в царстві мужицької сили ця брехня завжди правдою стане, завжди брехня переможе і стане правдувати. Бо сила-це єдиний закон і право мужика, що він шанує і перед чим схиляється сам і змушує інших схилятися. Мужика дратує й обурює всякий, хто сміє не коритись божкам, яких любить і яким поклоняється він, мужик.

Такий є мужик. Та обставина, що в різних місцях можуть виявлятися різні відміни того самого типу не міняє основного образу. Найгірші типи мужика з'являються саме на невластивих йому територіях, тобто не російських, бо копіювання і наслідування завжди гірше оригіналу. Риси пристосовництва, вислужництва та раболіпства, а також шкурництва, егоїзму, скупарства і боягузства та інші антигромадські риси психіки мужика переважатимуть якраз на чужому ґрунті. Тому властивий, справжній російський мужик завжди матиме перевагу і моральне право "ісправлять і перевоспітывать" своїх інородців-наслідувачів в дусі колективізму, громадськості і пошани до авторитетів-отих самих російських божків. Те, що в російського мужика виходить цілком широко, відверто й натурально, як притаманне його природі, в наслідувачів виходить фальшиво, нешироко, облесливо, перебільшено до карикатурності, або й потворності. Хвильовий, на доказ незламності своїх комуністичних переконань, розстрілює рідну матір. Антоненко-Давидович для тієї ж цілі змушує українського інтелігента-комуніста, розстрілювати українських "заложників"-селян./оповідання "Смерть" /.

Ясно, що російський інтелігент-мужик, для того щоб бути вірним самому собі, не мусів ставати на шлях найпотворнішої самоліквідації. Бо коли російський мужик-комуніст розстрілював "чуждє" йому елементи, то в цьому не було ніякої потворності, бо вони були справді чужі його натурі і це була не самоліквідація, а самоствердження московської нації: ліквідація ворога-він розстрілював чужу матір і чужих селян. Коли ж український мужик-большевик з наказу свого московського вчителя розстрілював в Україні "чужді" йому /московському большевикові/ елементи, то це було явище потворне, антиприродне. Бо створений на московський лад українець-мужик розстрілював природні українотворчі елементи. І це була потворна самоліквідація України і ствердження на українській землі Москви. Коли російський письменник Салтиков-Шчедрін з ненавистю описує "чумазого", "кулака" і "міроеда", то цим він висловлює почуття і настрої маси російської народності. Коли українські письменники і собі змальовують "глітаїв", або ж "павуків", Калиток, Пузирів, Підпар і так д. всюди опльовуючи і осміюючи їх, як негативних типів, то це ніщо інше, як московська робота в Україні, моральна підготовка майбутнього "комнезаму" та розкулачування і ліквідації своїх ворожих Москві елементів. Бо скільки собі пригадую з дитячих літ, українське населення ніколи не мало ненависті до своїх статечних і заможних господарів, чиї хутори, млини, фарми, сади й господарства були окрасою українських сіл і полів, ними пишалось кожне село, порівнюючи їх з такими ж господарствами інших сіл. А люди, що створили ці господарства своїм розумом, працею і поведінкою заслуговували на всі-

ляку пошану й повагу, були прикладом для інших людей. Це ж бо й були кращі представники нащадків гордого козацького племені, що по втраті меча й політичної влади далі боролися за свою свободу й незалежність бодай в напрямку свого господарського, економічного унезалежнення, зміцнення і закріплення на своїй українській землі. Саме в цьому напрямку під московською окупацією відбувалась еволюція українського козака - характерника. Неймовірна енергія, невсипуща праця, надлюдська сила характеру, упертість та настирливість в осягненні поставленої перед собою мети - дивують не менше, ніж колишні воєнні подвиги його предків. Проте в українських письменників ви не знайдете доброго слова про цих людей, не знайдете позитивного змалювання й оцінки цього образу. Натомість ви знайдете штучно вишкрябані з під нігтя і соціально незначущі і безплідні образи Андрія Волика, Прокопа Кандзуби і Марка Гуці - прототипи майбутнього комнезама, колхозника і большевика, змальовані як позитивні образи української до революційної дійсності. /„Фата Моргана" Коцюбинського/.

Чому так сталося? Все це сталося через московський вишкіл української інтелігенції, через її духове омузичення, її внутрішню, психологічну русифікацію. Нажите впертою працею поколінь багатство дало змогу українському характерникові сягнути і по науку, і він посилав свого сина до вищих шкіл. А синок, зачерпнувши московської блекоти „наукового" соціалізму, став белькотати батькам, що вони кулаки, експлуататори і паразити, що їхнє багатство - це піт і кров трудящих і має належати трудящим, а самі вони, отакі експлуататори, як його батько, не потрібні при соціалізмі, який має ось-ось незабаром прийти і про прихід його він, їхній син, сам старається, каючись і соромлячись за свій рід і за своє з „нетрудового" елементу соціального походження. Так почалась трагедія українського характерника, який не міг одразу збагнути, що для того, щоб посилати своїх дітей в науку, то треба спершу мати свою державу, а в ній свої школи і свою науку.

Першим актом цієї трагедії була доба Центральної Ради, в якій засіли завдяки своїй патентованій освіті ото такі наукові соціалісти. Вони нізачо не хотіли мати української самостійної держави, бо це ж була б зрада трудящих Росії, патріотами якої вони себе почували і тому своїми універсалами кликали український народ напружувати всі сили та рятувати Росію. Вони лише хотіли репрезентувати Україну перед Росією, хотіли бути російською експозитурою в Україні. Вони клячали перед Росією, благаючи, щоб визнала їх такими репрезентантами і виконавцями її наказів в Україні. Та Росія не хотіла визнати навіть таких покірних, але „не нею даних", а тому самозванних репрезентантів. Вона воліла сама визначити для України репрезентантів, міняючи їх щоразу по своїй уподобі.

Цей акт скінчився мимовільним проголошенням Самостійності, підписаний кров'ю невинних Крутян, а далі поспішним і соромливим /бо це ж була „зрада" Росії/ покликанням варягів.

Другий акт почався розгоном Центральної Ради варягами і вибором Гетьмана, що відбулось в умовах цілковитого спокою, бо нікому і в голову не прийшло боронити Центральну Раду від варягів, яких вона сама покликала. Прихід Гетьмана під опікою варягів тривав в умовах відносного спокою й право-

порядку, що дало можливість відпочити та засмакувати всім соціялістам добробуту у власній державі, хоча й під варяжською опікою. Тому скориставшись з відходу варягів додому й заручившись їхнім невтручанням, соціялісти вирішили знову перебрати владу в свої руки. Насправді вони могли мати свою владу якраз при Гетьманові, але не схотіли, бо були не українцями, а соціялістами. Тому вони проголосили повстання... проти Гетьмана. Насправді треба було проголосити не повстання проти гетьмана, а заклик народу до зброї для оборони батьківщини від північного наїздника, що міг знову прийти слідами відходячих німців. Тобто, треба було покликати українське військо для тієї самої цілі, для якої в свій час було покликано німців - для оборони України від нападаючої Росії. Це ясно було і для малої дитини, проте, вірні своїм соціялістичним засадам-соціялісти проголошують повстання під соціяльним, а не національним гаслом. Насправді ж боротьбу прийшлося вести проти національного ворога-проти Росії, а не проти Гетьмана, що мусів би залишити Україну разом з німцями, хоч би й не було повстання, бо був би розстріляний червоними росіянами, або повішений білими-тобто його чекала та сама доля, що й українських соціялістів, які робили проти нього повстання.

Так почався третій акт української трагедії, що був героїчною боротьбою українського козака за самостійну Україну. Але через те, що були прогаяні всі терміни і що боротьба від початку була під невластивими гаслами, то й закінчилась вона поразкою українського козака, перемогою російського мужика в Україні. Дальші акти трагедії тривають на наших очах і понині.

За час революції протягом свого неподільного, необмеженого господарювання так званої диктатури-російський мужик пройшов певну еволюцію свого духового образу, а саме-від затрати рабських рис у психіці до набуття рис господаря, організатора, пана. З найбільшою виразністю про це говорить відома націоналістична російська пісня, що є неофіційним гімном кожного росіянина і образом для громадян "союзних республік", які названі в цій пісні "окраїнами" його "московської родини":

От Москвы до самых до окраин,
С южных гор, до северных морей,
Человек проходит как хозяин
Необятной родины своей.
Широка страна моя родная!
Много в ней полей, лесов и рек,
Я другой такой страны не знаю,
Где так вольно дышет человек..."

Так, то все його "родина", "единая і неделимая" і тільки він, москаль, є в ній повний хазяїн. З погляду москаля ця пісня широко правдива і нема в ній жадного фальшу, вона відбиває його щирі національні почуття й національну гордість.

Еволюція російського мужика йде в напрямку його большевизації, якої не треба змішувати з комунізмом.

Комуніст-це член комуністичної партії. Комунізм-справа політичних переконань і, як такий, є методом здійснення національних прагнень. Саме цим пояснюється дивовижна впертість і послідовність соціяльної політики большевиків, що ця їхня соціяльна політика є глибоко національною московською по-

літикою. Соціально є лише засіб до здійснення національного.

Большевик-це особливий гатунок людської вдачі, характеру, психіки, поведінки. БОЛЬШЕВИЗМ-це рушійна сила, що здійснює національні прагнення, це РОСІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ.

Основні риси вдачі большевика: перше-це так зване класове чуття, а насправді це національне чуття. Воно ще зветься пильністю, тобто сторожкістю-по російському "бдительность", що означає-не спати, пильнувати. Це уміння вичувати, винюхувати "чуждые", або "враждебные" елементи. Це уміння набувається не з книжки, не з науки, а так зв. "нутром" і практичною дресировкою, тренінгом. Тому це почуття гостріше якраз у тих росіян, що не зіпсули й не притупили свого московського нутра ніякою наукою. Звідси виправдане у росіян зневажливе й недовірливе відношення до інтелігенції. Це те саме почуття мужицької підозрливості, скритості, недовірливості та ворожості й нетерпимості до всього, що є неподібним до нього, тобто до всього чужого, немосковського по духу, по вдачі. Виявляти пильність-це значить слідкувати, щоб хтось не повів роботи серед маси, не очолив її і не спрямував на боротьбу проти існуючого ладу. Хоча, якщо ця маса мужицька, то не може бути й мови, щоб можна було зрушити її до такого чину, бо вона йде тільки за тим, хто має силу примусити її, бо власної сили мужик не має. Повстати в Росії можуть тільки не мужицькі, тобто не московські елементи /Булавін, Стенька Разін, Пугачов/-взагалі якісь покорені росіянами народи. Повстання не проти ладу, а проти росіян, проти їхнього втручання в чужі справи.

Друга риса большевицької вдачі-це настирливість^В досягненні мети за всяку ціну, ні перед чим не спиняючись, нещадно ламаючи все, що перешкоджає. Мета виправдує засоби. Це те, що зветься умінням діяти "по-большевицьки"-жорстоко і нещадно. Це та сама риса, що в кожного мужика виявляється просто як брутальність і нахабство.

Нарешті третя, настирливо культивована і прищеплювана риса, очевидно тому, що найменше властива вдачі російського мужика-це так звані "організаторські здібності". Це уміння самому не працювати, а "організовувати" масу для роботи, а самому вміти відчитатись за пророблену людську роботу так, ніби це він зробив, а не люди, це він виорав, посіяв і жнива зібрав, це він такий хазяїн і без нього, без його втручання й нагляду все те не могло б зробитися. Так виховують "хороших хозяйственников і масовиків" в партійних, комсомольських і професійних організаціях, висуваючи їх на "відповідальні" роботи, пересіваючи їх через всякі вишкільні курси, скликаючи різні наради так зв. "активу", де вимагають звітів, де беруть їх в "обработку", дають їм "накачку", піддають критиці і в той спосіб вирощують "кадри" господарників та організаторів-масовиків.

Слід підкреслити ще одну рису большевика-це так зв. "залізна дисципліна", його готовість із шкури вилізти, аби тільки виконати наказ згори і дістати похвалу. В основі цієї дисципліни є страх покарання, але назовні ця ревність у виконанні прикривається нібито силою ідейності та пошани до авторитету наказодавця. В дійсності ж, як правдивий мужик, він нічого в світі не шанує і не має ніякої ідейності. Як нехрист і поганин, він готовий завжди побити й потрошити тих божків, перед якими вчора схилявся, аби лише відчув, що

ті божки втратили силу його карати. Та це не означає, що він хоче здихатись їхньої опіки і далі керуватись власною думкою і волею. Навпаки, це значить, що він собі шукатиме божків сильніших, міцніших, таких, щоб мали силу карати й милувати, наказувати та змушувати його, бо своєї думки й волі мужик не має і мати їх для нього тяжче, ніж коритись чужій думці і волі.

Отже большевик, це є той самий мужик, у якого деякі риси його вдачі штучно плекаються і культивуються, а всі інші риси його вдачі теж користаються всілякою поблажкою.

В мужицькій суспільності одиниця не є суб'єктом власної волі і чину, а продуктом суспільства, витвором своїх батьків і обставин. Тому там питають, хто твої батьки, а не хто ти сам і величають тебе по батькові, часом пропускаючи твоє власне ім'я.

Я намалював два реально існуючі в українській дійсності образи. Один образ український-це козак, і другий образ російський-це мужик.

Який образ переважає в кожному з нас зокрема і в цілому українському суспільстві разом, полишаю це на розсуд читачів. Від якісної і кількісної переваги того чи іншого образу залежатиме вислід нашої боротьби.

Ясне одне; щоб перемогти, ми маємо бути козаками, тобто тим, чим ми були й до нашого поневолення. Це, до речі, зміцнить і нашу дружбу з нашими сусідами-донцями та кубанцями, що збільшить наші шанси на перемогу.

А. КИРПИЧ

С Е Л О

/До питання перебудови соціальної структури
українського суспільства/

I. Історичний змаг-Європа чи Росія, - відбувався і відбувається не лише в зовнішній політиці та війнах, а також і всередині самої Московської імперії, т.зв. колись Росії, а тепер ССРСР.

Європа-це в першу чергу певний суспільний лад, що забезпечує свободу діяльності людини і найвищу ефективність її праці. Це лад, що забезпечує право кожної нації бути суверенним господарем заселеної нею території. Це лад, заснований на приватній власності, що є основою свободи людини і цілих націй. Це лад, заснований на Десятій Заповіді Божій і на законах, що виходять із цієї Заповіді.

Держава-це приватна власність. Нація, що є повноправним власником заселеної нею території, творить державу. Така нація є вільною, самостійною нацією. Нація, що на її території фактичним господарем є інша нація, є поневоленою нацією. Вона не є власником і господарем своєї території, не має своєї держави і підлягає державі іншої нації. Ввесь її адміністративний апарат є виконавцем волі чужої держави, і всі провідні пости в адміністрації займають представники іншої нації, нації поневолювача імперіяліста, що зламав Десяту Заповідь Божу, відібрав чужу власність і з нею свободу іншої нації.

Росія, чи ССРСР, - це Московщина разом з поневоленими нею народами: це Московська імперія. Московщина збільшила свою власність ціною власності інших народів, і свою свободу ціною свободи інших націй. В цьому є різниця Росії-Московщини від Європи. Зовнішньому змагові-Європа чи Росія?-відповідає і є його прямим продовженням внутрішній змаг, всередині імперії, по лінії -Європа чи Московщина?

Соціальна структура суспільства є змістом, економічною, матеріально-господарською суттю нації, урічечленням, матеріалізацією, втіленням чи реалізацією її здібностей і вдачі.

Змаг-Європа чи Московщина?-відбувався в соціальній структурі суспільства Московської імперії, в різних намаганнях змінити цю структуру або відповідно до інтересів Московщини, або відповідно до інтересів європейських сил всередині імперії. З погляду цих двох протилежних інтересів і треба оцінювати всі економічні, соціальні, політичні, ідеологічні і культурні рухи та боротьбу всередині Московської імперії.

Все, що сприяло зміцненню засади приватної власності, а тим самим свободи та незалежності людини і нації, було європейськими силами в імперії. Все, що змагало до того, щоб послабити принцип приватної власності, а тим самим і принцип свободи і незалежності людини і нації, було московськими силами в імперії. При розпізнаванні цих процесів і рухів треба дивитись не лише на зовнішні їх назви, а й на соціально-економічну суть. Якесь соціальне явище могло носити українську зовнішність і назву, а своєю суттю бути московським і протиевропейським, а тим самим і протиукраїнським. Так само якесь явище могло мати зовнішність і назву російську, а своєю суттю бути протимосковським, європейським, а

а тим самим і українським. Все, що зміцнювало європейські, власницькі елементи в імперії, зміцнювало Україну, а Московщину послаблювало, і навпаки, все, що послаблювало європейські елементи в імперії, послаблювало й Україну, а зміцнювало Московщину і її панування над нашим народом і над іншими народами імперії.

Різні ідеї і доктрини, які хотіли виникли в Європі, але своєю суттю були антиєвропейськими і Європу руйнували, а тому Європа їх не прийняла, хоча були прийняті Московщиною для свого зміцнення в боротьбі проти Європи і для поборювання європейських елементів всередині своєї імперії. Якщо Україна, за посередництва Московщини, переймала з Європи ті самі антиєвропейські ідеї, то собі на шкоду, а Московщині на користь, що й зміцнювало її панування над Україною.

У своїй відвертій і прихованій боротьбі проти Європи Московщина завжди солідаризувалась з руйнуючими Європу елементами. З Європи вона переймала не культуру її храмів, палаців і дворців, а культуру її задвірків, посмиїнців і смішників. Ідеологію цих відпадків Європи Московщина підносила на свій прапор і озброєння проти Європи. Нацьковування низів європейського суспільства проти його верхів - це давно випробувана московська метода, що нею Московщина підкорила Україну в 17-18 віках, а вдруге - в 20-му віці.

Націоналізація всієї землі, збереження єдності й неподільності Російської імперії були провідним мотивом усіх проєктів земельної реформи в Державній Думі. Значить, подавці проєктів добре розуміли небезпеку приватної власності для єдності імперії. Проєкт націоналізації всієї землі підтримувала переважна більшість депутатів від усіх областей Московщини. Спротив націоналізації чинили лише депутати від дев'ятох українських областей та ще дехто з немосковських областей. Отже депутати немосковських народів теж добре розуміли небезпеку націоналізації для їхньої свободи і незалежності. З утратою власності на землю була б утрачена і свобода. Земля належала б державі, себто московському урядові, а люди були б московськими рабами на ній. Звичайно, що більшість московських депутатів у Думі легко були б переперли свій проєкт, і українці, що недавно тільки викупили в москалів свою власну землю по реформі 1861 року, були б знову змушені „законно, через народний парламент, Державну Думу” віддати свою землю московському урядові. Цього не сталося тільки тому, що цар назвав такі вимоги земельної реформи „недопустимими” і розпустив Першу Думу. Натомість доручив новому прем'єр-міністрові Столипіну виробити проєкт земельної реформи, який і був проведений у життя через Другу Думу / 9. II. 1906 р. / Це був чисто європейський проєкт, що зміцнював інститут приватної власності.

Політика царя спиралась на європейські сили імперії і зм'ягчала до її поступової європеїзації. Але європейські сили в імперії були дуже слабенькі. Тому політичні демагоги, що прагнули захопити владу в імперії і до основ потрясали нею, ніколи не спирались на європейські сили, а на консерватизм і реакційність темної більшості народних мас. Цар програв, а демагоги вийшли переможцями.

Україна, що своєю соціальною структурою і культурою

була колись складовою частиною Європи і зовсім не була селянською /мужицькою/ нацією, як класовим придатком до керованих клас Москвитини, повинна для свого звільнення від Москвитини підтримувати в собі і в цілій Московській імперії діючі європейські сили, так само як Московщина підтримує всі антиєвропейські сили серед українського народу, затруючи його душу деструктивними ідеями, зародженими в Європі, але відкинутими Європою /марксизм, соціалізм, комунізм./

Боротьба за максимальне зміцнення приватної власності є автоматично боротьбою за свободу і за зміцнення власності цілого народу на заселену ним територію. Україна повинна бути нашою власністю. Адміністративно-політичне і юридичне оформлення власності нації на заселену нею територію зветься державою. Таке оформлення само не приходить, за нього треба боротися, але справа в тім, що тільки люди, які посідають власність, мають засоби і змогу боротися за закріплення її у формі власної держави. Люди без власності не мають засобів до боротьби, а коли вони психологічно вже зрезигнували з самої ідеї приватної власності, то не мають і мети для боротьби. Мета боротьби-це свобода, а свобода-це не абстракція, а реальність: свобода реалізується в приватній власності і здобувається засобами приватної власності. Свобідне суспільство-це суспільство засноване на Десятій Заповіді Божій.

II. До поневолення Москвитиною Україна мала такий соціальний устрій, як і вся Європа, устрій базований на приватній індивідуальній і родинній власності. Цей устрій був глибоко національний, особливо після революції Богдана Хмельницького. Україна була багатою країною з добре розвинутими різними ремеслами, промислами, внутрішньою і зовнішньою торгівлею. Понад 64% населення жило по містах, тому й більшість козацтва, на відрізнєння від запорожців, звалася городовим козацтвом, дарма що в цю категорію входило теж і козацтво, що жило по хуторах і селах. Відносно великий відсоток становило хутірське населення, бо поля дуже швидким темпом колонізувалися, себто покривалися фермами-хуторами, які давали основну масу збіжжя й інших продуктів фермерства на ринок.

Мірою прибрання до своїх рук України Москвитина нищила та вивозила до себ нашу промисловість. Закривання кордонів і митні податки паралізували торгівлю. Наділяючи великі земельні маєтки своїм вельможам, зганяла з них фермерів-хуторян в село. Зі знищення фермерсько-хутірського господарства нищилась і сировинна база для промисловості й ремісництва міст. З занепадом ремесла, промислу й торгівлі населення міст мусіло чіплятись за землю, щоб з чогось вижити. Багато міст і містечок zdeгpaдoвано до стану села. Вся політика Москвитини була спрямована на те, щоб якнайбільший відсоток українського населення зробити селянами.

Впродовж 18-19 стол. Україна стала на 85% селянською країною, себто колонією Москвитини, що в промислі й торгівлі залежала від Москвитини і була для неї джерелом дешевої сировини і вигідним ринком збуту своїх московських виробів, яких колись Україна і задурно не схотіла б, не то що за гроші, та ще по здирській московській ціні.

За 200 років московського панування відбулася страшна

деградація соціальної структури українського суспільства. Українська нація була зведена до найнижчої класи суспільства, до позему селянської нації. Міське населення звелось до 15%, та й з того провідні пости в адміністрації, торгівлі і промислі були в руках москалів чи інших чужинців на московській службі. Удар по українському місту - це був удар по вищих і середніх класах соціальної піраміди, удар по провідних верствах українського суспільства: шляхті, міщанству і фармерах-хуторянах. Після знівечення провідних шарів, після оселяння якнайбільшої кількості українського населення - селянство загнано в неволю: запроваджено кріпацтво.

Занепад міст і система невільничої праці привели до страшного занепаду продукційних сил і нечуваних злиднів. Не було вже кого грабувати, а збідніле населення не могло нічого купувати. Це зумовило відсталість Московської імперії супроти вільних народів Західної Європи, що виявилось у Кримській війні 1854-55 року. Імперія не витримала воєнної проби.

Соціальна реформа 1861 року повинна була дозволити свободний приватно-власницький економічний лад і тим розв'язати продукційні сили суспільства. Але московський уряд боявся дати повну економічну свободу, бо розумів, що зі зміцненням приватної власності неминуче уприватняться і відокремляться від Московщини національні комплекси, що з них складається імперія; злиденна Московщина залишиться сама, а немосковські народи, в першу чергу Україна, ввійдуть в живі економічні, політичні й культурні зв'язки з західно-європейськими народами і цілим світом. Тому імперський уряд, що охороняв інтереси Московщини, спинився перед дилемою: 1/ підняти продукційні сили імперії і 2/ зберегти неподільність імперії. Перше завдання виключає друге, і навпаки. Здійснення першого завдання, себто запровадження приватної власності і свободи економічної діяльності - підносить продукційні сили і зріст багатства народів, але неминуче веде до розпаду імперії на національні держави, як це сталося в Західній Європі. Здійснення другого завдання - збереження цілості імперії - вимагає обмеження приватної власності і свободи діяльності, державної контролю над діяльністю людини з допомогою різних законів і численного бюрократичного апарату, а це паралізує продукційні сили, веде до зубожіння населення і послаблення імперії серед інших держав, що мають свободний лад. Москалі завжди стояли перед вибором: або багата Україна, та не наша, або бідна, та наша. Без довгої надуми вони вибирали другу можливість, і це було б для них вигідне, якби не тиск інших європейських країн, що випереджали імперію своїм свободним економічним ладом і культурним розвитком. Злиденна імперія з невдоволенням населенням не могла витримати воєнної проби з прогресивними країнами, тому змушена була думати про якусь реформу соціального устрою і про одночасне збереження цілості імперії.

Тому реформа 1861 року вийшла половинчата: дана особиста свобода, кріпацтво скасоване, але збережена економічна неволя, приватна власність обмежена, свобода діяльності зв'язана формою землекористування. Селянство одержало особисту волю, але землю одержав не кожен персональним наділом, який він міг би огородити й оселитись на ній, як фармер,

- ні, земля була наділена на цілу сільську громаду з розрахунку певної кількості десятин на двір чи родину, при чому кожна родина мала свій наділ розкиданим у чотирьох місцях або в „клинах” із спільною громадською сівозміною-трипільною: толока, озимина, ярина. Четвертий клин „сінокіс”, не входив у сівозміну, бо там колись тільки сіно косили, а пізніше кожен собі сіяв що хотів. Толокою цілу весну й літо користувались спільно, як пасовиськом. Вкінці літа її заорували, кожний свою ділянку, і восени сіяли озимину-жито або пшеницю. Деякий час перед жнивими не було де пасти і худобу гнали далі на ту ж заорану толоку, „на парі”, які в деяких господарів заростали бур'янами до часу озимої сіви. По жнивах гонили пасти в озимий клин, „житню стерінь”, а як і ту стерню починали орати „на зяб” під ярину наступного року, то гонили худобу в яровий клин, де вже пізні жнива скінчилися. Тут пасли аж до зими, а на друге літо цей клин мав бути знову спільною толокою, себто пасовиськом. Таким чином кожен клин по черзі ставав спільним пасовиськом.

Отже землекористування було спільне, громадське. Земля фактично не була вповні приватною власністю, дарма що гроші за неї виплачували як за куплену власність. Не була вона і власністю громади, бо не громада її купувала, а кожен купував свій наділ. Громада лише зв'язувала кожного спільним користуванням з цих наділів. Ніхто не мав ні пляну свого наділу, бо ж він був розкиданий в чотирьох місцях, ані формального документу про право власності на цей наділ. Держава, що продавала людям цю землю на довгочасну сплату, могла по сплатенні цю землю знову відібрати, що вона пізніше і зробила. Власністю був лише врожай, зібраний на своїй пайці чи ділянці.

В деяких районах південної України наділ зменшувався або добавлявся, залежно від зміненої кількості душ родини. В більшості в Україні земля не переділялась, однак господар не міг використати її по своїй уподобі, бо був зв'язаний спільною сівозміною. Не мав права навіть продати її, щоб купити собі дець в одному місці і оселитись фермером на ній. На переїзді з села на поле і назад, і з одного поля на друге і на саме приготування до виїзду в поле витрачалося щодня не менше 3-4 години непотрібної, непродуктивної і тяжкої праці, марної витрати енергії людей і тяглої сили коней та волів. Така громадська форма землекористування цілком зв'язувала людину і не давала можливості застосувати раціональний спосіб ведення господарства. Можливість будь-якого прогресу була виключена. Кожен мусів робити лиш те, що роблять усі. Це було ідіотичне кругообертання, з якого і найздібніша людина не могла вирватись, щоб проявити вищу ефективність праці і більшу прибутковість господарства. З року в рік усі робили те саме протягом півсотні років без жодного поступу, а тим часом люди множились і зростали злидні.

Так опоетизоване профанами село в економічному відношенні, в способі ведення господарства, було найбільш нераціональною витратою людської енергії, найбільш варварським знущанням над робочою твариною, найбільшою зневагою прекрасної землі, найбільш антинауковим, антиагрономічним землекористуванням. Сама назва „сільське господарство” фактично означає ідіотичне господарство, бо розумне, раціональне гос-

подарство, згідне з людським розумом і агрономічною наукою- це Фармерське господарство. Власник землі, чи хоч невласник, але господар її, посесор, орендар, мусить бути оселений на ній, і вся його земля мусить бути навколо його двору. Все його поле повинно бути оселею його і всіх його домашніх чи свійських тварин.

"Сільське господарство"-це з одного боку всі Фармери з усіма тваринами зігнані до купи у спільне місце поселення, а з другого боку, оголений, деколонізований степ-безмежне поле, що чекає на майбутнього колонізатора-Фармера, що оселиться на ній і дасть ту продукцію, яку це поле потенційально може дати. Колонізоване поле, себто заселене хуторами-Фармами на віддалі чверть до півкілометра один від одного, може дати таку продукцію збіжжя, м'яса, молока, олії, яєць, меду, садовини, городини, шкіри, вовни, технічних культур, що люди, які живуть у селі, не встигнуть її переробляти, консервувати, магазинувати, пакувати і транспортувати в русло торгівлі, а крім того ще виробляти й інші речі-будівельні, транспортні машини, посуд, одяг, взуття і т.п. Село своєю суттю є потенційним містом, себто скупченням поселенням людей різноманітних занять і професій, в тому числі й тих, що працюють додатково й на ріллі. Але ті люди, що вибрали собі основним заняттям рільництво, повинні оселитися на тій "ріллі", стати фармерами-хуторянами. Вести далі т.зв. "сільське господарство" та ще й наукові заклади називати "сільсько-господарськими інститутами"-це означає займатися партацтвом, профанацією агрикультури і зневагою землі на всьому просторі оселення української нації.

"Сільське господарство" в самій назві заховує безглуздя, бо насправді в селі нема ніякого господарства, нема об'єкту праці-нема поля, а основне господарство ведеться на полі: поле є об'єктом господарства, але господар, геть і з тваринами, чомусь живе на віддалі від поля, десь у селі. Правильною назвою такого господарства є доїздне господарство, або господарство на віддалі. Господар доїжджає до поля, яке може бути на різній віддалі від його оселі. Вже цим воно неоплатне, неекономічне, а зі збільшенням віддалі стає і зовсім неможливе. Це господарювання з воза. Замість мати Фарму на полі, господар підмінив її возом. Віз-це його Фарма на колесах, з якою він щодня виїжджає на поле і щодня тікає з нього. Господар щоразу мусить "ладнати" воза, часом ще звечора, а той удосвіта, вибираючись на поле, наче в яку експедицію: укласти на віз плуга, дряпака, борони, качалку, різні штильваги, додаткову упряж, харчі для себе, кори для коней, барило з водою для себе і для коней, запасні речі на випадок, коли щось поломиться, необхідні інструменти-сокиру, молоток, цвяхи, щипці, косу, щоб укосити паші. Все те ледве чи може зміститися на возі, а терба ще й мішка з зерном на посів укласти та й самим десь посідати. Увечері все те теліжитиметься додому ще з повнішим возом, бо треба ж привезти якоїсь паші для худоби.

Так виглядає доїздне господарство, яке ще доцільніше і більш науково треба було б назвати кочовим господарством. Так само різні "сільсько-господарські інститути" правильніше було б назвати "інститутами кочового господарства". В такому господарстві половина часу й енергії витрачається на різні переїзди й перевози, а решта на продуктивну працю.

А скільки сварки буває вже на самому полі, коли виявиться, що все таки щось забули вкласти на віз, без чого робота не клеїться! А хоч і все ніби гаразд, то однак господар цілий день "тліє душею", щоб уdom^а чогось не трапилось, бо залишилися самі діти. У випадку пожежі, хоч би й удалось почути далекий дзвін тривоги чи побачити дим, господар міг пригнатись кіньми лиш тоді, як вже все згоріло. За колгоспів він мусів би бігти пішки, але тільки того й щастя, що за колгоспів у нього немає чому горіти, крім хати-пустки.

III. Реформа Столипіна в царській Московській імперії, що запроваджувала індивідуальну приватну власність і хуторське / фармерське / господарювання, наділяючи малоземельних окремою від громади ділянкою землі з оселенням на ній, а також надавала право продавати свої розкидані в різних місцях клапті землі або вимагати від громади виділення своєї землі в одній ділянці, щоб могли оселитися на ній - була найпрогресивніша реформа, що руйнувала реакційну московську общину і повертала Україну на прогресивний європейський вільний шлях економічного розвитку.

В західньому світі Столипін вважається наймудрішим державним мужем, якого Росія будь-коли мала за всю свою історію. Майже вся московська і українська інтелігенція вважає Столипіна найбільшим "реакціонером".

Населення України, за винятком найтемніших елементів, радо вхопилося за цю реформу, не зважаючи на злісну пропаганду соціалістів проти реформи і проти Столипіна, як найбільшого "реакціонера", що своєю реформою звужує поле революції, позбавляє її ґрунту, виключає селянство, як революційний елемент, перетворює його в контрреволюцію і т.п.

Характеристично, що на Московщині реформа Столипіна майже не пройшла. До неї вороже поставилось все селянство Московщини, т.зв. мужики, як до європейської вигадки, що може зруйнувати одвічну і рідну їм "общину". Ще більш вороже поставилась уся "революційна демократія" Московщини. Вся Московщина стовідсотково зайняла "єдиний фронт" проти Столипіна.

Першим виступив проти Столипіна Распутін-уосіблення "російського народу" в очах цариці і царя. В цім вони не помилялись, бо Распутін справді був тим уосібленням. Злодій, конокрад, п'яниця і ледащо з батька, при тім бешкетник / "буян" /, він своєю поведінкою нагадував кожного московського мужика з усією його статевою розпустою, з чого й призвище його походить. Цей неписьменний мужик "нутром" відчув чужу і ворожу йому політику Столипіна, що хоче запровадити в Московській імперії приватно-власницький європейський лад, в якому не буде місця для ледачих, злодіїв, п'яниць, жебраків і волоцюг.

Вороже поставився до реформи й граф Лев Толстой, що вбачав у ній порушення самотності обожнюваного ним московського мужика. Та найгостріше виступив проти Столипіна Ленін. Запінившись, він напав на своїх однопартійців, які легковажно думають, що в Росії реформа Столипіна нездійсненна. Він доводив їм, що реформа вповні можлива, і якщо не поставити їй свідомо зорганізованого спротиву і вона потриває довше, то соціалістам не буде що робити з їхніми аграрними програмами і доведеться їх викинути на смітник.

Распутінсько-Ленінський фронт переміг. Столипін був убитий, а здійснення його реформи загальмоване. Здійснена вона була не більше, як на 5%, бо лише одиницям удалось виселитись на хутори, а основна частина реформи-комасація землі по селах-так і не пройшла; не з вини Столипіна, звичайно, а з вини тих, що чинили спротив його реформі та провадили відповідну роботу по селах.

Кажуть, що Столипін був україножер, противник українського „сепаратизму“. Смішно було б сподіватися від прем'єр-міністра Московської імперії, щоб він був прихильником розпаду імперії. Тим більше дивно чути таке обвинувачення Столипіна від тих людей, що самі були противниками відокремлення України від Московщини /українських соціалістів/. Для нас важливе те, що Столипін хотів хоч деякою мірою запровадити європейський соціальний лад в імперії. Він стверджував принцип приватної власності, а тим самим і власності кожної нації на заселену нею територію. Українську землю він давав у власність українцям, робив їх фермерами на своїй землі, а не присилав на нашу землю фермерів-москалів. Столипін-противник відокремлення України-творив основу для її самостійності і відокремлення. Український нарід стихійно вхопився за реформу Столипіна і почав укривати українську землю сотнями тисяч ферм-хуторів. Це робив „несвідомий“ український нарід, а „свідома“ українська соціалістична інтелігенція зайняла „єдиний фронт“ з усіма москалями: распутінсько-ленінський фронт проти реформи Столипіна. Москалі вбили Столипіна, а тим самим вони вбили Європу на українській землі та ствердили на ній Московщину.

Чи Столипін не розумів, що європеїзація соціального ладу в Московській імперії приведе і до європеїзації її політичного ладу, як це сталося в Західній Європі? Розумів і не боявся цього. Він був розумний, відважний чоловік, правдивий європеець, справжній варяг на пості прем'єра великої імперії. Він вірив, що його реформа принесе народам добро і сподівався, що цим зміцнить добровільну, а не примусову єдність імперії. Добровільні союзи держав міцніші, ніж примусово створені імперії. Союзи держав витримують найтяжчі проби, в яких імперії розвалюються. Союз Німеччини з Австро-Угорщиною витримав до кінця пробу першої світової війни, але Австро-Угорська імперія розвалилась. Союз Англії з Францією витримав ту саму пробу до кінця, але Московська імперія не витримала й розвалилась. Характеристично, що перший народ в Московській імперії, який не витримав і залишив фронт- це був її метропольний московський народ. На його території не було фронтів, не було пляндрування терену, ні евакуації населення, ні втікачів-біженців, ні хати їхні, ні майно їхнє не згоріли, ні голоду вони не знали, проте вони перші не схотіли воювати. Чому? Поперше, вони воювали не за свою землю, а за загарбані ними землі українців, поляків, прибалтицьких народів. Подруге, це показує, що як москалів добре вдарити, як ударили їх німці, то вони легко йдуть на мир за ціну втрати земель цих народів. На таких умовах вони перші й помирились з німцями в 1918 р. і не відважувались знову посягти по ті землі, поки в Україні стояли німці. Тільки тоді, як Англія, Франція і Америка і без Росії перемогли німців і австрійців та змусили їх вийти з України, Московщина знову підбила всі землі котишньої імперії.

В першу світову війну фронт три роки тримався майже на однім місці, бо його тримали найбільше українці. По трьох роках москалі збунтувалися, а українці ще тримали фронт, аж побачили, що прийдеться воювати не проти німців, а разом з німцями проти збунтованих москалів, що почали грабувати Україну.

В другу світову війну москалі й не думали боронити українську землю, а зразу почали відступати на свої московську територію. Чому? Бо вони бачили, що українці й не хочуть воювати проти німців, а чекають на них, щоб вигнати з України москалів.

В першу світову війну українці мали що боронити: вони мали приватну власність. Україна великою мірою була власністю українців, тому вони й боронили її. В цьому значна заслуга й Столипіна.

В другу світову війну українці не мали вже що боронити: вони не мали власності. Україна належала не українцям, а москалям, то нехай москалі й боронять її. В цьому є заслуга і всіх ворогів Столипіна, а серед них у першу чергу московських большевиків.

Невисловлена ідея столипінської реформи була в максимальному наближенні господаря до об'єкта його діяльності: до поля, до землі, а ця ідея здійснюється лише оселенням на землі. Ділянка землі перестає бути полем, а стає фермою, виробничою оселею, фабрикою всіляких продуктів і різної сировини для промисловості. Селянин перестає бути селянином, а стає фермером, фахівцем певних родів продукції. Сільське господарство перестає бути сільським, а стає фермерським. Село перестає бути селом, а перетворюється в місто. На базі фермерської продукції воно упромисловлюється, індустріалізується, урбанізується. В ньому виростають підприємства для переробки, консервування і організації збуту фермерської продукції та деякі інші ремесла і промисли.

Село, як скупчене оселення людей одного фаху-сільських господарів-давно вже стало анохронізмом, і то злочинно шкідливим, що гальмує економічний, а з ним усякий інший поступ країни. Село має стати містом, себто оселенням людей різноманітних занять і професій. Якісна різниця між містом і селом повинна зникнути способом перетворення села в місто.

"Селянська нація" перетворюється в націю міщан і фермерів. Такий вислів, як "нема вдома, поїхав у поле", повинен стати архаїзмом; фермер завжди є вдома тоді, коли він на своїм полі, бо він живе на нім; лиш тоді його "нема вдома", коли його нема на своїм полі. Його "вдома" - це його поле, його ферма на нім. То не фермер, якщо його оселя десь окремо і далеко від поля, в селі, звідки йому до поля навіть не видно. То "сільський господар", а це значить поганий господар. На своїм полі він не відчуває себе вдома. Він відчуває себе вдома, коли покине своє поле і заховається від нього в село. Він лише вряди-годи вибирається на поле, як злодій, щоб пограбувати його та й знову сховатися в село.

Отже економічна ідея столипінської реформи руйнувала общину, зніщувала приватну власність і свободу діяльності людини, одночасно звільняючи й охороняючи її від ворогів цієї діяльності; відкривала вільні можливості для змагання здібніших одиниць у суспільстві і тим способом використо-

увала біологічні ресурси людности, даючи дорогу здібнішим. Отже ставила країну на європейський шлях економічного розвитку і тим розв'язувала проблему піднесення продукційних сил імперії, не оглядаючись на політичні наслідки. Ця європейська ідея, як вона була висловлена в законі, нікому не накидала себе силою. Вона лише запропанована суспільству для скористання з неї. Здійснена вона була лише в незначнім відсотку, бо потрапила на свідомо організований спротив московських сил імперії, це в першу чергу, а в другу - завдяки натуральній інерції маси населення, що довгий час було зв'язане громадським землекористуванням, при якому не треба нічого думати, тільки робити те, що роблять усі. Інерція, пасивність, лінивість думки, брак ініціативи, повна безвідповідальність - це неминучі наслідки громадського землекористування. Коли майже вся нація була зведена до стану селянської класи, то й уся нація набула прикмет цієї класи - прикмет татарних, кочових, прикмет орди, в якій індивідуальні здібності й зусилля одиниці спутані громадською.

IV. Колись в Україні міського населення разом з хуторським було значно більше, ніж сільського, тому воно було більш активне й рухливе, бо це були люди якогось діла, зв'язаного з подорожами в справах торгівлі, промислу. Цим лише пояснюється та буйна, невичерпана енергія, яку виявила Україна в сімнадцятому столітті. Цим лише можна пояснити той залізний характер і твердий змах руки, що показав за такий короткий час найбільший український варяг Іван Виговський розгромивши внутрішніх прихильників Московщини і ще більше знаменитим розгромом московської збройної сили під Конотопом. Про Гетьмана Виговського з більшим правом, ніж про князя Мономаха, міг сказати поет:

„Гримить відвага
на всі віки, -
Той крик варяга,
Той стиск руки.”

Міське населення, що становило переважну більшість, не ходило пішки, а їздило. Тоді не було авт і поїздів. Єдиним засобом руху були коні. Хутори випасали табуни коней для продажу в міста. Міста мали багато коней не лише для запрягу в віз, а під сідло для верхової їзди. Навіть особи духовного стану часто їздили верхи. Так само часто їздило верхи жіноцтво. Свої вози в місті - це не селянські вози для роботи в полі, а різноманітні брички, карети, балагули, тачанки, тарантаси, берлини, фургони, бендюги. Національний одяг українського народу був у першу чергу багатим і різноманітним одягом різних шарів міського населення й городового козацтва. Він відзначався більшою стрункістю, зграбністю, делікатністю й вишуканістю ліній і форм та їх багатством. Селянський стрій був лише одною з багатьох відмін національної ноші і здебільшого наслідуванням міських зразків. Пізніше зведення української нації до майже одної класи селянства і втрата національного обличчя українських міст склалися на те, що нині селянський стрій парадують як загально-український стрій в той час, як багатші відміни його, і до того ж колись більш поширені, ми втратили й забули. Тому вкорінився і шкідливий погляд, мовляв, що не селянське, те й не українське.

Національний геній України часто звертається до часів Гетьманщини, коли й Україна „панувала колись на широкім світі“. Перед ним встає й образ людини, що на ній трималось це панування. Це був заможний козак-хуторянин, що посилав табуни коней, вози зброї, харчів і трьох синів до війська. Це саме таких хуторян московські сили, що пізніше перемогли в Московській імперії, затаврували ганебною назвою „кулаків“, обплювали, заганьбили і ліквідували „як клясу“, бо це ще була єдина, остання і найчисленніша прогресивна європейська класа продуцентів-господарів, що залишилася після того, як знищено менш численні європейські класи поміщиків, багатших фермерів, міських промисловців і капіталістів. Ліквідація цієї найчисленнішої класи хуторян і заможних селян була найторстакішою московською операцією на організмі української нації, бо ця класа найтісніше зрослася з народним тілом і з нього одночасно множилась та зростала кількісно. Тому вирізування цієї класи з національного організму було пов'язане з перериванням тил і переламуванням кісток. Не дивно, що після цієї операції народний організм так ослаб, що мільйони людей без спротиву вмирали голодною смертю. Голод виник не тому, що Московщина пограбувала більше хліба, ніж вона грабувала в попередніх роках - більше вона не могла забрати, бо не було що, - а тому, що винищена була класа продуцентів хліба і не стало й того хліба, що вони продукували. Зарізана була курка - і не стало золотих яєць, що вона несла. Не сама земля родить хліб, а роблять його певні категорії людей, що працюють на ній. В революцію була знищена вища класа продуцентів хліба - поміщики, і не стало того хліба, що вони продукували. Цю нестачу Московщина пограбувала в селян. Наслідком цього був голод 1921 року. В роки першої п'ятирічки була знищена середня класа продуцентів хліба, і не стало того хліба, що вони продукували, а вони продукували втричі більше, ніж поміщики. Цю нестачу Московщина поповнила пограбуванням селян. Наслідком цього був голод 1933 року, втричі жахливіший, ніж голод 1921 року.

У. Дві соціальні сили боролися в Московській імперії. Одна намагалася зміцнити принцип приватної власності і з нею принцип свободи господарської діяльності людини, друга намагалася зберегти існуючу громаду / общину/, поширити державно-громадські, колективістичні форми господарювання, а разом з тим обмежити свободу діяльності людини, збільшити контроль і опіку над людиною. Перша змагала до того, щоб максимально використати біологічні ресурси людності, даючи свободу здібнішим одиницям, звільняючи їх з пут державно-бюрократичних і общинних та охороняючи від терору темної маси-розбійників, паліїв, злодіїв і різних соціалістичних експропріаторів і демагогів. Ця сила намагалась максимально збільшити кількість заможних людей в країні, які творили б т.зв. середню класу, - найчисленнішу класу модерного європейського суспільства, класу, що є основою стабільності суспільства. Друга сила намагалась знищити і ту незначну кількість заможних людей, що була в імперії, пограбувати їх, а потім все спролетаризоване населення скошарувати в колективні форми державно-громадської продукції, скасувати приватну власність на засоби і знаряддя виробництва, тим самим скасувати свободу діяльності людини.

Перша сила була прогресивна. Давчи свободу економічної діяльності, вона максимально використовувала біологічні ресурси людності, себто здібніших людей у суспільстві, бо тільки такі люди творять прогрес і багатство народів. Друга сила-реакційна. Знищуючи свободу здібніших одиниць, вона марнує біологічні ресурси людності і веде до зубожіння народів.

Перша сила національна. Зміцнюючи приватну власність і незалежність людини від общини, вона зміцнює власність цілої нації на заселену нею територію, тим самим робить її суверенною, незалежною від інших націй. Друга сила-антинаціональна, імперіялістична. Визнаючи право бідних на пограбування багатих, вона тим самим визнає право бідніших націй на пограбування багатших націй і на позбавлення їх права власності на свою територію.

Перша сила культурно-колонізаційна, спрямована на якнайповніше опанування заселеної території, опанування степу хуторами-фармами, перетворення частини селянства в фармерів, а села в місто, бо село є застарілий продукт неповної колонізації землі. Тільки фармерсько-хутірський спосіб господарювання забезпечує найповніше використання земної поверхні в її найрізноманітніших природно-економічних відмінах.

Друга сила дика, антиколонізаційна, знищує хутори, зганяє фармерів у села або на Сибір, квітучі хуторами поля перетворює в голий степ. Цей процес відповідає бажанню ледаря і боягуза, що боїться поля і втікає від нього в село, між люди, де він почуває себе в кошарі охитніше, безпечніше й затишніше. Що більше віддалений господар від поля, або що більше він "укрупнений", то більше поганий той господар, хоч би як тяжко він працював. Щоб зрозуміти це, досить уявити собі двох господарів, з яких один мешкає на хуторі, на своїм полі, а другий п'ять чи десять кілометрів від свого поля. Зі збільшенням віддалі господарство стає зовсім неможливим.

Зарядження про "укрупнення" колгоспів-реакційне; село це теж "укрупнений" фармер, себто фармери зібрані докупи в спільне місце поселення, а поле лишилось голе і віддалене від них. Отже, село, як і колгосп, реакційне, а фармер прогресивний. Ще більш реакційною була хрущовська ідея "агроміст", суперечна й абсурдальна в самій назві.

Перша сила змагала до найбільшої диференціації суспільства, вимагаючи лише рівності прав, рівності старту в змаганні за досягнення найбільшої нерівності, себто вивіщення здібніших і активніших, що почували себе зв'язаними штучними антисоціальними законами і порядками. Здібніші елементи намагались вирватись від державної і громадської опіки і тільки так розуміли поняття свободи. Друга сила мала своїм ідеалом рівність, дарма, що рівнішого суспільства, як в Московській імперії, не було ніде на світі, бо що може бути рівнішим від маси селянства, що становило 80% населення імперії? Ця маса боялась вивіщення здібніших і ставила їм різні перешкоди, вимагаючи відповідних законів. Нездібні елементи і боягузи боялись свободи, і вимагали державної та громадської опіки й допомоги. Лінуючись самі про себе дбати, вони кричали, щоб держава за них дбала, і тим способом самі напрошувались у рабство. Саме це одноманітне село, незрізнічкова маса людей одного заняття, стану, культурного рівня і

спільного місця оселення, стало базою для колективізації. В жадній культурній країні така база не існує. Прагнення рівності-це найбільш реакційне прагнення і є відображенням психології нездібних. Прагнення рівності є запереченням свободи і рівнянням до найнижчих. Кожен здібніший мусить пригнутись донизу, щоб не відтяли йому голову задля рівності. Це реакційне прагнення є підставою і рушійною силою всіляких соціалізмів і комунізмів.

УІ. Перспективи, що летять перед Україною по визволенні з московського ярма-це фармеризація степу і урбанізація села. З цієї перспективи мусять виходити всі заарядження уряду щодо наділення людей землею. Не треба відновлювати московської общини, а зразу давати індивідуальні ділянки, щоб господар міг якнайскоріше оселитись фармером на ній.

Основний процес, що має відбутися в Україні, до невпізнання змінить цілий краєвид і піднесе на найвищий рівень матеріальний і культурний стандарт життя населення-це соціально-економічна поляризація села: виділення з нього численної класи фармерів, що колонізують степ, і урбанізація решти населення, себто перетворення села в місто на базі фармерської продукції сировини. Завдання українського уряду стимулювати й охоронити цей процес.

Цей соціально-економічний процес глибоко національний своїм змістом. В ньому і суть національної революції. Це перебудова соціальної структури суспільства на свій образ і подобу. Україна повинна повернути своєму національному організмові властиву йому анатомію, що була жорстоко покалічена і спотворена Московщиною. Цей соціальний процес зміцнить відпорність української нації на втручання москалів. Європейці можуть нам лише допомогти фінансуванням цього процесу і збройною допомогою проти інтервенції москалів.

Замість колишніх примітивних, провізоричних, а часто тільки символічних меж, що відділяли довгу й вузьку смужку землі від такої ж смужки сусіда, що обидва мешкали десь у селі, і які то "межі" були знищені колективізацією, повинні постати такі фармерські межі / з живоплоту, густо вросених кущів з деревами тощо/, що захищали б від вітру і сніговіїв. А за тими межами ховатимуться не тільки фармерські поля й городи, а й розкішні сади, з яких виглядатимуть капітальні господарські й житлові будови, - і це, власне, те, що змінить на краще цілий краєвид України.

Цей соціально-економічний процес буде подвійно прогресивний, себто згідний з науково-технічними вимогами сучасного господарювання, бох він з відсталого, доїздного, кочового сільського господарства створить осіле на землі модерне фармерське господарство, а з такого тисячолітньої давности перетитку, як село, з цього продукту неповної колонізації степу, створить сучасне місто з найбільшою диференціацією занять і професій.

Безпосереднім продовженням та доповненням цієї статті є стаття А. Кирпича під назвою : "МЕЖІ". З технічних причин вона, однак, поміщена на сторінці 65 і далі. Рекомендуємо шановним читачам читати її безпосереднє по перечитанні статті "СЕЛО". /М. Скрипник/

А.КИРПИЧ

2.4.1965

Вельмишановний Пане Рись!

Ви,напевно,зберігаєте архів "Батьківщини",отож знайдіть ч.16 /1090/ за 1963 р.субота 19 жовтня і добре собі прочитайте статтю С.Шемета "Організація Українського Союзу Хліборобів-Державників на Радянській Україні".Прочитайте та й задумайтесь:що допомогла гетьманцям теорія Липинського,коли треба було відповісти на питання,яке прийшло до них з України від мільйонів хліборобів:що робити?Нас ліквідують як клясу!Нас грабують,розстрілюють і засилають на каторжні роботи!Що робити?

Замість того,щоб відповісти лише одно слово: БИТИ! і ще додати:Ви ж козацького роду,і ви не соромитесь питати,що робити?БИТИ!Бити так,як ваші предки били москалів під Конотопом!-

Замість такої поради-відповіді,наші політичні імпотенти,євнухи й кастрати ЗЗакордонного Центру Союзу Хліборобів,озброєні універсальною ідеологією Липинського /та й сам ідеолог ще жив / відповіли:НІЧОГО НЕ РОБИТИ,УДАВАТИ,ЩО ВАС НЕМА,ХАЙ ВАС ЛІКВІДУЮТЬ,А З ВАШОГО МАЙНА БУДУЮТЬ КОЛГОСПИ,А З ВАШОЇ КАТОРЖНОЇ ПРАЦІ-СОЦІЯЛІСТИЧНУ ІНДУСТРІЮ,А ВИ КОНСПІРАТИВНО МОВЧИТЬ І ГИНЬТЕ,КОНАЙТЕ З ГОЛОДУ Й ВИСНАЖЕННЯ,АЛЕ КОЛГОСПІВ НЕ РУЙНУЙТЕ,ВО ЦЕ Ж ВУЛО В "ГАРАКІРІ",САМОГУБСТВО,І КОМУНІСТІВ ТА АКТИВІСТІВ НЕ ВБИВАЙТЕ,БОЖ ТЕРОР-ЦЕ РІЧ ШКІДЛИВА,ДО ДОБРА НЕ ДОВЕДЕ,А ТІЛЬКИ ДО КАТАСТРОФИ,ЗА ЯКУ ОРГАНІЗАЦІЯ НЕ ХОЧЕ ВРАТИ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Так порадили політичні кретини з Центру.

Отже ліквідація п'яťох мільйонів найкращих хліборобів,виморення голодом других п'яťох мільйонів і перетворення решти хліборобів на колхозних рабів-це не катастрофа,а вбити кількох комуністів чи московських злодіїв і спалити московське гніздо-колхоз-це катастрофа.

Так думали й думають політичні євнухи,озброєні універсальною наукою Липинського про "трудоу монархію".

І вони ще мають підлість і нахабство вважати себе речниками хліборобської кляси,на знищення якої вони фактично дали свою згоду своєю московською порадою :

НЕ ПРОТИВТЕСЯ ЗЛУ,ГИНЬТЕ!

Тепер вони беруться писати "пропам'ятну" книгу про ліквідацію "куркульства".

Ця книга буде вироком її авторам,як вироком є факти,опубліковані в статті С.Шемета.

З привітом !

А.КИРПИЧ в.р.

В. СИМОНЕНКО

З Л О Д І Й

Дядька затримали чи впіймали,
Дядька в сільраду ескортували,
Дядька повчали і докоряли:
— Як вам, дядьку, не ай-я-яй?
Красти на полі свій урожай?
У кого ви крали? Ви крали в себе.
Це ж просто сором красти свій труд! —
Дядько понуро тім'я теребив
І смакував махру.
Дядько кліпав товстими віями.
Важко дивитися в очі ганьби,
Важко йому із домашніми мріями
Враз осягнуть парадокси доби.
— Та воно так, — у кулак кахикав, —
Красти погано... Куди вже гірш. —
Рвися з горлянки свавільним криком,
Мій неслухняний вірш!
Чому він злодій? З якої речі?
Чому він красти пішов своє?
Дали б той клунок мені на плечі —
Сором у серце мені плює...
Дядька я вбити зневагою мушу,
Тільки ж у грудях клекоче гроза:
Хто обікрав і обскуб його душу?
Хто його совісті руки зв'язав?
Де вони, ті — відгодовані, сірі,
Недорікуваті демагоги і брехуни,
Що в'язи скрутили дядьковій вірі,
Пробираючись в крісла і чини?
Їх би за ґрати, їх би до суду,
Їх би до карцеру за розбій!
Доказів мало? Доказом будуть
Лантухи вкрадених вір і надій.

В.СИМОНЕНКО

КУРДСЬКОМУ БРАТОВІ

Борітеся — поборете!

Т.Шевченко

Волять гори, кровію політі,
Підбиті зорі падають униз,
В пахкі долини, зранені і зриті,
Вдирається голодний шовінізм.

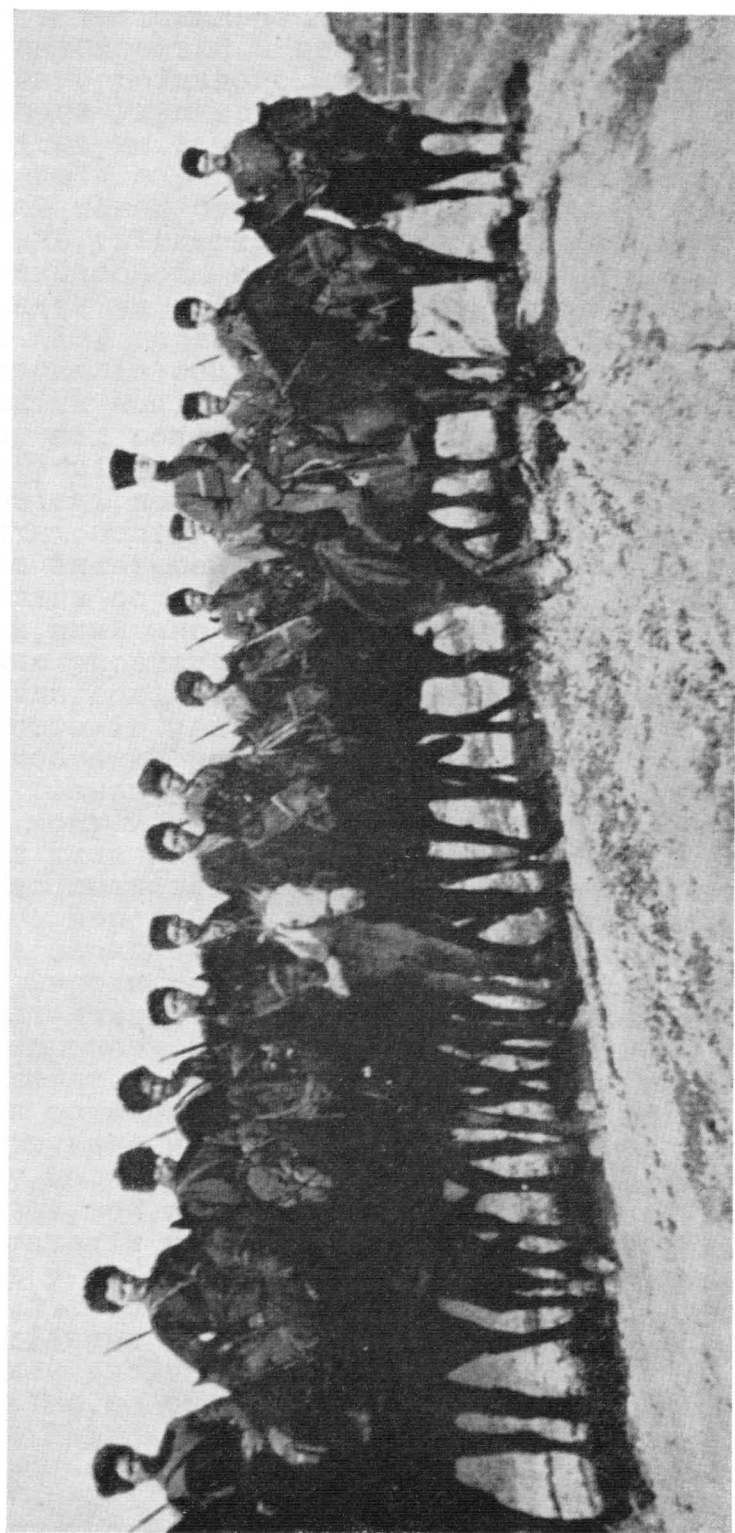
О, курде, бережи свої набої,
Але життя убивців не щади!
На байстрюків свавілля і розбою
Кривавим смерчем, бурею впади!

Веди із ними кулями розмову,
Вони прийшли не тільки за добром:
Прийшли забрати ім'я твоє, мову,
Пустити твого сина байстрюком.

З гнобителем не житимеш у згоді:
Йому — панять, тобі — тягнути віз!
Жиріє з крові змучених народів
Наш ворог найлютіший — шовінізм.

Він віроломство заручив з ганьбою,
Він зробить все, аби скорився ти...
О, курде, бережи свої набої,
Без них тобі свій рід не вберегти.

Не заколисуй ненависти силу.
Тоді привітність візьмеш за девіз,
Як упаде в роззявлену могилу
Останній на планеті шовініст.

А.КИРПИЧ

СОЦІАЛЬНЕ І НАЦІОНАЛЬНЕ

Колись давно, здається більше як рік тому, хтось на сторінках, здається „У.Д.“ пообіцяв дати докладне обгрунтовання тези, що всяка соціальна боротьба в суспільстві є глибоко національною боротьбою і всяка так звана соціальна революція є національною революцією даного народу. Я сам твердо переконаний в правдивості цієї тези і тому нетерпляче чекав обіцяного ширшого обгрунтування її і повернення уваги української спільноти до цього питання, але, на жаль, і досі не дочекався. Тимчасом це справа надзвичайної ваги, бо це є справа утотоження, повного поєднання соціальних цілей нашої боротьби з цілями національними. Це справа узгодження, увідповіднення класових інтересів, класової /чи може безкласової/ структури суспільства з національними прагненнями чи інтересами народу. Правильно поставлені соціальні цілі гарантують успіх серед інших народів.

У москалів соціальні, класові кличі абсолютно збігаються з їхніми національними прагненнями. Тому вони, провадячи боротьбу під соціальними гаслами, досягли величезних національних успіхів для московського народу серед інших націй.

Українці, навпаки, програли свої визвольні змагання тому, що їхні соціальні кличі абсолютно розходились з національними інтересами і прагненнями українського народу. Національна боротьба українського народу провадилась під проводом, який мав соціальні цілі і кличі ворожі не лише існуванню української держави, а й самій українській нації, бо це були соціальні цілі і кличі московського народу. Тому й переміг цей останній.

Московський народ по духу, по своїй культурі і матеріальному рівневі життя є назагал пролетаріатом серед інших народів, тому й перемогти він міг під пролетарськими гаслами. Під цими гаслами можуть боротися й перемагати й інші народи, що знаходяться на рівні, або ще нижче, культури московського народу і в союзі з ним. Їм, цим народам, буде по дорозі з московським народом доти, доки існують непролетарські народи, так званий буржуазний світ, капіталістичне оточення. Лише коли це останнє буде покорене /чи „визволене“/ й спролетаризоване та zdegradоване до рівня нижчого від пролетарських переможців, тоді може початися боротьба між цими останніми за сфери панування над покореними, колись буржуазними, націями. Хто з українців вірить у таку перемогу москвино-китайців та можливих інших пролетарів над світом, той, певно, скаже що й українцям з ними по дорозі /орієнтація на схід/- „нас жмуть і ми будем жмать“. Хто ж вірить у перемогу заходу, той скаже, що нам по дорозі з заходом. Але тоді й соціальні цілі нашої боротьби повинні бути подібними до тих на заході, а не на сході, інакше ми сприятимем своїй і західній поразці.

Україна, що була колись великою, багатом й культурною державою Європи, тепер zdegradована до рівня нижчого від свого пролетарського переможця. Чи в своїй визвольній боротьбі Україні треба виходити з свого теперішнього пролетарського становища і вкупі із своїм пролетарським переможцем іти „визволяти“ ще інші народи? І чи такий шлях буде для України її визволенням, чи самогубством, самоліквідацією? Історія України і сучасна дійсність показує, що цей шлях є самогубством для України і ліквідацією свобо-

ди ще й інших народів. Не можна визволитись від когось, вірно слугачи йому, а можна тільки борючись з ним. Не можна визволитись від ворога союзом з ним, а можна лише союзом з ворогом мого ворога. Так само не можна визволитись від пролетарського переможця і від свого пролетарського становища, ставлячи собі пролетарські соціальні цілі. А це з тої причини, що більшими пролетарями, ніж ворог нас зробив, ми самі себе не зробимо, отже перевершити його в цих цілях не зможемо. Народ наш від природи має непролетарську вдачу і посідає таку багату країну, що якби був суверенним господарем на своїй землі, то був би народом-паном, а не народом-пролетарем, народом панів, а не старців, і таким паном він був у часи своєї державности. Ніколи наш народ не похваляв голоду й злиднів, а погорджував ними, брився, гидував і соромився їх, ховався з ними від людей і боровся проти них, жив паном в чистоті, достатках і заможності. Ненавидів глупоту і ледарство, а шанував розум і працьовитість. Мав усі прикмети пана, а не хитрувато-ледачого раба. Щоб поборотися зі злиднями, треба зненавидити їх. Щоб стати паном на своїй землі треба поставити собі цілі панські. Не пани наші вороги, бо ж ми самі хочемо бути панами, а не злидарями на своїй багатій землі. Не проти панів треба боротися, бо проти свого ідеалу ніхто не бореться, це значило б боротися проти себе самих. Ми боремося, щоб бути панами, а не злидарями. Не пани наші поневолили нас і зробили злидарями. Поневолила й ограбувала нас московська пролетарська нація, спираючись на нашу рідну голоту.

Отже, правильно зрозумілі соціальні цілі боротьби є одночасно глибоко національними цілями. Більше того, вони є змістом національної боротьби, без них національна боротьба є порожнім звуком, бо ж соціальне й національне є те саме, бо ж правильно зрозумілий соціальний інтерес будьякої класи даної нації веде до зміцнення цілості національного організму, отже він є національним інтересом.

Класова чи соціальна структура суспільства, витворена нацією в її самостійнім розвитку, є глибоко національною її структурою, тобто такою, що найкраще забезпечує інтереси цілості нації і її окремих частин і є виразом здібностей і спроможностей нації.

Соціальна структура суспільства, поневоленого іншим народом, не є нормальною його національною структурою. В сучасній Україні Московщина свідомо зруйнувала витворену соціальну структуру, розуміючи її національно-український характер, і накинула Україні соціальну структуру московської колонії. Отже соціальна структура суспільства сучасної України є антинаціональною. Москва ясно усвідомлює, що вона робить для закріплення в неволі українського народу. Так само ми, борючись за своє визволення, повинні ясно усвідомити соціально-структуральний образ майбутньої України, що був би найбільше національним і тим самим найбільше відпорним по відношенню до Московщини.

Очевидно ж, що найжорстокіше Москва нищила й ліквідувала в Україні те, що в ній було найбільше національним і загрозливим для московського панування, і плекала й культивувала те, що найбільше розслаблювало відпорність української нації супроти московських господарів. Думаю, що не треба розповідати, які класи в Україні зліквідувала Москва нашими ж руками і яку соціальну структуру запровадили вона з решти

суспільства-це всім відомо. Тільки чомусь не для всіх відомо, чи може бути Україна самостійною державою з тою московською соціальною структурою українського суспільства. Декому здається, що досить вигнати з України москалів і самим посідати на їх місця та вже й буде українська держава. Інші кажуть, що соціальні питання розв'яжемо потім, згідно з бажанням народу. Ніби зараз ми не знаємо, чого народ хоче. Ніби ми самі не народ і не можемо мати свого хотіння, яке було б хотінням усього народу. Ніби народ одного разу не виявив хотіння „бити панів“, думаючи, що сам він не пан. Ніби провід наш не підмовляв народу на це діло, тобто на самогубство. Ніби можна побудувати якийсь суспільний лад, не знаючи наперед, як він має виглядати. Ніби як ми не намальємо перед очима нашого народу правдоподібного і бажаного образу майбутньої України, то не знайдеться хтось чужий, що намальє той образ і поведе народ наш за собою, наприклад, у „велику сім'ю народів Росії“ під проводом тих самих росіян, що скинуть шкуру большевиків, а надінуть шкуру демократів і винищуватимуть далі кращих синів українського народу вже не як „буржуазних націоналістів“, а як большевиків і ворогів народу, ворогів миру й дружби між народами, як запродавців і зрадників спільної демократичної батьківщини з центром у Москві.

Отже, нам треба ясно ставити соціальні цілі в нашої національно-визвольній боротьбі, бо їх хтось поставить. Ці соціальні цілі є глибоко національними і цілком протилежними і відмінними від соціальних цілей московського народу. Соціально-економічні цілі нашої боротьби-це найбільша наша зброя проти Московщини. Майбутня соціальна структура українського суспільства-це те, що найбільше відрізнятиме нас від Московщини. Соціальна структура українського суспільства -це те, що краще за всякі природні кордони боронитиме нас від зазіхань московського народу на нашу землю.

Соціальні цілі московського народу-злидаря є грабувати інші багатші і культурніші народи і з того грабунку і розбоя жити.

Соціальні цілі українського народу-пана недопустити народу-грабіжника до кордонів української держави.

Соціальні цілі москаля-забирати за безцінь або й даром продукти праці українського народу і торгувати ними з цілим світом. Соціальні цілі українця-самоу розпоряджатися продуктами своєї праці і торгувати ними з цілим світом, тільки не з москалем. Порядний господар ніколи не торгує з розбійником і злодієм, так само ніколи немає ніякої спілки з ним.

Чи ж не є повищі соціальні цілі разом з тим і національними цілями? Ціллю пролетаря є пограбувати господаря-буржуя. Ціллю пролетарської нації є пограбувати буржуазну націю. Ціллю господаря-пана є оборонитися від розбійника-грабіжника. Ціллю багатой господарської нації є оборонитися від грабіжницької пролетарської нації. Багата й культурна нація ніколи не нападе на дику й некультурну, бо що вона мала б від неї взяти? „Бактеріологічну“ колекцію з вошей, блощиць і тарганів? Культурні нації завжди тільки боронились перед нападами диких народів-варварів, гунів.

Чи з таких чи інших національних цілей не виходить і відповідна соціальна структура даної нації? Безперечно, що так.

У народу-грабіжника соціальна структура являтиме собою однорідну незрізничковану масу безкласового суспільства, рівних у своїй безправності громадян, керованих у своїй діяльності величезним штатом таких же безправних урядовців, щоразу набирає з рівноправних чи рівнобезправних громадян. Рівноправні вони тому, що дійсно всі мають однакові права на роботу й на керівництво. Рівнобезправні тому, що всі однаково позбавлені основного права людини-приватної власності і на її основі свободи діяльності людини, свободи розпоряджатися самому продуктами своєї праці, знаряддями й засобами виробництва. Безкласове суспільство-це найпримітивніше суспільство, функції якого спрощені до потреб продукції і розподілу. Кожен громадянин такого суспільства зацікавлений найменшою участю в продуктивній праці і найбільшою участю в керівництві і розподілі. В наслідок цього низький рівень продукції, перманентна недостача харчів і одягу. Вихід з такого стану-напад на інші народи, пограбування їх і виморювання голодом та примусовою працею.

У народу-господаря соціальна структура суспільства являє собою надзвичайно складний організм тісно пов'язаних між собою взаємними інтересами найрізноманітніших суспільних класів і прошарків. Ця складність суспільної структури виникає природньо з різноманітності і складності потреб і зацікавлень окремої людини і забезпечується правом свободи діяльності кожної людини на основі приватної власності на знаряддя і засоби виробництва. В суспільстві нації господаря кожна людина сама порядкує свою працю і своїм майном, може вкладати свої гроші в ячі вона хоче підприємства, і все, що здобула, є її власністю, яку вона може лишити в спадщину своїм дітям. Ніхто не втручається до людини ані в її роботі, ані в порядкуванні майном, ніхто немає права відняти в людини її власність, навіть сама держава немає права зробити цього, бо тоді вона перестав бути державою, тобто охоронцем підставових прав громадян. Порушення прав людини є злочин, а держава не може бути злочинцем, вона покликана охороняти людину від злочинців. Для охорони цих прав людини і її свободи держава народу-господаря має поліцію, що охороняє від внутрішніх злочинців, і армію, що охороняє від зовнішніх злочинців. Держава народу-грабіжника має протилежні закони і, наприклад, приватну власність вважає за злочин, а відібрання здобутків праці підкореного народу проголошує першою і священною заповіддю.

Як бачимо, соціальна структура народу є глибоко національною структурою і виникає з природньої вдачі народу. Ця різниця в суспільних устроях можна бачити й на окремих людях. Один лад і звичай буде в родині чесній, що живе з власної праці, і зовсім інший лад і звичай буде в родині злодійській, що живе з розбоя, краді та грабунків. Перша живе в атмосфері доброї згоди, взаємного довір'я, щирих і відвертих стосунків серед праці й розваг, удень працює, вночі спить. Друга живе в атмосфері постійного страху, терору, загроз, залякування, взаємного недовір'я, доносів, секретних змов, закритих засідань і нарад, підсліджувань і підслухів, несподіваних смертей, таємних убивств, ніякої відвертості і щирости в стосунках, кожен обличчя як в масці і вся така родина живе як за залізною заслоною від інших родин.

Що в чесній родині шанується і поважається, то в злодійській висміюється і зневажається.

Що в першій є ганьбою, то в другій героїзмом. Але назовні серед чесних родин злодійська родина намагається удавати з себе також чесну і часто перебільшено й штучно демонструє свої чесноти: любов до дітей, до бідних людей, робить щедрі подарунки, допомоги і т.д. А як же, це все треба, треба ж мати приятелів, як хочеш щось вивідати в день, пригодиться для нічної виправи.

Але це так робиться, доки злодійська родина боїться чесних родин. Уявіть собі, що таких злодійських родин більше і вони взяли гору над чесними. Тоді те, з чим вони ховалися, тепер вони проголосять законом, а що забирали вночі, тепер в значно більших розмірах змусять приносити собі у день. Самі ж вночі забиратимуть тільки у неслухняних і підозрілих.

Отже так як ведеться в житті між окремими родинами, так само ведеться й в житті поміж окремими народами.

Як же мала б виглядати соціальна структура майбутньої самостійної України? Щоб відповісти на це питання, треба уявити собі, як виглядала б сьогодні Україна, як би вона, подібно до інших народів Європи, весь час була самостійною. Очевидно соціальна структура в ній була б подібною до тої, яка існує сьогодні у вільних народів, що мають приблизно стільки населення, розмір і багатства території й географічне положення. А це такі країни, як Німеччина або Франція. Звичайно, національний характер народу відбився б в характері різних його інституцій та ці різниці були б не більшими за ті, що існують поміж вільними європейськими народами. Соціальна структура вільних народів приблизно однакова й різниці залежать лише від різниць природньо-географічних умов. Так приблизно виглядала б і Україна і то не лише соціальною структурою суспільства, а й політичним устроєм. Україна в часи своєї державности була нічим іншим, як часткою Європи, і такою вона була б і в наші часи.

Чи значить це, що по здобутті незалежності ми повинні наслідувати якийсь європейський зразок? Хоча наслідування добрих зразків буває базаним і корисним, але не завжди можливим. Соціальна структура суспільств вільних народів ви-творювалась в умовах самостійного нормального життя протягом століть і є їхнім рідним традиційним органічним ви-твором і не може бути перенесена на чужий ґрунт, та це й не потрібно, бо те, що для своєї країни рідне, на іншому ґрунті може бути чужим і нетривким. Єдине, що потрібно, це створити такі самі вільні умови розвитку й закони, що охороняли б права і свободу людини, так як це є в Європі.

Потрібно, щоб соціальна структура виростала з рідного кореня і від пнів тих національних дерев, що їх так нещадно винищувала Москва. Потрібно відновлювати все, що нищилось Москвою й стократно множити зразки його новими людьми й на нових місцях, бо таке відновлення старих пнів і насадження нових подібних відповідає традиційним поняттям українського народу про закон і право.

Все що робила Москва в Україні протягом останніх 35 літ, в понятті українського народу є виявом найгіршого безправ'я, беззаконня і несправедливості. Все, що насаджувала на Україні Москва, повинно бути законно Україною знесене. Господарський й культурний розвиток України з антинаціонального шляху повинен бути спрямований по національному.

За 10-20 літ такого вільного економічного й культурного розвитку Україна зміниться до непізнання. Соціальна структура населення наподібниться до структури західних суспільств, піднесеться й культурний рівень, а ступінь матеріального забезпечення може навіть перевершити такий в західній Європі. І для цього нам не потрібно намагатися ані доганяти Європу, бо самі ми були й в Європу, а хто не відчувається Європою, то нехай й далі мавпуватиме й доганятиме Європу, хоч і лапті скине, ніхто йому не боронитиме.

Та на українську землю ми більше його не пустимо навіть на заробітки, і сами перестанемо до нього на Соловки та Колиму в'їждати, а матимемо ділові господарські й культурні зв'язки з такими, як і ми країнами, - Італією, Францією, Англією і іншими.

А. КИРПИЧ в.р.

А.КИРПИЧ

З Н О Т А Т Н И К А К О Н С Е Р В А Т И С Т А

I. Самостійність і Федерація

3.3.1958

Всяка соціальна боротьба є глибоко національною боротьбою. Повстанням проти Гетьмана в 1918 р. українці соціально стали в єдиний фронт з Московщиною за здійснення московської соціальної програми в Україні. Тим самим вони стали проти національних інтересів України і проти всього Західного світу.

Мотовилівська традиція продовжується далі. Звеличування героїв Мотовилівки стало релігійним культом українців за кордоном. На Мотовилівських традиціях виховується молоде покоління в Пласті і СУМ-і. В соціально-політичній ідеології панують далі московське головоудушення про "безкласове суспільство", "без холопа і без пана", "без експлуатації людини людиною" і "боротьба на два фронти-проти капіталізму і проти комунізму". Будується храм св. Симона на честь Симона Петлюри, що є смертю УАПЦ як релігійної інституції. З присяги воюючої УПА викинуто Бога і Євангелію. Чи з такою баламутною ідеологією ми йдемо "до нової Полтави", чи до нової Мотовилівки? Відповідь ясна: до нової Мотовилівки. Якби ми зробили прогрес від Мотовилівки до Полтави, то це був би дуже потішачий показник нашої державно-політичної зрілості. Під Полтавою ми стали разом з Заходом проти Москви, а під Мотовилівкою разом з Москвою проти Заходу. Єдиний збройний чин за час революції, на який спромоглась Україна з власної волі, ніким зовні не вимушений чин, - це Мотовилівка, повстання проти Гетьмана Скоропадського. Подібний ми вже мали раз в історії. Це було повстання Пушкаря, Барабаша, Сірка й Безпалого проти Гетьмана Виговського, яке звело нанівець його славу перемоги над Москвою під Конотою і кинуло Україну в жорстокі обійми Москви.

Повстання проти Гетьмана в 1918 р. - це був український більшовизм, те саме, що октябрська революція в Росії 1917 р. Поборюючи російський більшовизм, Захід не міг підтримувати більшовизм український, який, проголошуючи війну Гетьманові, а потім Денікінові /1919 р./, тим самим став у союзі з російським більшовизмом проти Заходу.

Українська більшовицька революція спізнилася на цілий рік проти російської тільки завдяки присутності німецьких військ "варягів", тобто Заходу в Україні.

Проф. Д-р В. Орелецький в "Ш.П." 2.3.58 р. - з приводу книжки Еріха Керна "Золоте поле" - пише: "про безпосередню причину теперішнього світового лихоліття писалося мало." Е. Керн у своїй книжці пише: "На Золотому полі в Україні була вирішена у тих роках не лише наша німецька і шляхетного селянського народу України доля, але й доля всього світу."

До цього треба лише маленьку поправку. Вона вирішена ще під Мотовилівкою в 1918 році. Так, про Мотовилівку писалося мало і не те, що треба.

II. Ми боягузи

4.3.1958

Ми боягузи. Ми боїмося всього великого, бо велике вимагає великої відповідальності. Ми зреклися приватної власності, щоб збутися тягару приватної відповідальності.

Зрікшися приватної власности, ми тим самим зріклися свого права власности на цілу українську територію, зріклися й відповідальности за неї, передавши те й друге смілишому сусідові. Сусіди не боялися великого. Голови їх держав титулювалися величністю, "Його Величність". Ми ж на протязі нашої історії ледве здобулися на "Його Світлість", та й тієї перелякалися й зріклися. Замість Гетьмана, волиємо Отамана. Нам здається, що це забагато дано для людини-бути світлим. В інших народів світлостей є сотки, високостей десятки, а на самій горі-Величність. Ми не доросли до Величности. Величність може бути лише в чужих народів. У себе ми не допустимо. Ми б і в чужих не допустили, якби мали силу. Ми ненавидимо мільйонерів, бо це великі люди в галузі господарської діяльности народів, так само як бувають великі люди в галузі науки, техніки, літертури й мистецтва. Ми ідеалізуємо малу людину, пересічність, бо такою найлегше бути. Ми плекаємо співчуття до найгірших і упосліджених, бо це дає нам дешеву й легку нагоду почувати свою перевагу і вищість над ними. Ми сіємо ненависть до багатших і сильніших, бо відчуваємо свою нищність перед ними. Ми знаємо, що їхнє багатство є вислідом їх більшої одарованости здібностями, енергією і працьовитістю та ощадністю. Знаємо, що бідність і упослідженість є результатом бездарности, глупоти, лінивства й розпусти, проте ми цього ніколи не визнаємо вголос. Натомість провини за бруд і злидні малих людей скинемо на тих великих, здібніших і працьовитіших. Ми хотіли б мати таку державу, в якій нічого не треба було б платити, а щоб держава платила нам. Щоб за навчання наших дітей платив хтось, а не ми самі. Ми хочемо мати жінку, але не хочемо нести тягару утримання родини. Це ми хотіли б перекласти на державу, яка до того ж повинна звільнити нас від всяких податків. Ми хочемо мати церкву /хоча б про людське око/, але священників повинна утримувати держава, священник не повинен брати ні за вінчання, ні за хрестини, ні за похорон. Ми хочемо мати гарно впорядковані цвинтарі, але місце для похорону мати безплатно.

Ми хочемо одержати землю- "трудова норма"-теж безплатно, забуваючи, що як давати безплатно землю і зберегти справедливність, то треба поділити землю не лише на селян, а на всіх громадян країни ще й на ті потреби, які має держава: утримання уряду, війська, судів, тюрем, поліції і т.п. Тоді дуже маленькою виглядатиме та "трудова норма". Це буде комнезамська норма і комнезамською буде ціла та держава, в якій кожен член суспільства ані сам не живе, ані другому не дає, лиш пильнує, щоб у злиднях усі були рівні.

У нас язик не повертається вимовити "Ваша Світлість" на єдиного нащадка Гетьманського Роду, в той час, як англійці з приємністю й пошаною величали Його "Юр Гайнес"-Ваша Високість, як належить величати кожного принца, бо світлість є кожен князь, але не кожен князь є принцом, наслідником трону. У нас не люблять, як до них звертається словом "пане", мабуть, за мовчазною згодою з Тичиною, що сказав: "Всіх панів до'дної ями." Щоб уникнути цього ворожого слова, вони воліють звертатися по-батькові, як це заведено в Московщині. Отже, навіть бути паном-це вже забагато для людини. Вона мусить бути чимсь меншим.

В літературі ми поширили культ симпатій до бідних і ненависти до багатих, любов до злиднів і ненависть до достатків і багатства, поблажливість до ледачих, злодіїв і п'яниць і нетолеранцію до працьовитих, ощадних, твердохарактерних і суворих в дотриманні християнських приписів.

І хоч українська мова була заборонена, проте ми мали "Золотий вік українського театру", що показував "Глинтаїв, або ж павуків" і п'яничок на сцені з добре оплачуваними артистами. Це не шкодило російському урядові, хоч було і в українській мові. Не шкодили й твори Панаса Мирного, що прихильно описував злодія й розбійника Чіпку, повість про якої була майже в кожній шкільній бібліотеці за царських часів.

Є щось, однак, позитивного в тому персонально нещасливому факті, що Шевченко, який так любив жінок-дівчат і матерів, - сам не зміг одружитися, не зважаючи на всі свої намагання. Це пояснюється тим, що не знайшлося українки, яка схотіла б одружитися з ним, бож... яка жінка українка схоче одружитися з бунтарем, що є завжди під наглядом поліції? Глибоко вкорінений лоялізм, послух законів і нехіть до бунтарства завжди був ознакою порядної й статечної людини в Україні. Слово "революція" так зненавиджене в Україні, що гасло національної революції не підніме, а тільки насторожить проти себе український нарід.

III. Наймудріші українські люди

10.3.1958

Нехай не вкривають ганьбою тих, що пішли до Денікіна, бо то були наймудріші українські люди. Вони приєдналися до Кубанських і Донських Козаків, щоб разом з ними і з допомогою Англії та Франції оборонитися від навали Московського більшовизму або й розгромити його в самій Московщині.

Нехай не кажуть, що Гетьман помилився, проголошуючи Федерацію, бо то був наймудріший політичний крок найбільшого державного мужа України і цілої Російської імперії. Помілились ті українці і росіяни, що не зрозуміли тоді і досі ще не розуміють того історичного акту, що єдиний міг врятувати Україну, Дон, Кубань, Кавказ, Сибір, а можливо навіть і саму Московщину від більшовизму.

Проти Гетьманського акту про Федерацію росіяни висували схоластичний аргумент, за яким не криється жадна реальна дійсність, що, мовляв, не можна поступатись засадою єдиної неділимої Росії задля Федерації та ще й під проводом України, і інших неросійських народів. Дійсність показала, що єдина неділима Росія була фікцією. При тяжкій пробі, якою була перша світова війна, обидві імперії, Російська й Австро-угорська не витримали й розвалились, а тільки добровільні союзи держав витримали пробу до кінця.

Збоку українців проти Гетьманської Федерації висувалась схоластичний аргумент, за яким теж не криється жадна реальна дійсність, що, мовляв, не можна робити поступок в засадничих питаннях: не можна поступатись засадою самостійності задля Федерації.

Поперше, Гетьманська Федерація не була поступком, а навпаки найкращою гарантією справжньої самостійності України, Дону, Кавказу і всіх неросійських народів, бож щоб мати самостійність, треба спершу перемогти ворога і тримати його під своєю контролею. Федерація з переможеним - це щось більше ніж порожня фраза про самостійність; це передумова і гарантія самостійності. В цьому був сенс Гетьманської грамоти про Федерацію з майбутньою невеликою Росією. Це була фактична Федерація немосковських народів Російської імперії, що з допомогою Західних держав тримали б Московський нарід під своєю контролею, зберігши в себе і запровадивши

в Московщині європейський приватновласницький лад для добра кращих, господарчих, осілих елементів московського народу і для приборкання великої частини кочовничо-розбійницьких, распутінсько-большовицьких елементів московського народу, яким та краща, але слабка частина московського народу ніколи сама не дасть ради. Вона завжди підлягала і підлягатиме тим розбійницьким елементам, що не хочуть жити з тяжкої праці, а воліють жити з грабежу і розбою серед підкорених сусідніх народів. Без такої контролю над московським народом годі й думати про самостійність України та інших поневолених народів.

Соціальна програма Гетьмана, Денікіна, Колчака, Антанти була більш українською, ніж соціальна програма Центральної Ради, Директорії, Леніна. Соціальна програма соціалістичної України, що відбирала українцям право власності на їхню українську землю, була більш московською, ніж соціальна програма Гетьмана, Денікіна, Колчака, Антанти, що давала українцям це право власності, проголошуючи, що „собственность есть священна і неприкосновенна“, бо цим стверджувалось право власності українців на українську землю і значить цілого українського народу на заселену ним територію. Щоб виграти бій за самостійність, треба виграти спершу бій за ті соціальні сили і порядки, що є основою самостійності як окремої людини, так і цілого народу.

Гетьманська федерація якраз і була федерацією всіх соціальних сил буржоазної Російської імперії, підтримуваних Західним Світом, федерацією сил, що ведуть до самостійності всіх народів, в тім числі й московського, який без такої федеративної опіки немосковських народів імперії і Західного світу ніколи не стане на шлях європейського способу життя, бо в нім переважають елементи кочовничо-розбійницькі. Якщо ці елементи далі керуватимуть московським народом, то ніяка самостійність України не вдержиться, бо москалі, підбивши слабші народи /немосковські/ Сибіру, Туркестану, Дону й Кавказу, рушать і на Україну, розсадивши її попереду зсередини за допомогою співзвучних собі ворохобних елементів під проводом різних Брюховецьких, Пушкарів, Петлюр і новітніх протопопів Філімонових в особі різних Грушевських, Винниченків, Шаповалів, Скрипників, Затонських і Хвильових. Хто думає інакше, той мусить визнати можливість коекзистенції з Московщиною, не втручаючись в її внутрішнє життя. А доводимо Заходові неможливість мирної коекзистенції з Москвою.

Соціалістична Україна, що позбавляла українців права власності, була зненавиджена найкращими, справді прогресивними, державно-творчими європейськими класами України: поміщиками, промисловцями, буржуазією і **найчисленнішою** класою фармерів-хуторян і всіх заможних селян-хліборобів. Недаремно один з героїв Осьмачки заявив: „Я в таку Україну, що відбирає в мене землю, стрілятиму, як в дику свиню!“ - і пішов до Денікіна. Правильно зробив. До Денікіна пішли і всі козаки - Кубанські, Терські, Донські, а також Калмики, Черкеси, й інші Північно-Кавказькі народи. Всі вони єднались, щоб з допомогою Антанти боротись проти спільного ворога-московських большевиків.

Ми будуємо свій суспільний лад, базуючись на засаді, що людина створена на образ і подобу Богу і в міру спроможностей повинна мати всі Божеські атрибути. Для того кожна людина в нашій суспільстві вважається паном, тобто володарем, господарем, власником якогось майна, над яким вона панує, цебто володіє ним з Божої, а не людської ласки. В нашій суспільстві людина може бути підприємцем, багатцем, купцем, комерсантом, капталістом, мільйонером, бароном, графом, лордом, князем, королем. Все це залежить від її особистого цастя, її здібностей, енергії, відваги і працьовитости.

У вашій соціалістичній суспільстві людина пограбована від усіх цих можливостей. Вона не може бути паном, бо вона позбавлена права приватної власности, тобто того, над чим мала б панувати. Тим самим вона стала рабом. Ви зробили революцію, щоб відняти самім у себе основне право людське, право бути паном, тобто свободною людиною. Втрата приватної власности на знаряддя і засоби виробництва є втратою свободи. Під гаслом свободи ви боролись за знищення свободи. Що таке свобода-це розумів навіть описаний Максимом Горьким босяк Челкаш. Ось що він каже: „Главное в крестьянской жизни-это свобода. У тебя свой дом. Грош ему цена-да он твой! У тебя своя земля. Итого ей горсть-да она твоя! Король ты на своей земле! У тебя есть вид: ты хозяин и можешь требовать от каждого себе уважения." Отже, з цього видно, що свобода-це приватна власність. Є приватна власність - є й свобода. Нема приватної власности-нема й свободи. Задля рівности ви відняли право людини піднятися над передісичністю. Цим ви поневолили всіх найздібніших людей в суспільстві, які єдині є рушіями прогресу, які єдині могли б підняти життєвий стандарт усього суспільства на вищий щабель.

Відкинувши Бога, ви відкинули й Божеські атрибути, Божеську подобу людини. Ви з радістю домагаєтесь довести, що людина походить від мавпи, і шукаєте в ній мавп'ячих прикмет, і собі на радість знаходите дуже багато. Так Бог посміявся над тими, що заперечують Бога. Він уподібнив їх до мавпи. Він зробив їх тим, чим вони хотіли бути. Вони не схотіли бути подібними до Бога, а до мавпи, і Бог зробив їм цю ласку. Зрікшися Бога, людина тим самим зріклася і прикмет Божих, а з утратою Божих прикмет, втратила свою цінність. Вона стала лише купом м'яса й кісток і має вартість лише як робоча машина.

Не горіючи з сорому, ця людина записала в свою конституцію найжорстокіші і найганебніші слова, які будьколи знала історія людства: „Хто не робить, той не їсть." Більшої зневаги, знецінення й непошани до людини ще ніколи не було висловлено ніяким урядовим документом.

„Хто не робить, той не їсть." - це смертний вирок людині, як істоті Божій, це оцінка людини, як робочої тварини, та в порядних людей навіть до тварин цей вирок не застосовується. Цим документом вартість людини розцінено, як вартість спожитої нею їжи-і не більше. Найдосконаліша матеріалістична оцінка. Не диво, що в вашій суспільстві людину так просто катують, мордують, морять голодом і розстрілюють, бо вона має нікчемну вартість-вартість їжи-це одно, а друге, людина втратила дуже важливі Божеські атрибути любови й милосердя: їх місце заняли ненависть і жорстокість.

Бож чи можна любити щось, що не має вартости, і жаліти й милувати Його? Безвартісну річ можна тільки зненавидіти й знищити. Взаємовищування є ознакою вашого безбожного суспільства.

У. Українська Національна Революція

13.3.1958

Українська Національна Революція, далеко грандіозніша своїм розмахом, ніж жовтневий переворот у Петрограді, - це було повстання Полуботківців у Києві. Це було повстання проти московської окупації України. Повстання це було довершено без сторонньої допомоги, без допомоги Заходу. Воно опісля зліквідоване соціалістичною Центральною Радою з допомогою москалів, яким Центральна Рада повернула відібрану в них зброю. Цим Центральна Рада заслужила довір'я москалів, втрапивши довір'я українців, над якими Центральна Рада збиралась урядувати за допомогою москалів і тому всяку боротьбу за самостійність проголошувала реакцією і контрреволюцією.

Вдруге Українська Національна Революція відбулася за підтримкою Заходу / Німців /, коли українські хлібороби покликали до влади Гетьмана. Ніхто й словом не озвався на захист Центральної Ради.

З відходом німців українська соціалістична реакція на спілку з Московщиною зробила повстання проти українського національного уряду Гетьмана. Випустила з тюрем більшовиків і в спілці з ними виступила проти поміщиків, буржуїв і проти Антанти, що їм помагала. На чолі цього повстання стала Директорія з п'яти чоловік - Винниченко, Петлюра, Швець, Макаренко і Андрієвський - п'ять пальців одної руки, сама ж рука була московська, Ленінова рука.

VI Хто кого знає ?

14.3.1958

Ми часто хвалимось, що ніхто краще не знає москалів, як ми, українці. Не забуваймо однак того, що ніхто краще не знає українців, як знають нас москалі. Основне ж, що вони знають про нас, це те, що вони завше знайдуть серед нас свою п'яту колону, свій комнезам і Його ідеологів, які розсадять нас зсередини за активною підтримкою москалів.

Мотовилівка навіки залишиться найчорнішою плямою в історії України, свідченням і документом української дурноти.

Гетьманська декларація про федерацію майбутнім істориком буде записана золотими літерами, як наймудріший акт найбільшого державного мужа України, якого вона будьколи мала. Повстати проти федерації, яку збройно підтримував весь культурний світ і якої смертельно боялась збільшовичена Московщина - це було найбільшою українською глупотою, навіть злочином, бож тільки це повстання зрятувало Леніна від певного розгрому. Робити з цих свідомих чи несвідомих злочинців національних героїв є дальшим доказом української неусвітенної дурноти. Не Московщина подолала нас, а подолала нас власна дурнота. І цю дурноту нашу найкраще знають москалі і вміють її належно використовувати.

УІ Федерація...

16.3.1958

Цього слова у нас стали боятися, як чорт ладану. Щя боянь є прояв комплексу меншешартости. Нам і в голову не прийде, щоб ми комусь могли накинати Федерацію, лише хтось нам. Авжеж що наш ідеал є самостійність. Але засобом до досягнення її і гарантією збереження чи не може стати в певних умовах Федерація? І чи треба тоді боятися такої Федерації?

Наприклад, Федерація поневолених Московщиною народів могла б швидче вибороти незалежність від Московщини для кожного з цих народів, ніж поодинча боротьба цих народів. Така поодинча боротьба навіть має досить сумнівні вигляди на успіх, хоч би як ми поділяли концепцію власних сил.

Ні Хмельницький проти Полщі, ні Виговський проти Московщини, ні пізніше Мазепа теж проти Московщини не покладались лише на власні сили, а шукали союзників: перший - Турків, татар і Москалів; другий - Татар і Поляків; третій - Шведів. А самі ж вони мали готове, прекрасне військо Козацьке, якого ми тепер не маємо. Вони вже мали власні сили, які ми лише мріємо створити, проте шукали союзників перш, ніж виступити проти свого сильнішого ворога. Якщо цей досвід історії щось вартий, то його не треба легковажити.

Далі. Якщо б такій Федерації вдалось вибороти незалежність цих народів від Московщини, то чи збереження цієї незалежності не буде певнішим у Федерації, ніж поодинці?

Далі. Щоб здобути самостійність, треба збройно перемогти Московщину і змусити її до капітуляції. Чи після такої перемоги треба її залишити самостійною, чи включити її в свою Федерацію? Що краще для нас, і що краще для Московщини?

Гетьманська грамота про Федерацію передбачала останній варіант: Федерація з переможеною Московщиною і накинута їй європейського соціального ладу - приватновласницького, тим самим спаралізування її агресивності, приборкання бродячих, розбійницьких елементів і протекція елементів осілих, схильних до мирної праці. Таку протекцію колись давала Київська Русь за княжих часів, навіть силою запроваджуючи там християнські засади життя. / "Путята крестіт мечом, Добриня огнем" - такий спогад і досі зберігся на Московщині. /

Федерація з переможеною нами Московщиною не страшна для нас, а навіть більш безпечна, ніж полишення Московщини самостійною. В кожному разі це не Україна, а Московщина, можливо, хотіла б вийти з Федерації.

Був час, коли Денікін з Півдня, а Колчак зі Сходу так стиснули Леніна, що він був би радий, аби його лишили в спокої на самій Московщині. Коли б у цей час у проти-большовицький фронт включилася була під проводом Гетьмана ще й Україна, то доля Леніна була б приречена. На Московщині було б встановлено християнський уряд з європейськими соціальними порядками. Той уряд міг би втриматися там тільки при допомозі збройних сил України, Дону, Кубані, Кавказу та інших немосковських народів.

Натомість, в цей критичний для Леніна час українці на спілку з ним роблять роблять повстання проти власного Гетьмана і цим рятують Леніна, а на другий рік проголошують війну Денікінові і рятують Леніна вдруге, ставши з ним у фактичний союз проти Дону і Кубані і проти Англії й Франції, що помагали донцям і кубанцям.

Оце й був той „славний“ Зимовий Похід українців. Такий він славний, як і Мотовилівка.

VII Основні політичні проблеми Сходу Європи

19.3.1958

Як свідчать всі універсали Центральної Ради, боротьба йшла не за розподіл імперії, а за те, хто і як буде правити в ній. Україна проголосила своє відокремлення від Московщини лише тоді, коли стало ясно, що владу на Московщині взяли більшовики. Більшовицької влади українці боялись, як татарської, і поспішили відокремитись від неї, а для захисту від неї покликали Німців.

Як тільки блиснула надія скинути більшовицьку владу на Московщині і встановити свою європейську, буржуазну, християнську владу, Україна включається в цю боротьбу за здобуття влади в імперії, проголошуючи федерацію майбутніх переможців над більшовиками. Московська п'ята колона в Україні зчинила повстання проти такої федерації і тим врятувала більшовиків від розгрому і спричинилась до їх повної перемоги на всім просторі імперії.

Після того, як усе було втрачено, серед українців на еміграції остаточно запанувала ідея самостійності. При цьому не добачають одного: щоб здобути самостійність, треба перемогти, завойувати й саму Московщину і встановити свою владу там, інакше москалі не дадуть нам змоги здійснити свою самостійність. Коекзистенція України з більшовиками Московщини є неможлива. На Московщині треба силою запровадити і втримувати християнський, європейський лад. Здійснити це завдання без допомоги Варягів / Заходу / ми ніколи не зможемо.

Мирні, трудолюбиві, осілі елементи в московському народі є в такій меншості і такі слабенькі й непопулярні / хоч їх і оспівував Кольцов /, що без підтримки немосковських народів і Західного світу не можуть прийти до влади і завести християнський лад серед москалів, більшість яких непосидячі й агресивні і хочуть жити з грабунку сусідніх осілих народів.

Не треба думати, що та трудолюбива, схильна до мирного осілого життя меншість московського народу бачає собі такої підтримки Заходу і активно змагатиме за владу над своєю більш активною, воєнничою більшістю. Ні, для цієї меншості награвлення добро теж смакує краще, ніж зароблене тяжкою працею, а свідомість панування над іншими народами сповнює їх серця гордістю і всеімперським патріотизмом. Але все таки, коли москалів добре вдарити, так як, наприклад, ударив їх колись Виговський під Конотопом, або Німці в першій світовій війні, то вони зразу побачать, що грабіж не виплачується, коштує багато крові, а краще взятися до праці вдома, в своїй Московщині. Відповідний соціальний устрій-скасування общини, зміцнення інституту приватної власності, відповідне виховання в школах, пресі й літературі все це повинно зміцнити осілі, ділові, буржуазні елементи і приборкати злодійські. Та це можна зробити лише під наглядом, контролем й опікою християнського Заходу й немосковських народів імперії.

Так як москаль силою вдерся до нас і силою запровадив у нас свої московські порядки, так ми повинні силою увійти в Московщину і запровадити в ній свої європейські порядки і пильнувати за їх дотриманням. А це можна здійснити тільки з допомогою Західних держав.

Нашим завданням є подбати, щоб українці знову не стали по боці Москви проти Заходу, як це вони зробили своїм повстанням проти Гетьмана в 1918 році і своїм проголошенням війни Денікінові в 1919 році.

Тоді ми виступили проти Заходу. Ми не визнали Заходу і його соціальних порядків, а нині брешемо, що Захід не визнає нас. Захід визнає нас за те, чим ми справді були - за українських більшовиків. Ми й сьогодні це не визнаємо Заходу, а кажемо, що Захід не хоче визнати нас.

Гетьман своєю грамотою про федерацію визнав Захід і хотів включити Україну в похід Заходу проти Москви. Ми зробили повстання проти Гетьмана і буржуазії всього світу. Цим ми визнали Москву і не визнали Заходу.

Хто визнав Петлюру, той не визнає Заходу. Захід ніколи не визнає Петлюру, як Петлюра ніколи не визнає Заходу. Петлюра ніколи не визнає за помилку ані Мотовилівки, ані проголошення війни Денікінові, а хочби й визнає, то цих речей не можна відкликати, бо вони відбулися в дійсності.

Хто вважає Гетьманську федерацію за помилку, той не визнає Заходу. Тільки ті українці визнали Захід, які визнали Гетьмана цілком з його т. зв. "помилкою", бо та "помилка" то й було якраз визнання Заходу і включення України в єдиний фронт з Заходом проти більшовицької Московщини. Але таких українців, що визнавали б Гетьмана з тією його "помилкою", знайдеться дуже мало. Більшість є тих, що кажуть - Гетьман зробив помилку, а не вони...

Вони назвали "визвольними змаганнями" якраз той період в українській історії, що почався Мотовилівкою. Вони визнавали Україну від поміщиків, капіталістів, буржуазії і від Гетьманців, а не від москалів. Навпаки, все це вони робили за активною підтримкою москалів.

Англійський історик назвав цей період просто з'єднанням українців з москалями і більше на нім не зупинявся, обмежився одним реченням: "Не вдали Німці залишити українську територію, як українці знову з'єдналися з москалями." І це цілком правильно, бо не можна назвати визвольними змаганнями таких подій, як Мотовилівка в 1918 році і війна проти Денікіна в 1919 році, бо обидві ці події були на спілку з Москвою проти Заходу і тим самим проти самостійності України. Національні формою, для того, щоб легше було одурити український нарід, а соціалістичні змістом, соціальною програмою для того, щоб певніше з'єднати Україну з Московщиною.

Всі соціальні сили, які справді будували Україну і робили її незалежною від Московщини і матеріально найбільш зацікавлені були в такій незалежності, - а це класи, як заможне селянство, станове козацтво, хуторяни-фармери, поміщики, промисловці, купці, капіталісти, міська буржуазія - всі ці сили були проголошені контрреволюційними і реакційними, а прихильники московської распутінсько-ленінської комуно-общини чи "село-спілки", - всі українські соціалісти, тобто майже вся "разночинная служилая / "трудовая" / інтелігенція" проголошувала себе єдиною "свідомою" українською, прогресивною і революційною, насправді будучи соціально найреакційнішим знаряддям московського панування в Україні - московськими клерками-писарями, чиновниками, імперською бюрократією, "служилою інтелігенцією", яку тепер стали звати "трудовою", замість "служилою".

Не диво, що лікарів вони не включили до своїх рядів, бо лікар не "служилий", а значить і не "трудоий", дарма що працює більше всіх, але ж він не належить до російської бюрократії, він приватник і не залежить від "казьонного жалованія" за службу, а всі приватники є буржуї, хочби як вони багато працювали, то згідно з соціалістичною програмою вони є паразити, експлуататори, нетрудові класи чи елементи суспільства. До України вони не мають права, Україна належить тільки соціалістам і народнім низам та суспільним покидькам.

VIII Примусова європеїзація Московщини

19.3.1958

З Московщиною треба поступити так, як зроблено з Німеччиною. Окупувати й тримати в ній залоги Західних держав. Створити в ній уряд такого собі московського Аденауера і московської християнсько-демократичної партії, яка там може триматися при владі з допомогою Західних держав. Серед окупаційних військ можуть бути також і українські. І треба, щоб той московський Аденауер просив Захід і Український Уряд, щоб вони не зменшували число своїх військ на Московщині, бо інакше там знову прийде до влади імперіалістично-диктаторський уряд і піде підбивати сусідні народи.

Нагода створити такий уряд на Московщині була в 1918-19 рр., коли Колчак був проголошений Верховним Правителем Росії. Ото він і був би тим Аденауером, а Гетьман Скоропадський тримав би українські козацькі залоги на Московщині, щоб Москалі не скинули уряду Колчака.

Петлюрівське повстання проти Гетьмана перешкодило здійсненню цього плану. Подібне повстання було і на Дону /Подт'юлков/, але воно було козаками задушене. Значно слабше повстання було теж і на Кубані /Ковт'ях/ і теж було здушене.

В Україні, на щастя Москви, повстання увінчалось успіхом під Мотовилівкою, і це врятувало Леніна від певного розгрому.

Петлюра, Подт'юлков і Ковт'ях-це явища того самого порядку. Це були троянські коні Москви в Україні, на Дону й на Кубані.

А.КИРПИЧ в.р.

В. СИМОНЕНКО

Б Р А М А

Дикими, незнаними речами
Марить брама у тривожнім сні,
Де сторожа брязкає ключами
І скриплять ворота захисні.

Привиди з кривавими мечами
У накидках чорних, ніби ніч,
Граються безформними м'ячами —
Головами, знесеними з пліч.

Кров стіка під флегматичні мури,
Зойки захололі на губах,
Сотні літ наруги і тортури
Мертвих повертають у гробах.

Та не бачить місто в ніч похмуру,
Як сторожа, вже не при мечях,
Нову жертву кидає під мури
З тряпкою брудною на очах.

В. СИМОНЕНКО

Гранітні обеліски, як медузи
Повзли, повзли і вибилися з сил.
На цвинтарі розстріляних ілюзій
Уже немає місця для могил.

Мільярди вір — зариті у чорнозем,
Мільярди щасть — розвіяні у прах...
Душа горить, палає лютий розум,
І ненависть регоче на вітрах.

Коли б усі одурені прозріли,
Коли б усі убиті ожили,
То небо, від прокльонів посіріле,
Напевне б репнуло від сорому й хули.

Тремтять, убивці, думайте, лакузи,
Життя не наліза на ваш копил.
Ви чуєте? — На цвинтарі ілюзій
Уже немає місця для могил.

Уже народ — одна суцільна рана,
Уже від крові хижіє земля,
І кожного катюгу і тирана
Уже чекає зсукана петля.

Розтерзані, зацьковані, убиті
Підводяться і йдуть чинити суд.
І їх прокльони, злі й несамовиті,
Впадуть на душі плісняві і ситі,
І загойдають дерева на вітті
Апостолів злочинства і облуд.

А.КИРПИЧ

ВИНИЩЕННЯ СУСПІЛЬНИХ КЛАС .

В кожному суспільстві на протязі довгих століть його історичного існування відбувається природня селекція здібніших одиниць, що піднімаються з низів догори суспільства і творять собою провідні вищі і середні його класи. Краще матеріяльне становище і більша пошана до них є вислідом їх праці і здібностей, а також висловом суспільної оцінки їх діяльності і тих вартостей, що їх носіями вони є.

Хоча все дане суспільство територіяльно, мовно, культурно і в більшості кровно творить єдність, що її зовемо нацією, себто людьми одної породи чи раси, але ліпші прикмети даної раси не в кожній одиниці однаково виражені, в одних сильніше, в других слабше, в одних ці прикмети виразні й сталі, в других невиразні й нетривкі. В одних сильніше виражені прикмети вегетації й репродукції, в інших духове прагнення творчості, діяльності, піднесення вгору, на вищий матеріяльний і культурний рівень, прагнення збагатити чимсь життя, зробити його барвистішим і цікавішим або зміцнити його супроти стихійних лих чи інвазій інших суспільств. Одиниці з такими прикметами більш активні, підприємливі, ризиковиті, заппадливі, чуйні і вибиваються вгору до середніх і вищих клас суспільства.

Знову ж одиниці, що втратили ці прикмети, з вищих і середніх клас спускаються донизу. Тільки сталість і тривкість цих прикмет в якомусь роді гарантує сталу позицію цього роду в суспільстві.

Так само людина в низах суспільства завжди може сподіватись, що в її роді може з'явитись дитина з такими здібностями, що винесуть її до вищих клас суспільства і ці здібності виявлятимуться далі в її нащадках.

Звичайно, майже чи не всі батьки хотіли б, щоб їхні діти вибились на вище становище, ніж вони самі, але з власного досвіду вони знають, яких це зусиль коштує і природніх здібностей потребує. Тому більшість населення навіть не має таких амбіцій і не бере участі в змаганні, але має задоволення спостерігати інших, здібніших, і тішитись перемогою своїх над чужими, бо в цьому бачить і власну перемогу і гарантію власної безпеки.

Кожне суспільство пишається визначнішими людьми своїх вищих клас, бо вони є виявом здібностей цілого їхнього суспільства чи нації і гарантією безпеки супроти інших націй. Ними це суспільство може похвалитись перед іншими націями, порівнятись з ними чи й переважити їх.

Отже, витворення середніх і вищих клас суспільства є вислідом природньої біологічної селекції здібніших одиниць. Тільки внаслідок такої селекції існує т.зв. суспільна піраміда, що є нормальним станом кожного повноцінного здорового суспільства.

В новіші часи людей уже не задовольняє сама рівність громадянських прав, бо залишається ще матеріяльна нерівність, що для людей нижче певного рівня забезпеченості не гарантує рівного старту здібнішим з них, щоб прийняти участь в життєвому змаганні з більш забезпеченими. Щоб не втратити своїх біологічних спроможностей, суспільство здебільша допомагає здібнішим дітям скінчити вищі школи.

Але рівність старту, як теж і вищі школи, ніколи не є гарантією успіху в життєвому змаганні здібніших одиниць, особливо коли йдеться про такі важливі ділянки людської діяльності, як господарська, політична, воєнна та навіть і винахідницька. Занадто часто визначні промисловці, капіталісти й мільйонери починали майже з нічого, а визначні політики, військовики, науковці чи винахідники були зовсім не визначними учнями в школі. Це саме виявляється особливо в галузі літератури і мистецтва.

Тому виглядає безглуздим робити революції задля досягнення матеріальної рівності, коли піднесення життєвого стандарту для всіх людей суспільства залежить від діяльності його здібніших одиниць, а всякі зрівнялівські революції якраз найдужче вдарять по цих здібніших одиницях і внеможливлють їхню діяльність або й винищать їх фізично, внаслідок чого життєвий стандарт суспільства знизиться до нечуваних злиднів, а ще більше знизиться мораль такого суспільства.

Якщо якісь члени сучасного суспільства посідають якісь матеріальні чи культурні скарби, набуті не ними самими, а їхніми предками, то це тільки свідчить, що й вони самі в своїй крові носять властивості тих предків, що набули ці скарби.

Якщо якась країна, наприклад Англія, пишається пам'ятками своєї минувшини і старано їх оберігає й охороняє для сучасників і майбутніх поколінь, то ще більше вона пишається живими нащадками тих предків, що створили ці пам'ятники минувшини - матеріальні свідчення їх історичної культури. Без пошани до живих нащадків пошана до продукту творчості їх предків була б фальшивою, бо ціннішою за всяку матеріальну культуру є жива традиція крові, що створила цю культуру.

Це розуміють англійці, які в економічних і природничих науках, зокрема в умінні виплекати різні породи і раси, здавна стояли на першому місці.

Деякі занадто модерні і занадто прогресивні суспільства намагаються теж похвалитись своєю давньою культурою і різними пам'ятками давньої архітектури. Але якби їх хто запитав, чи мають вони між собою живих нащадків тих предків, що побудували ті пам'ятники давнини, то вони б не мали чого відповісти, бо мусіли б сказати, що вони їх розгубили, що й слідів з них не залишилось. А це означає, що вся їхня пошана до традиції є фальшивою і тільки на показ. В душі вони варвари. Модерні, прогресивні, але варвари. Не можуть вони справді шанувати матеріальних пам'ятників культури, коли в них немає пошани до її творців і до живих нащадків тих творців. Не можуть вони широко пишатися колишньою величиною своєї держави, коли в них немає пошани до її творців і до живих нащадків тих творців. Без пошани до традиції крові немає пошани до традиції взагалі. А це і є варварство, якому у відносинах людини до людини є чужим і незрозумілим витворене англійцями поняття джентлмена, а ще більш чужою і незрозумілою для нього є наука Христа.

Якщо в історії різних народів відбувалися революції, то всі ці революції, в своїх здорових починах і намірах, змагали до поширення рівного права на все ширші кола громадян брати участь у життєвому змаганні, у цій природній селекції здібніших одиниць.

х/або винищили

Революціонери боролись за скасування привілеїв для одних і заборон для інших. Внаслідок різних реформ і більших чи менших революцій протягом 17-18-19 віків всякі привілеї й заборони скасовано і рівність прав запроваджено для всіх громадян у всіх країнах, що їх через те звемо тепер демократичними. Максимальна кількість здібніших людей, що ними природа обдаровує суспільство, могла тепер виявити свої здібності в різних ділянках господарської і культурної діяльності, і таке використання суспільством своїх біологічних ресурсів, себто здібніших одиниць, піднесло ці суспільства на високий матеріальний і культурний рівень.

Зовсім інші цілі мали революціонери, що зробили революцію в Росії в 1917 році. Це були соціал-демократи під проводом Леніна, прозвані ним більшовиками. Їхньою програмою було збройне захоплення влади з допомогою робітничої класи і негайний мир з Німцями. На це діло вони одержали від Німців мільйони карбованців грошей, бо Німці за всяку ціну потрібували миру з Росією, щоб витримати фронт на Заході проти Англії і Франції.

Дальшою програмою більшовиків було винищення вищих і середніх клас-поміщиків, капіталістів і середньої буржуазії, як класово чужих і ворожих елементів, як бувших пануючих класів. Залишитися мали тільки т.зв. трудящі, робітники й селяни, тому й влада більшовиків мала зватися робітничо-селянським урядом.

За чотири роки кривавої роботи чрезвычайки більшовики свою програму повністю здійснили. Вищі й середні класи населення були винищені, а кому вдалося десь переховатися під зміненним ім'ям, таких далі вишукували й розстрілювали.

Так винищив Ленін біологічні ресурси всіх націй імперії, витворені в природній селекції здібніших на протязі віків.

Після такої господарки біологічними ресурсами суспільства прийшов голод 1921 року. Тоді великий інквізитор зарядив „передішку”, т.зв. Н.Е.П., щоб відновити зруйноване господарство. За яких три роки по смерті Леніна закріпився в проводі партії другий інквізитор, Сталін. Під його проводом Москва поставила перед собою завдання індустріалізації країни й соціалістичної перебудови суспільства, щоб догнати й випередити передові капіталістичні країни і запобігти реставрації капіталізму в своїй советській імперії.

Це завдання було викладене в першій п'ятирічній плані. Це завдання цілком поділяла й підтримувала українська філія московського уряду. Для виконання цього завдання потрібні були величезні кошти і багато безплатної робочої сили рабів. У змаганні за виконання цього завдання для Москви стало справою чести якнайбільше взяти тих коштів і тих рабів, для української філії стало справою чести якнайбільше їх дати. У цьому змаганні українська філія московського уряду перестаралася і для рабської праці ліквідувала забагато заможніших селян і хуторян, одночасно намагаючись дати на експорт якнайбільше хліба. Але як разом з ліквідацією заможніших нестало й того хліба, що вони продукували, то ту нестачу забрано у решти селян, і це спричинило голод 1933 р.

Уряд рішив пожертвувати життям частини населення, але план виконати. „Революція без жертв не буває”, говорили представники уряду. А це ж була величезна індустріальна і разом

- 24 -

соціалістична революція, далеко глибша і ширша своїм засягом і значенням, ніж була революція 1917 р. Так оцінив цю революцію сам Сталін.

Це була революція планоно підготовлювана й перепроводжувана партією і урядом, що за роки НЕП-у добре закріпилися у владі й підготували достатні кадри для переведення цієї революції. Цими кадрами були відповідно дібраний советський урядовий і адміністративно-господарський апарат, сама партія, комсомол, профсоюзи, комнезами і сильна сітка донощиків-сексотів ГПУ-НКВД, що не давало можливості створитися жадній політичній організації без відома уряду. Щоб вишукати всіх приховано чи потенційно небезпечних і невдоволених людей, урядові провокатори самі творили підпільні протиурядові організації, а потім влада їх арештовувала й ліквідувала.

Крім того, роки НЕП-у були роками нечуваної в світі пропаганди класової ненависті до заможніших селян і хуторян, яких офіційно звали тільки ганебною назвою кулаків чи куркулів, до непманів чи приватних власників у місті, до капіталістичного чи буржуазного суспільства взагалі і проповіддю соціалізму, колективізму й кооперації та залицання до робітників, батраків і біднішого селянства, щоб переконати їх, що це дійсно їхня влада.

Різні пільги й звільнення від всяких податків, першенство при вступі до шкіл, рекомендації й командировки, безплатне навчання, стипендії й гуртожитки, першенство на всякі державні посади й допомоги, спеціальні вишколи на різних курсах, виключні привілеї при вступі до партії й комсомолу, куди іншим категоріям суспільства взагалі вступ був заказаний або обмежений різними перепонами, - все це переконливо свідчило, що це дійсно їхня влада. Куркулі на селі й непмани в місті були позбавлені права голосу, їх дітей не приймали до середніх і вищих шкіл і до армії. Замість армії їх брали в "трудові лагери", що були фактично концтаборами, де більшість їх гинули. До шкіл могли дістатись тільки нелегально, фальшуючи документи.

"Соцпоходження" - ось бич советської власті. "Скажи мені хто твої батьки, і я скажу, хто ти", - це було наріжним каменем марксівської мудрости, це була практична інтерпретація і застосування марксової формули "буття визначає свідомість" - себто, яке твоє класове буття чи приналежність, така твоя й свідомість. Тому на кожному кроці - при вступі до школи, чи на працю, чи до війська, чи до будьякої організації, всюди треба було виповнити анкети, де головним пунктом було соціальне походження, а на потвердження правдивості поданих в анкеті візнань треба було мати довідку з місця народження від комнезаму чи сільради. Ці довідки щороку або й частіше вимагались наново, так що хто фальшував документи, то мусів їх фальшувати без кінця, а це вимотувало з нього не тільки всі нерви, а й душу, і ціль не варта була засобів, на ціль не вистачало вже енергії, бо вся витрачалась на засоби з ризиком погастись і пронасти.

При вступі до армії навіть можливість фальшування документів була виключена, бо НКВД само засягало відомостей про соцпоходження кандидата з місця його народження.

Хоч більшість командного складу Червоної армії були тех соціально чужим елементом, але це були ті, що стали по боці большевиків у часи революції.

Їх толеровано, бо інших не було, але тільки до часу, поки буде вишколено своїх, соціально чистих, незаплямованих. Це саме стосувалось і до всіх інших кадрів буржуазної інтелігенції, яку терпіли тільки до часу заміни її власними, пролетарськими кадрами, що всю свою освіту і кар'єру завдячуватимуть новому, робітничо-селянському урядові. Про все це відверто писала й кричала вся советська пропаганда, посилячись на вказівки самого Леніна. Це саме ще гостріше дотримувалось при вступі до партії й комсомолу.

Пізніше винищення верхівки інтелігенції, армії і партії було лише консеквентним виконанням цієї політики очищення кадрів від соціально чужих елементів в міру того, як були підготовлені свої кадри.

Вичищенням підшивалися діла і наміри, які вони повинні були б робити згідно з їх соціальним походженням, і за те їх розстрілювали, щоб збулось написане Марксом і Леніним.

Якщо ж у дійсності вони того не робили, що мусіли б робити за своїм походженням, то теж були розстріляні за те, що не робили так, як їм належалося робити згідно з наукою Маркса-Леніна. В цьому вся суть соціалістичного реалізму: зробити реальним те, чого немає в дійсності.

В часи НЕП-у заможних господарів обкладали спеціальними високими податками, щоб не дати їм „сбростати“, як це говорилося офіційно, і це узаконене грабування звалось „стріжка кулака“ й заведено самим Леніном, що вважалося за доказ його мудрости і його доброти до бідних. Ця доброта здійснювалася коштом заможних господарів, що платили податок не лише за свою землю, а й за тих звільнених від податку незаможних селян.

Комнезам офіційно вважався і фактично був підпорою советської власті, а середняк-невтральним або навіть союзником. Куркуль відкрито трактувався ворогом. В пропаганді завжди повторювано слова Леніна: „Кулак єсть злейший і опаснейший враг соціалізма, в тисячу раз опаснее, чем все помещики і капиталисты вместе взятые“.

Це була правда, безперечно, і кожний український соціаліст з цим у душі погодиться. Але правдою є й те, що заможний селянин-це була найбільш працьовита, розумна, чесна, поважна і характерна людина, що мала не абиякий власний розум і силу волі. Проте настирливою пропагандою ця соціальна постать була так спотворена, заганьблена, спалювана й осміяна, що навряд чи хто б наважився її захищати. В самому слові „ворог“ захована страшна сила негативної сугестії. До того ж і в усій навіть дореволюційній українській літературі про цю найкращу частину українського селянства ви ніде не знайдете доброго слова, а тільки глитай або ж павук, Пузир, Калитка, Підпара-все негативні образи. А коли якусь брехню настирливо повторювати ще з шкільної лави і в дорослому віці, то люди по trochu починають в неї вірити, або, принаймні миритись і так жити. І так вони жили в часи НЕП-у. На всяких зборах на початку співали „Інтернаціонал“, а на закінчення Шевченків „Заповіт“. Ідеал, викладений в обох цих молитвах, здавалось, був здійснений, і влада здавалась своєю рідною, робітничо-селянською, владою трудящих.

Але НЕП - це було тупання намісці, бо держава не допускала вільного капіталістичного розвитку, боячись реставрації

капіталізму. Та й нащо ж тоді було робити революцію? Щоб знищити старих власників, а на їх місце з'явилося стократно більше нових? Отож через те, що уряд не допускав вільного капіталістичного розвитку, а соціалізм теж не розвивався, хоч як його пропагували й фінансували, то країна далі залишалася відсталю. А відсталих б'ють, казав ще Ленін, і ці слова його часто повторювала пропаганда.

Таке гальмування урядом вільного розвитку приватних підприємств довго не могло тривати. Люди це бачили і надіялись, що все потроху повернеться на старе, що уряд порозумнішає, і знову буде свобода господарської діяльності.

Та уряд не порозумнішав. Партія, що зробила революцію й закріпилася у владі, була соціалістичною і мала свою програму знищення капіталізму, а побудову соціалізму. Це було її вірую. Ще коли Ленін впроваджував НЕП, себто тимчасовий відступ від своєї соціалістичної програми, то йому довелося витримати тяжку боротьбу з власною партією, поки вона погодилася на цей крок. Погодилася дуже неохоче. „НЕП ми впроваджуємо всерйоз і надовго, але не назавжди“, потішав своїх однопартійців Ленін.

Дрібним власникам і підприємцям була дозволена свобода діяльності, доки вони відновлять зруйноване за роки революції господарство, а тимчасом партія й уряд закріпляться у владі і підготовлять достатні кадри для ліквідації решток капіталізму і впровадження соціалізму.

На сьомому році НЕП-у в партії відбулася велика дискусія. Основні моменти дискусії зводилися до того, що доки існує приватна власність, доти є небезпека реставрації капіталізму. В умовах НЕП-у капіталістичні елементи стихійно зростають і вимагають знесення обмежень для розвитку приватної ініціативи й приватних підприємств. Обмежуючи приватну ініціативу, партія гальмує економічний розвиток країни. Отже, партія опинилася в ролі ворога прогресу продукційних сил і, як така, може бути зметена з дороги або може переродитися в буржуазну партію, захлинетися в капіталістичній стихії, і ССРСР, як і колишня Росія, знову піде шляхом капіталістичного розвитку. Щоб цього не сталося, треба негайно ліквідувати НЕП і почати соціалістичну перебудову суспільства, себто скасувати приватну власність на знаряддя і засоби виробництва шляхом їх усупільнення, щоб ніколи не могло бути повороту до капіталізму. Отже, одностайно рішено здійснювати свою стару, соціалістичну програму, задля якої було зроблено революцію і якою керувалися до запровадження НЕП-у в році 1921.

Програма почала здійснюватись за першим п'ятирічним планом індустріялізації країни й колективізації сільського господарства. Потрібні були кошти для закупу різних машин, устаткування та винайму інженерів з закордону. Для цього потрібна була закордонна валюта. Для здобуття валюти треба було продати закордон те, що мали, а це переважно хліб і ліс. Україна переважно хліб, Росія-ліс. Розпочалася шалена кампанія хлібозаготівлі й „ліквідації кулака, як класу, на базі суцільної колективізації.“ Хоч на ділі колективізацію можна було здійснити тільки на базі ліквідації заможніших господарів і так в дійсності робилось, але говорилося навпаки, щоб не согрешити проти соціалістичної теорії, за якою соціалістичне господарство значне продуктивніше, ніж приватне, а тому з появою колективного господарства приватне ліквіду-

ється, як відстале й непотрібне. Отже, куркуля ліквідують на базі суцільної колективізації, хоч тієї бази фактично нема, щоб збулося написане соціалістичними пророками. Так само все селянство мусіло добровільно й з ентузіазмом піти до колгоспу, щоб збулося написане, хоча в дійсності протягом років НЕП-у до колгоспів манили всякими пільгами й фінансуванням, та ніхто не пішов. Все це зразки соціалістичного реалізму в політиці, а не в літературі.

Ще в часи дискусії чулися слабенькі голоси правої опозиції проти ліквідації кулака, бо буде голод, як у 1921 році після ліквідації поміщиків і багатших хуторян. Опозиціонери казали, що кулак мирно вросте в соціалізм. Це явно суперечило Леніновим поглядам на кулака.

З цих опозиційних голосів партія посміялась, сказавши опозиціонерам, що скорше вони вростуть в капіталізм, ніж кулак в соціалізм, це одно, а друге, з чого ж розбудувати колхози і хто буде заготовляти на півночі лісноматеріал, як не ліквідувати кулака? Весь п'ятирічний план тільки й може бути виконаний за ціну цілої кляси кулаків.

Отож Україна дала Московщині „братню поміч" в вигляді рабської праці кулаків, що заготовляли ліс на далекій півночі, а Москва дала Україні „братню допомогу" в вигляді кадрів уповноважених „по викачке хлеба" і депортації кулаків.

П'ятирічка була виконана за чотири роки, 1929-1932. Третій рік п'ятирічки звався „вирішальний", четвертий - „завершальний". У третьому вирішальному було вишукано й зліквідовано останніх куркулів. Зліквідовано - це значить повністю пограбовано все їхнє майно з особистим одягом включно, крім того, що був на ньому. Виганяли з хати всю родину в чому застали. Дозволяли взяти лише сокиру й пилку. Це лихо звалювалось такому куркулеві на голову несподівано, бо ж він ніколи не думав, що його зроблять куркулем. Це тільки перші куркулі знали, що вони куркулі, бо їх позбавлено права голосу ще в часи революції. Таких було не більше 5% і їх зліквідовано ще в перший рік п'ятирічки, при чому частину їх розстріляно, а решту заслано на каторжні роботи. Але навіть ці перші не могли знати, як виглядатиме проголошена їх ліквідація. Вони могли думати, що їх маєтково зрівняють з іншими та й тільки.

Потім щороку вишукувалось таку саму чи й більшу кількість нових куркулів згідно з надісланим згори секретним планом. Так за чотири роки розкуркулено яких 15-20% селянства, що виносить 4-5 мільйонів душ.

Проте й далі вважалось за найбільшу контрреволюцію сказати, що в нас уже нема кулаків. „Кулак вездє єсть, єго надо только поискать хорошенько". І шукали і знаходили, бо ж кожен селянин за своєю дрібновласницькою природою є потенційний кулак. Це за роки першої п'ятилітки селяни вперше довідались, що всі вони є дрібною буржуазією і мають дрібнобуржуазну психологію, яку ще довго треба буде перевиховувати й викорінювати в колгоспі.

Коли в колгоспі не виконували виробничі плани і норми чи взагалі робота давала погані наслідки, то винен був таємничий кулак, що причаївся і нишком діє серед колгоспників. І коли про це говорилося на зборах, то кожен боявся поворухнутися, щоб не подумали, що він - це той кулак. А вже найгірше почувався той, що був ніби помилково розкулачений, а потім реабілітований і з тяжкою бідом вприсівся до колгоспу, бо ж

пограбованого майна йому не повернули. Такий чувся на зборах, як на гарячому вугіллі. Так невидимий кулак ще довго був засобом терору над колгоспниками.

Досі майже ніхто з дослідників не займався підрахунком хоч приблизної кількості зліквідованих людей вищої і середньої класи. Більше звертали увагу на катастрофічні наслідки цих свідомо й планово переведених ліквідацій - на жертви голоду 1921 і 1933 рр. Це, мабуть, тому, що голод діє на людську психіку більш вражаюче, бо настає раптово й скошує мільйони людей протягом кількох місяців, тимчасом як ліквідація класу, що спричинила той голод, провадилась протягом кількох років і під проводом уряду, що надавав вигляду законності цій акції винищення найкращих людей.

Отже дослідники займаються більше підрахунком жертв голоду і майже зовсім не займаються підрахунком жертв планового винищення вищих і середніх класів населення, так ніби ці останні менш вартісні, ніж жертви голоду, коли насправді є якраз навпаки.

Щоб уявити, збагнути й оцінити розміри соціальної, а значить і національної катастрофи, не допоможуть самі кількісні показники винищення населення, бо справа не тільки в кількості, але ще більше в якості того населення. Коли голод косив більш-менш усіх підряд, то планове винищування вибирало біологічно і соціально найцінніший елемент. Та навіть і саме кількісне зіставлення показує, що цього найціннішого елемента, людей класу, винищено приблизно стільки, як і жертв голоду. Ленін за чотири роки на самій Україні винищив до двох мільйонів людей класу - і приблизно стільки ж було й жертв голоду 1921 року. Сталін за чотири роки першої п'ятирічки на самій Україні винищив до п'яти мільйонів людей класу - і приблизно стільки ж було й жертв голоду 1933 року. Це не значить, що Ленін був менший душогуб, ніж Сталін. Коли взяти до уваги якості, то втрати національного організму в обох випадках були еквівалентними.

Що таке клас? Люди, що стоять в однаковому відношенні до засобів продукції, творять одну класу. Відношення людей до речей, отже й до засобів продукції, є відношенням власності: річ може бути моя, або не моя. Люди, що мають засоби продукції у своїй власності, звуться буржуазією або капіталістами, а ті, що не мають власних засобів продукції, звуться робітничою класою, або пролетаріатом. Звідси, продукційні чи виробничі відносини між людьми є відносинами власності. Виробничі відносини між людьми є підставою поділу людей на класи. Так розуміють поділ суспільства на класи всі марксисти. Продукційні відносини між людьми - це класові відносини, або відносини власності.

Марксисти тільки не задумувались над тим, що є підставою тих виробничих відносин між людьми. Що є причиною однакового відношення людей до засобів виробництва? Що є причиною того, що одні ці засоби мають, а другі не мають? Вірячи в формулу Маркса, що буття визначає свідомість людини, вони вважали, що досить дати комусь засоби виробництва, і він буде розумним, а досить відібрати в когось ті засоби, і він стане дурним. Припустимо, що до певної міри з цим можна погодитись. Але ж це не дає відповіді на питання, де взялися ті засоби, хто їх створив або зумів придбати їх?

А створив їх чи зміг придбати їх таки хтось розумний і тільки з тої рації став їх власником.

Марксиста забули про біологічні підстави виробничих відносин. Селекція здібніших одиниць є причиною поділу суспільства на класи, а відносини власності чи виробничі або класові відносини між людьми є наслідком природної біологічної чи расової селекції здібніших одиниць в суспільстві. Класу творять здібніші елементи. Низи суспільства не є класом, але серед них безупинно з'являється багато здібніших одиниць, що стають класом. Тому в нормальному суспільстві найчисленнішою класом є середня класа, а значно меншою є вища класа.

Де немає селекції здібніших одиниць, там немає класу, а є безкласове, охлократичне суспільство.

Ліквідація заможнішого селянства й міщанства - це була ліквідація зародків найчисленнішої середньої класи, поки вона ще не встигла розвинути у справжню класу й не виділила з себе провідних верств вищої класи. Вона становила потенціально загрозу для безкласового охлократичного суспільства, в якому заборонена природна селекція здібніших одиниць. Ця заборона здійснюється через позбавлення всіх людей права приватної власності на засоби виробництва. Змагання в такому суспільстві відбувається тільки за більшу участь у засобах споживання, цебто відбувається гола боротьба за існування, як і в тваринному світі.

До революції ця селекція здібніших гальмувалася громадською сівозміною, громадським способом землекористування, при якому навіть найздібніша людина не могла виявити своїх індивідуальних здібностей, а змушена була робити те, що роблять всі. В суспільстві, де селянство становило 85% населення, можна собі уявити, яке це було страшне марнування біологічних ресурсів людності. Цим пояснюється майже цілковита відсутність середньої класи, самі низи - і нечисленна вища класа.

Позбавлене середньої класи, що єдина, через самозатруднення й затруднення інших, тримає рівновагу в суспільстві, це суспільство легко втратило рівновагу, перекинулось і знищило свою верхівку. Якби була сильна середня класа власників, вона б ніколи не допустила до такої соціальної катастрофи.

Можливість такої катастрофи передбачав Століпін і своєю аграрною реформою намагався створити середню класу. Його реформа надавала кожному селянинові право вимагати від громади виділення своєї землі в одній окремій ділянці. Але спротив реакційної більшості громади не дав можливості здібнішим одиницям скористати з наданого реформою права.

Підміною, ерзацом чи заступником середньої класи, а через те й її непримиренним антагоністом був посередник між нечисленною вищою класою і дуже численними низами - це бюрократичний апарат чиновників-урядовців імперії. Бюрократи ненавиділи середню класу й боялись її, бо вона б витіснила цих посередників, зробила б їх значною мірою непотрібними і зредукувала б їх до мінімуму. Зростаючи коштом числа низів, середня класа скоротила б до мінімуму ці низи, абсорбувала б їх економічно, політично й культурно, і бюкратам не було б ким керувати, їх вплив на так зв. "народ" зменшився б, поле їх діяльності скоротилося б, вони самі, як класа, змаліли б, а їхня функція, замість керування і впливу на народ, звелася б до обслуговування громадських потреб того народу, який сам

собом керує, сам себе затрудилює й організує в процесі своєї виробничої й культурної діяльності і не любить, щоб хтось втручався до його приватних справ та повчав, як на світі жити. Будучи посередником, ця „разночинная“, або „служилая“ інтелігенція добре знала верхи і низи суспільства і знала, як нацькувати низи на верхи, використовуючи матеріальні й культурні контрасти і ту прірву між ними, що так кидалась у вічі саме через відсутність численної середньої верстви власників, що собом загатили б ту прірву між низами й верхами.

За своїм соціальним становищем в урядовому апараті ця „разночинная“ інтелігенція легко змонопольовувала політичні партії, пресу й літературу, що стали її засобами виробництва, і спрямовувала ці засоби проти панів та глитаїв, павуків і т.д.

Генезу цієї разночинної інтелігенції знаходимо вже в „Кобзарі“ Шевченка. Це на її адресу звернені слова в „Посланиї“ : „Все те бачив, все те знаю, немає пекла ані раб, немає й Бога, тільки я та кудий німець узлуватий, а більш нічого.“

В поемі „Сон“ зустрічаємо спершу поодинокий екземпляр цієї служилої верстви, це стого „землячка з цинковими гудзиками“ : „Я тут служу, я все входи знаю, коли хочеш, в дворец попитаюсь ввести тебе, только знаешь, ми, брат, просвещенни: не поскупись полтинком“. Шевченко обляв його „мерзенним каламарем“, цебто чорнильницею, а далі подає блискучий образ цілої цієї служилої класи, яку він назвав „братією“:

„От і братія сипнула	П'явки, п'явки! Батько, може,
У сенат писати	Останню корову
Та підписувать, та драти	Жидам продав, поки вивчив
І з батька і з брата.	Московської мови!...
А між ними і землячки	Україно, Україно!
Де-де проглядають,	Оце твої діти,
По московськи так і чешуть,	Твої квіти молодії,
Сміються та лають	Чорнилом політи,
Батьків своїх, що змалечку	Московською блекотою,
Цвенькать не навчили	В німецьких петлицях
По німецьки, а то тепер	Закучені. Плач, Україно,
І кисни в чорнилі...	Бездітна вдовице!

Від часів Шевченка ця братія пройшла значну еволюцію, не міняючи однак своєї соціальної суті. Так, наприклад, в конкуренції зі своїми московськими колегами за вплив на народ вони вхопилися за рідну мову, над чим їхні московські товариші тільки підсміхалися, бо фактично нічого не мали проти того, щоб їхня ідеологія ширилася хоч би й на всіх мовах світу. Головним в цій еволюції була якраз ідеологія. Будучи класом, що не має засобів продукції і тому не має певного опертя в самій собі, різночинці гарячково шукали цього опертя в якійсь ідеології, в якійсь новій релігії, бо християнська їх не задовольняла, як не вигідна для їхньої класи. Вже в часи Шевченка з'являється перший нарис цієї ідеології в „Кирило-Методіївськیم Братстві“. Автором програми „Братства“, відомої під назвою „Закону Божого“, був Костомаров. Це була блюзнірська інтерпретація Святого Письма і разом з тим документ найглибшого занепаду української державно-політичної думки. Хоч Шевченко зайшов у глибокий ідейний конфлікт з братчиками, проте й він не позбувся впливу їхньої програми, бо ж Костомаров з титулу його вчености був таки авторитетом для Шев-

чення в історично-політичних справах. Цим пояснюються хворобливі випадки Шевченка проти біблійних і історичних царів, князів та панів. Він же мав виправдання для себе в авторитетній програмі. Впливом Костомарова можна пояснити й відсутність у Шевченка згадки про Виговського і славний Конотоп, бо Костомаров подав у своїй історії пасквільну характеристику Виговського і в житті ніколи не міг приховати своєї ненависті до Поляків. Лінія Костомарова в дальшій еволюції знайшла своє блискуче вивершення в особі Драгоманова. Лінія Шевченка знайшла своє вивершення в особі Міхновського і Донцова.

Як відомо, майже вся українська інтелігенція знайшла свою нову релігію в ідеології соціалізму і пішла за Драгомановим. Міхновський і Донцов лишилися білими круками серед неї, як білим круком був і Шевченко серед своїх земляків. Класовий інтерес бюрократії, як породження імперії, вимагав збереження й поширення імперії, а соціалізм гарантував максимально можливу кількість службових посад. З ліквідацією суспільних класів і заборонаю приватної власності на засоби продукції соціалістичний ідеал був повністю здійснений.

Але ж це був тільки класовий ідеал бюрократії, а ніколи не всенародний ідеал суспільства, і ця обставина почала мститися на всьому суспільстві і на самій бюрократії. Позбавлені права приватної власності на засоби продукції, здібніші елементи суспільства не могли розгорнути своєї діяльності в сфері розвитку продукційних сил суспільства, що привело до хронічної недостаті продуктів споживання. Біологічні ресурси людності, не маючи іншого виходу, почали пертись догори тільки по щаблях і без того переповненої бюрократичної драбини, ритискаючи старих бюрократів з їх насиджених місць, що здійснюється шляхом періодичних чисток і винищення самої бюрократії, починаючи з її верхів.

Винищення історично витворених класів суспільства зменшило його кількісно, а якісно звело до найнижчого позему. Заборонаю приватної власності на засоби виробництва внеможливлена поновна селекція здібніших. Наслідком цього загальні злидні обмежують навіть вегетативні й репродукційні можливості населення, гальмуючи його приріст. Штучний добір до партії найбільш слухняних виконавців забезпечує дальше панування юрби над здібнішими елементами. Все це зводить оборонні спроможності суспільства до мінімуму. Доказом цього є хоч би те, що в першій світовій війні фронт три роки тримався на одному місці десь у Галичині й Польщі, а в другій світовій війні з тим самим ворогом фронт за кілька місяців опинився аж на Волзі. Ніяка пропаганда техніки не замінить винищених і zdegradovanih расово найцінніших біологічних ресурсів людності, бо техніку можуть мати і ворожі нам суспільства.

Соціалістичні вівісекції над суспільством можуть у майбутньому скінчитися загальною катастрофою суспільства.

А.КИРПИЧ

"ОДНОВЕРСТВОВІСТЬ" НАЦІЇ

Про "одноверстовість" української нації я вперше до-
відався з книжки "Дух нації", Княжинського.

Правда, випадково мені доводилось і раніш зустрічати
на адресу української нації такі означення, як "демократич-
на" або "селянська", і ті, що вживали цих означень, вважали
їх за позитивну характеристику української нації. Я ж, осо-
бисто, завжди боляче відчував це, як негативну прикмету, як
наше пониження, бо це ніяк не годилося з Шевченковим нага-
дуванням про нашу минулу славу, коли то ми "вміли панувати".
А тепер ми є і "демократична" і "селянська" нація і тільки
тому, що не ми пануєм, а над нами панують. Нас зведено до най-
нижчого рівня, до рівня "селянської" нації, себто фактично
до одної і то найнижчої класи в чужій державній і соціаль-
ній структурі, в якій є, безперечно, і вищі, і середні класи,
що складаються з чужинців, які "вміють панувати" над нами.

Княжинський виходить з неправильного założення про
"одноверстовість", як якусь природню специфічну прикмету
української нації і її духа. Він вважає цю прикмету настіль-
ки позитивною, що нею українська нація навіть вигідно від-
різняється від багатьох інших, "двоверстово" сформованих
націй.

Прийняти аномалію, витворену підневільним станом, за
нормальну та ще й позитивну властивість української нації -
це значить, каліцтво соціальної структури українського су-
спільства, а з тим і духове каліцтво вважати за нормальну
прикмету спеціально української нації і це каліцтво люби-
ти й плекати і на ньому базувати якісь позитивні чини.
Навряд чи можна щось позитивне створити, милуючись хворо-
бою організму й плекаючи її, замість того, щоб спершу вилі-
кувати той організм.

За часів нашої державності, як княжої, так і гетьмансь-
кої, українська нація не була "одноверстовою". Вона мала
нормальну структуру соціальну, як і інші державні народи -
пірамідальну: були верхи суспільства, була дуже численна
середня класа і були низи-ремісники й селяни.

За найдавніших часів і за княжих часів наша країна
була відома для чужинців як "країна численних городів".
Також і в ІІ столітті міське населення становило 64%, а
решта-хуторяни й селяни. Численна верства заможного хуто-
рянства товарним характером свого господарства була най-
тісніше пов'язана з містом, а не з селом. Хутори були голов-
ною харчовою, сировинною і транспортною базою для міста.
Крім харчових продуктів і різної сировини для промислово-
сти, хутори випасали табуни коней для транспорту, бо коні
тоді заступали теперішні залізничі й авто. Багато міст і
окремих міщан мали власні фарми-хутори часом за десятки
кілометрів від міста. Земельне господарство зовсім не було
якоюсь спеціальною прикметою тільки села, бо й на селі, як
і в місті, був значний прошарок промислового й ремісничого
населення, незв'язаного з земельним господарством.

Не-селянський характер української нації в ті часи
видно й з того, що козацтво на всій території України, на
відміну від запорожців, звалось городовим, а не сільським.
В думках про невольників завжди повторюється той самий мо-
тив: "Визволь нас, Боже, бідних невольників, на тихі люди,

на ясні зорі, у край веселий, у мир хрещений, в городи християнські". Отже, в городи, а не в села. Уявлення про рідний край, Україну, зовсім не в'язалося з селом, а тільки з містом.

В часи нашої державности ми не були якоюсь ані "одноверстовою", ані "селянською" нацією. Наша теперішня "одноверстовість" і "селянськість" є наслідком нашого поневолення чужою державою. Наша соціальна піраміда, притиснута чужинцями згори вертикально, розплилась тонким поземним шаром горизонтально, проявила, так би мовити, вимушену експансію аж до Владивостока й Канади, а нині й по всіх країнах світу. Але ця експансія не є виявом якогось "переможного духа української нації", як дехто думає, а тільки наслідком великої катастрофи, якої ще ніколи не зазнала українська нація на протязі всієї своєї історії.

Дивним у цьому всьому є те, що наші інтерпретатори духа української нації не тільки не могли передбачити цієї катастрофи, а навіть не свідомі її тепер, коли вона вже сталася і коли вони змушені писати про дух української нації, опинившись на чужині, поза межами своєї нації, де їх писання їхня нація ніколи не читатиме.

Вся наша боротьба ведеться й повинна вестись за повернення нормальної соціальної структури суспільства. Національний організм мусить спершу позбутися свого каліцтва й повернути властиву йому анатомію, тільки тоді він зможе успішно боротися проти чужого поневолення. Здійснення гасла "Свобода народам-свобода людині" почнеться з боротьби за свободу людини, бо тільки з вільних людей може скластися вільний нарід. Національна боротьба може початися тільки з соціальним гаслом: за приватну власність і свободу. Одно без другого неможливе. Не може бути свободи без приватної власності на засоби продукції. Тільки приватна власність поверне нормальну соціальну структуру, нормальну анатомію національному організмові.

Дотеперішні інтерпретатори духа української нації робили ту звичайну й зрозумілу помилку, що дух своєї відірваної від засобів продукції службової верстви вважали за дух нації в її цілості. Звідси й походить ота "одноверстовість", бо це є дух одної службової верстви, а не всієї нації. Все, що було вище від їхньої верстви, вони просто не зачисляли до української нації, а не то що до виразників її духа.

Так, наприклад, один соціолог ще обороняє /від свого лівішого колеги/ волосного старшину, що був унтер-офіцером в російському війську, але клеймив "гряззю Москви, зрадником і ренегатом" іншого свого земляка, поміщика, що був у російському війську генералом, а потім став Гетьманом всієї України.

Насправді ж дух, чи, краще сказати, геній кожної нації найкраще виявляється не так в літературі, як в її здібності розвинути продукційні сили країни. Наші Терещенки, Семеренки, Харитоненки, Алчевські і Юзи були такими ж виразниками духа української нації в галузі розвитку продукційних сил, як Шевченко, Франко, Леся Українка й інші були виразниками її духа в літературі. Англійський капіталіст Юз зробив для України не меншу користь, ніж український капіталіст Джуз для Англії. Але Юз мав від українців тільки невдячність, і ім'я його стерте з пам'яті, а Джуз має від англійців тільки вдячність і пошану.

Політичний геній нації найкраще може виявитись серед того прошарку, який закумулював і зберіг в своїй пам'яті історичний досвід нації.

Не від селян Шевченко пізнав славне минуле України, а з історій, написаних українськими панамі, серед яких він мав найбільше своїх особистих приятелів і знайомих.

Нечисленні залишки козацької аристократії в особі свого представника Павла Скоропадського були справжніми виразниками духа української нації в політиці: вони передбачали катастрофу, що загрожувала Україні з московської Півночі, і хотіли й могли відвернути її, якби їх слухали. Але сліпота класового духа службової інтелігенції саме на спілку з тією Північчю повалила Гетьмана Скоропадського й відкрила всі брами для московсько-більшевицької навали. Вражаючим у цьому є той факт, що Галичина, яка сама не була під Гетьманом, вела систематичну пропаганду проти Гетьмана і своїм військовим корпусом допомогла повалити його. Цим галицька службова інтелігенція виявила ще більшу сліпоту: замість того, щоб тим військовим корпусом врятувати від поляків свою Західно-Українську Державу, вона вирішила пожертвувати своєю державою, аби тільки завалити нашу Гетьманську Державу.

Сама ж Західня Україна тільки завдяки Польщі ще на деякий час уникла московсько-більшевицької навали. Але й там, ще з часів Австро-Угорщини, духовна й світська службова верства інтелігенції тримала українську націю в "одноверстовому" стані ще краще, ніж це такий самий верстві удавалось в Російській імперії, де хоч Столипіни й українські капіталісти та залишки козацької аристократії відігравали якусь позитивну роль. В Західній Україні й того не було, тільки "хлоп і поп". Там службова верства прославилась кооперацією і боротьбою з приватником. Духовна й світська інтелігенція плекала "одноверстовість", себто: соціальне й духовне каліцтво, спричинене пануванням чужинців, вони ідеалізували й добровільно досконалили.

В соціальному аспекті, в аспекті розвитку продукційних сил службова верства не мала чого протиставити московській соціалістичній службовій охлократії, бо діаметрально протилежним до соціалізму є тільки капіталізм, якого вони так само ненавиділи, як і московські соціалісти-охлократи.

Кооперацією не можна боротися проти соціалізму, а тільки проти капіталізму. Кооперацією можна створити готовий апарат, установи і кадри для соціалізму, себто для удержання цього апарату і переходу всіх кадрів інтелігенції на службу державі, що, зрештою, завжди було ідеалом службової верстви.

Цю підготовку апарату й кадрів українська службова інтелігенція перевела ще за Австрії й Польщі. Їхній "одноверстовий" себто класовий ідеал придався тепер Москалям, які тепер, як колись Австрійці і Поляки, творитимуть ту другу вищу верству над "одноверстовою українською нацією".

Народ, що не має або не слухає своїх панів, завжди буде слугою панів чужих. Нація не може бути безверхою, безголовою. Якщо вона не матиме свого верха, то матиме чужий, але тоді вона буде "одноверстовою" і недержавною.

19.6.1965. А.КИРПИЧ

А. КИРПИЧ

М Е Ж І

Ідея власності має своє фізичне втілення в межах. Межі власності зветься ще границями. Межі власності цілої нації, що відділяють простір її посідання від посілостей інших націй, зветься державними границями або кордонами. Кожна межа власності більш або менш виразно висловлює одну ідею: це має. Чим виразніша й міцніша ця ідея в свідомості людей, тим виразнішими, міцнішими й кращими виглядають її фізичні втілення на землі, себто межі. Чим більше праці й любови вкладає людина в спорудження, догляд і плекання меж, тим міцніші ці межі, тим краще виконують вони свою функцію охорони власності, тим кращий вони мають зовнішній вигляд, і тим чарівніше виглядає цілий краєвид місцевости, заселеної даними людьми.

Краса краєвиду найвищою мірою залежить від краси його меж і найбільшою мірою свідчить про любов мешканців до рідної їм землі. Краса меж - це те саме, що перстені, браслети, намиста й пишне убрання щасливої господині, що її чоловік любить і життям своїм готовий боронити її, - і вона його теж. Краса меж - це свідоцтво, що люди з великої любови одружилися з землею, на якій живуть, доглядають і плачуть її, не жаліючи своєї праці, і мають невгасиме щастя тішитися нею, милуватись її красою, радіти цілий вік нею, дивитись і ненадивитись в її обличчя, і готові життям своїм боронити її, - і вона їх теж.

Як людина з великої любови до своєї дружини не жаліє коштів на її убрання і оздобу і має з того втіху й родинного щастя багатий плід, так і ціла нація з любови до своєї землі не жаліє місця, праці й коштів на межі та догляд їх, і таке подружжя людей з рідною землею дає їм утіху й національного щастя багатий плід.

Гола земля не дасть своїм мешканцям захисту, так само й мешканці не захистять її, бо ж самий вигляд землі свідчить про те, що ці мешканці не любили її аж так, щоб життям своїм боронити її. Вони навіть не одружилися з нею, не вкрили її убраннями і перстнями-межами, не оселились на ній фарами-хуторами, не жили з нею разом, як чоловік з дружиною, лиш доїжджали до неї, як до коханки. Розмови про любов до рідної землі, коли нема фізичного свідоцтва про одруження з нею, не можуть бути вірогідними. Любов не виявлена в ділах, є імпотентна, безплідна.

Де на землі немає меж, або існують лише невиразні, провізоричні чи лише символічні межі, там і в головах людей нема виразного розмежування понять реальности від фікцій, або існує невиразність в розмежуванні понять, змішування реальности з фікцією і взагалі панує хаос, замість ясности й порядку. Пробним каменем для відрізнєння реальности від вигадки чи фікції є праця, як фізичне зусилля створити матеріальний вираз ідеї, її фізичний продукт. Не всяка ідея надається до матеріального, фізичного втілення чи здійснення її. Фікції не надаються до реалізації. Тому там, де нема фізично здійсненої навіть такої реальної ідеї, як ідея власности, що стверджена Богом ще в 10-ій Заповіді, даній Мойсееві; там, де навіть ця реальна ідея має невиразні форми здійснення, - там фікції легко йдуть нарівні з реальними

ідеями і легко змішуються з ними; там фікція соціалізму, вигадка, практикується нарівні з реально існуючим від віків, ніки не вигаданим приватно-власницьким ладом, який недавно почали звати капіталізмом, щоб створити враження рівності його з соціалізмом і тим самим затерти різницю між реальністю і вигадкою. Ідея власності властива природі людини і є основою її свободи. Фіктивна ідея може бути накинута людям лише шляхом насильства, себто відобразивши свободу людини.

Чим міцніші межі власності кожного громадянина, чим більше вони капітальні, чим більше вони подібні до укріплень, тим міцніший кордон України проти Московщини, тим більше неприступною стає Україна для москаля з землі і з повітря. Ця міць і неприступність України є не лише в самих межах, що дають солідне укриття для оборонців рідної землі, а ще більше в характері людей, що вклали працю в спорудження цих меж. Ці межі є лише урічевленим виявом їх міцного характеру і їх готовості своїм життям боронити рідну землю. Межа кожного маєтку, кожного двора, хутора, ферми, крім зовнішніх споруд-ровів, валів, мурів, живоплотів, густих заростів-хашів з дерев і кущів, частоколів і парканів, повинна мати ще й підземні ходи, сховища й укріплення, пов'язані з житлом і спостережними пунктами: вежами, могилами, деревами, кущами і т.ін.

Хай кожен українець пам'ятає, що зміцнюючи межі своєї власності і зміцнюючи закони, що охороняють приватну власність, він тим самим зміцнює кордони України, робить її неприступною для москаля. Волоцюга і злодій, москаль заплутається у внутрішніх межах-границях України, як у джунглях кочовник. Кожна межа, кожен куц зустріне його пострілом, тріском автомата, вибухом гранати, ударом багнета. Так тісно пов'язаний соціальний устрій країни з її національною незалежністю, з її державною суверенністю. Соціальний устрій є змістом національної незалежності. Без власного, притаманного даній нації соціального устрою її державна незалежність є фікцією. Сама боротьба за державну незалежність це ламання московського соціального устрою і негайне запровадження власного соціального устрою без жадних слідів московської комуно-общини, колхоза, артелі, села-громади, села-спілки і тому подібних винаходів окупанта і його полігачів, перевертнів, покручів, яничарів і ренегатів.

Крім меж повинні бути в відповідних місцях спеціальні укріплення-оборонні пункти. Це наші традиційні бурти, вибуртовані в землі просто на рівні, але високім місці. Це суцільний лабіринт високих валів і глибоких стрімких западин поміж ними на чималій площі, пов'язаній ходами сполучення з населеними пунктами, що для їх оборони вибуртовані ці бурти.

Межі-це те саме, що барикади в місті, приготовані до вуличних боїв. На цих барикадах зависне й стече кров'ю найбільша ворожа сила. Десятки тисяч його танків згорять разом з танкістами від легкої протитанкової зброї та гранат і автоматів оборонців, без великих втрат з власного боку. Те саме станеться з ворожими десантами з повітря. Цими барикадами-межами перервуться зв'язки ворожого війська з запліллям, знищаться лінії постачання, спаралізується ворожий

адміністративний апарат, будучи фізично знищений, або стеро-
ризований. На цих барикадах заломиться мораль ворожого вій-
ська, а також мораль цілої ворожої нації, яка швидко поба-
чить, що загарбництво чужих країн не виплачується, коштує
забагато крові. Густо зарослі межі з укритими під заростом
ровами - це те саме, що якби ліс вишикувався густими рядами
й укрити сіткою цілу країну, ставши в її обороні. Це те саме,
що джунглі в тропічних країнах.

Величезне значення меж психологічне. Вони є доказом,
що людина міцно вчепилася за свою землю, закріпилася на
ній і приготована боронити її всякою ціною. Межі дають по-
чуття певності, спокою за своє становище і своїх дітей, по-
чуття затишку, самоповаги і власної гідності, а це - джерело
справжнього, а не паперового патріотизму. У своїй країні
люди почувають себе, як у своїм домі, а не в степу-відкритім,
беззахиснім просторі. Степ, поле - це ніби море не лише своїм
зовнішнім виглядом, а й соціально-правним відношенням лю-
дини до нього - відношенням власності. Як море на певній від-
далі від берега не належить нікому і по ньому плаває, хто
хоче, так і степ чи поле робить враження нічийого і по ньо-
му може йти чи їхати, хто хоче, особливо по зборі врожаю і
взимі. Зовсім інакше виглядає це поле, коли воно вкрите сіт-
кою хуторів-фарм, розміжованих густо врощеними ровами-межа-
ми. Це означає, що цей простір є вповні колонізований, опа-
нований і освоєний людьми, власниками його, і без їх дозво-
лу ніхто не сміє перейти навпростець, а може рухатись лише
дорогою.

Треба самим навчитися шанувати приватну власність і
свободу людини, тоді тільки ми змусимо й чужинця шанувати
нашу власність - цілу українську територію. В Англії, напри-
клад, якби ви перейшли межу і пішли полем, то це на фермера
зробило б таке саме враження, якби ви залізли до нього в
комору, і він негайно притягнув би вас до законної відпо-
відальності за перхід. А в нас на це навіть закону не було.
Так само без запрошення ніхто не сміє зайти не тільки до
хати, а й на подвір'я. Такий вислів з української байки, що
відбиває саме звичайне для нас побутове явище, - "Через ле-
вади та городи два куми йшли з весілля до господи", - для
англієця видавався б дивним і незрозумілим. Перше, що йому
прийшло б у голову, було б те, що ті куми негайно будуть
затримані й покарані, бож іти можна лише дорогою, а не че-
рез якісь левади та городи. Не дурно на цих наших кумів,
за змістом байки, страшенно напали собаки, в яких, очевидно,
почуття правопорядку й пошани до чужої власності краще
розвинуте, ніж у наших кумів. Цим, напевне, пояснюється велика
ненависть у деяких наших людей до собак і так ж велика лю-
бов до них в англієців. Різниця у відношенні до собак по-
яснюється різницею в поглядах на власність, бож собака - це
вроджений сторож власності. Під час "розкулачування" замож-
ніх селян в Україні з наказу уряду московського окупанта
всі собаки в Україні були вистріляні. Англієці, мабуть, про
це не знали, а то б на цілий світ заявили протест, а ми на-
віть з сорому не почервоніли за це звірство. Аж так до краю
може збідніти людське серце.

Наші люди виявили великий хист і колосальну енергію
в наживанні багатства і зовсім слабкий інстинкт оборони
його від грабіжників. Цей інстинкт оборони занепав у наших

народі за час московської окупації України. Занепала й пошана до чужої власности. Злодіїв дуже легко карали в Московській імперії, бо метропольний народ її є відомий у світі злодій і не міг сам себе за це карати, тому потурав і нашим злодіям, на яких фактично спирався. Покарання злодіїв, як і оборона країни, було покладено на уряд окупанта. Звідси занепад інстинкту оборони своєї власности і своєї країни в нашій народі.

Не треба жаліти площі на межі: вони себе виплатять стократно. Межі замінюють пастуха і звільняють дитину в її найкращому віці від неволі й нудоти пастухування, цього згубного марнування дитячих літ в найкращу пору року. Все саме звільнення дитини від цього непотрібного ярма вартісніше за той покій збіжжя, що мав би вирости на місці межі.

Межі змінюють топографію місцевости: з відкритого терену роблять терен закритий, що має першорядне оборонне значення. З відкритого степу, де гуляють вітри, межі роблять затишні ниви, городи, сади й фермерські двори, а це затишок і людям, і свійським тваринам, і плодовим рослинам. Значення меж, як снігозатримувачів і зберігачів ґрунту від висушування, просто необчислиме. Колись до приходу людини з плугом, земля протягом літа вирощувала собі розкішне хутро з високої трави, густо змішаної з різним зіллям, що мало тверді, гільчасті стебла, як от полинь, нехворощ, чорнобиль, коров'як, будяки тощо. Восени трава висохала, але не падала щільно до землі, бо звисала на твердих стеблах різного зілля. Взимі це хутро перетворювалось у зимовий кожух „вовній”, себто травною, наспід. Ввесь сніг затримувався в хащах з трави й різного зілля та укривав землю шаром понад півметра товщини. Прийшла людина і роздягла степ від його власного розкісного одягу. Косою при самій землі виголює своє збіжжя, навіть стерні високої жаліючи залишити, і на зиму, на люті морози й вітри лишає голе поле, абсолютно пограбоване й обдерте, що тріскається від морозів і замерзає на цілий метр углибину. Харциз би того не зробив, що робить наш сіряк із святою землею в простоті свого серця і сліпоті розуму. Щоб звернути землі пограбованій нами її зимовий кожух, ми повинні спорудити на ній розкішні межі з хащами дерев, кущів, трави і різного зілля.

Межі можуть значною мірою позитивно вплинути на зміну клімату країни й охоронити її від посухи. Сніги, що колись вітер часом з землею зривав і зносив у балки, яри, яруги та провалля, тепер грубим шаром, мов кожухом укриватимуть ниви, хоронячи їх від морозів. Весняні вітри не так швидко з'їдають сніг. Весна наступатиме повільніше. Більше снігової води ввійде в ґрунт, менше збіжить до ярів і річок, бо багато затримається по мезових ровах. В затінках по межах, де були найбільші замети, сніг ще довго лежатиме, хоч уже буде зовсім тепло і польові роботи йтимуть на повний хід. Наєвність вогкості по межах послабить силу спеки і виснажливий вплив весняних вітрів-суховіїв. Яри, що по них колись весняна вода за короткий час уся втікала з поля, тепер, перерізані межами, перегачені гатками та греблями, перетворюються в суцільний ланцюг ставків, що в них вода відсвіжуватиметься протягом літа дощовими зливами. Колишні сухі яри, що їх безліч є по полях, тепер перетворюються в напівстоячі, напівтекучі річки з безліччю дерев і кущів понад ними.

Така затримка атмосферних опадів по межах і ярах уповільнить весняний розлив рік і зробить їх повноводними протягом літа.

Величезне багатство різної свійської птиці і диких птахів, а також свійських тварин і дичини викохуватиметься поміж тими межами на величезному просторі, що лежав колись голим, роздягненим і порожнім степом, а люди з худобою і птицею тіснилися в селі. Отож, не треба жаліти площі під межами, - це вліті пастух, взимі кожух, для птахів привілля, для дітей дозвілля, в негоду схорона, у війну оборона.

Ширина зовнішньої межі-границі посілости-до двох метрів:рів, вал і живопліт, або рослинний заріст на ній. Висота заросту-два-три метри. Внутрішні межі, себто між окремими полями сівозміни, можуть бути без рова, лише живопліт заввишки з півтора метра, завширки з півметра. Зрідка по межах повинні бути декоративні й плодові дерева: верби, дуби, тополі, клени, груші, вишні, сливи, ліщина, калина, бузок, троянда, шипшина, хміль, ожина, порічки, малина тощо. Для властивого живоплоту, себто непроникального заросту надається дерева, лугура, жовта акація, лоза і верболіз, взагалі, рослина, яку треба щороку стригти вгорі і збоків, або яку можна нагинати й заплітати, де треба, щоб не було проходів, т.зв. вилазок, ні для людей, ні для худоби.

Винахідливість наших людей щодо функціональної вартості межі і краси її зовнішнього вигляду така багата, що їх не треба пчити, як це найкраще зробити. Треба тільки, щоб вони мали певність, що їхня робота не піде на марне. Отож, власне, щоб мати цю певність, що земля ця навіки наша і ніхто її від нас не відніме, то й треба споруджувати на ній якнайкращі межі. Захищена межами земля тими самими межами допоможе нам захистити її і себе самих. Гола земля нас не захистить, бо сама беззахисна.

Межі землі-це її єдина і найкраща зброя.

І наша тех.

А. КИРПИЧ

ПО СЛІДАХ НАШИХ ПРОБЛЕМ.

Недавно я прочитав книжку під назвою "Основні проблеми історії України" проф. д-ра В. Крупницького, видання Українського Вільного Університету, Мюнхен, 1955, циклостил, на правах рукопису. В цій статті хочу розглянутись по слідах заторкнених і незаторкених автором проблем.

Хто мав рацію з погляду інтересів самозбереження української нації в першу світову війну: галичани, що створили військову формуцію Українських Січових Стрільців на допомогу Австрії проти Росії, чи східні українці, що вважали доцільним разом з росіянами битися проти німців, австрійців і січових стрільців?

Цю політику вела вся українська інтелігенція в особі Центральної Ради аж до заключення нею миру з Німцями в лютому 1918 року. Чому вона раптом змінила цю політику, і чи не була ця зміна зрадою тих мільйонів, що полягли на фронті, зрадою союзників - Англії і Франції - і зрадою власних інтересів України?

На ці питання українська історія не дає відповіді. Ця проблема не існує для українських істориків, не існує вона і для В. Крупницького. Мабуть, не належить вона до його "основних проблем", таких як, наприклад, чи був феодалізм в Україні, чи не було і чому, або проблема екзистенціалізму, який взагалі ні для кого не є якоюсь проблемою, навіть для Французів, серед яких він виник, а до історії України зовсім не має ніякого відношення. Натомість проблема капіталізму чи соціалізму глибоко зачіпає історію України, проте автор зовсім не торкається цих проблем, мабуть не належать вони до "основних".

Якби на час першої світової війни Україна була самостійною державою, то по чій стороні вона стала б у тій війні: по стороні Німеччини-Австрії чи по стороні Англії-Франції? Росія, Польща, Чехія, Сербія завжди ставали й ставатимуть по стороні Англії-Франції проти Німеччини. Не може бути ніякого сумніву, що Україна теж стала б по стороні Англії-Франції проти Німеччини. Ця політика тісно зв'язана з нашою колонізаційною експансією на Схід і Південь і з німецьким *Drang nach Osten*, в першу чергу на Україну.

Зі зростом густоти населення його боротьба за вижиття на обмеженому просторі стає все гострішою і набирає форм модерного націоналізму, що став загальним явищем у всьому світі. Це боротьба за життєвий простір, за можливість експансії, колонізації нових просторів надвишкою свого населення. Націоналізм сильніших націй перемагає слабші нації, загрожуючи витиснути їх з їхньої території або й винищити їх зовсім.

Загрожені германським тиском з Заходу, такі країни, як Чехословаччина і Польща, оглядаються на Схід, як на своє зацілля, звідки вони можуть одержати або допомогу, або куди вони зможуть відступити, рятуючи своє фізичне існування.

Володарем того зацілля на Сході - цілого басейну Волги і безмежних азійських просторів аж до Тихого Океану - є Росія. На протязі своєї історії Росія розвивалась горизонтально, екстенсивно. Для неї не було сенсу розвиватися вгору, вер-

-тикально, заводити інтенсивне господарство на обмеженому просторі, коли на Схід і Південь летали невикористані, мало-залюднені простори. Опанувавши безмежні простори політично, Росія потребувала опанувати їх економічно, загосподарити їх, колонізувати їх. Для цього в неї не вистачало власних людей, і вона йшла на Захід по людей.

Опинившись між двома лихами, українці і західні слов'яни вибирали менше лихо, себто Росію. Ця їх потребувала, а Німеччина не потребувала їх, лише їхньої території.

Щоб зберегти за собою свою територію, патріотичні елементи України, Польщі і Чехії намагались розвивати інтенсивне господарство і промисловість, щоб zatrudнити як найбільше населення на своїй території, закріпитись на ній, уберегти від вилюднення й господарської відсталості, зв'язаної з можливістю посуватись на східні простори Росії.

Інтенсифікація народного господарства, себто фармеризація степу і з нею індустріялізація села, себто перетворення його в місто, вела до закріплення українців і західних слов'ян на їх власних територіях і могла створити потужний бар'єр самостійних держав проти германського, а для України теж і польського тиску на Схід. Але російське запілля не сприяло створенню такого бар'єру, не сприяло інтенсифікації господарства цих країн.

Інтенсифікація господарства й індустріялізація західнослов'янських країн і України робила їх незалежними й відпорними не тільки проти Німеччини, але й проти Росії. Остання не могла б тоді використовувати людські резерви своїх західних сусідів для своєї експансії на Схід і Південь, тому Росія була не зацікавлена в інтенсифікації господарства цих країн. Росіянин ніби говорив українцеві, а пізніш і полякові: „Чого ти маєш довбатися на своїй обмеженій ділянці, коли ось на схід лежать невикористані простори, де з меншою затратою праці можна досягти більші достатки?“

Маячи до свого розпорядження великі незалюднені простори, Росія не мала задних потреб і побудників для інтенсифікації свого господарства навіть у своїх корінних московських землях. Стоячи сама на низькому рівні екстенсивної господарки, вона й своїх сусідів, у першу чергу українців, зрівнювала по собі, гальмуючи інтенсифікацію і скеровуючи по лінії найменшого опору, вниз, горизонтально, по лінії екстенсивного господарства, по лінії общини. Спротив столипінській реформі, убивство самого Столипіна і пізніша ліквідація фарм і хуторів, оголення, деколонізація степу в зв'язку з колективізацією, себто запровадженням общини-яскравий тому доказ.

Таким чином Росія сама руйнувала бар'єр самостійних держав у себе на Заході. Це була її давня політика. Вона зруйнувала незалежність Новгород, Пскова, Полоцька, а далі України і Польщі. Україну Росія руйнувала на спілку з Польщею, а потім зруйнувала Польщу на спілку з Німеччиною. Німеччині така економічно-політична деградація України і Польщі з розсіянням їх людності далі на східні простори теж була вигідна, але з інших мотивів: вона була потрібна для її плянів експансії на Схід. Росія цих плянів не боялася, знаючи, що проти Німеччини вона завжди матиме за союзників Англію і Францію, які, боячись зросту могутності Німеччини, в інтересах власного збереження завжди оборонятимуть від Німців Росію і всі дрібніші народи Європи.

Отже, запорукою державної незалежності малих народів від Німеччини є орієнтація цих народів на Англію і Францію. Проти німецького нападу на Польщу, Україну, Бельгію, Данію чи Голландію Англія і Франція завжди виступлять в обороні незалежності тих країн від Німеччини. Але в обороні України і Польщі від російської навали Англія і Франція ніколи не виступлять. Для Англії і Франції Україна і Польща, як і Росія, потрібні лише як партнер проти Німеччини, а чи ці партнери виступатимуть як самостійні держави чи як складові частини Російської імперії-це для Англії і Франції не робить різниці.

Інша справа, якби Росія стала в союзі з Німеччиною проти Англії і Франції, тоді останні захищатимуть самостійність України і Польщі від Росії і Німеччини.

В 1918 році, коли більшовицька Росія почала мирні переговори з Німеччиною, англійські, французькі і чеські представники в Києві благали Українську Центральну Раду, щоб вона не мирилася з Німцями, а далі тримала фронт. За це вони обіцяли не тільки визнання, а всяку мілітарну й економічну допомогу. Проте Центральна Рада не послухала цих благань, а навипередки з російськими більшовиками побігла миритися з Німцями, чим дуже врадувала більшовиків, бож стала їхнім партнером у зраді союзників і мільйонів своїх найкращих синів, що склали життя за три з половиною роки боротьби з ворогом.

Англійські і французькі представники мусіли тікати з Києва далі на південь, на Дон і Кубань, які не зрадили союзників, а далі тримали фронт і проти Німців і проти більшовиків. А чеський легіон теж мусів залишити Україну і, пробиваючись додому через Сибір, з'єднався з силами адмірала Колчака і допоміг йому очистити Сибір від більшовицьких банд аж по Урал. Той самий легіон хотів захищати Україну від Німців і від більшовиків, але Центральна Рада його і слухати не хотіла. Мабуть, для неї кращими дорадниками були більшовики і Січові Стрільці, бо нічим іншим не можна пояснити її раптової зміни орієнтації з англо-французької на німецьку.

У цьому полягає вся причина, чому ми не маємо власної держави. Але ця проблема не існує для наших істориків і для Українського Вільного Університету.

Під кінець 1918 року, коли переможені Німці на наказ американського президента Вільсона мусіли залишити Україну, Англії і Французи раді були б підтримати українського Гетьмана, аби тільки він не допустив до повстання і триннав фронт проти московських більшовиків. Гетьман радо це зробив би, але українці під проводом т.зв. Національного Союзу на чолі з Винниченком, Петлюрою і Коновальцем в порозумінні і з допомогою московських більшовиків і українських зробили повстання проти Гетьмана й повалили його, відкривши дорогу московським більшовикам в Україну. Москва й тоді підтримувала „національні рухи“, якщо вони своїм соціальним змістом були антинаціональними, протибуржуазними, а таким власне й було повстання проти Гетьмана Павла Скоропадського. Цим повстанням українці вдруге стали по стороні Московщини проти Англії і Франції.

Українські буржуазні елементи були позбавлені свого національного проводу, який вони мали в особі уряду Гетьмана, і тепер рятувалися втечою під прапори російських білогвардейців.

Білогвардейці очолили Дон, Кубань і Сибір і з допомогою Антант вели боротьбу проти московських більшовиків.

У вересні 1919 року, коли Денікін з донцями й кубанцями вигнав більшовиків з України і пішов походом на Московщину, на яку з Сибіру тиснув Колчак, уряд Української Директорії, об'єднаний з Галицьким Урядом, у Кам'янці Подільському проголосував війну Денікінові, таким чином втретє став по стороні Московщини проти Дону, Кубані й Сибіру і проти Англії і Франції.

Англія і Франція допомагали російським білогвардейцям не лише тому, що вони не зрадили їх, а до кінця дотримували союзу з ними. Цей сантимент до бувшого вірного союзника мав, безперечно, велике значення, особливо серед населення Англії і Франції, хоч і як воно було виснажене тяжкою війною з Німцями. Але політична причина англо-французької інтервенції в російські справи була інша. Англія і Франція боялися, що революційна Росія з'єднається з революційною Німеччиною і разом вирушать проти Англії і Франції, підмінувавши їх зсередини соціальними гаслами.

По такий виснажливій війні ця загроза в той час виглядала дуже реальною.

Пізніше, коли Англія і Франція побачили, що до російсько-німецького союзу не дійде, вони відкликали інтервенцію і зайнялися своїми внутрішніми справами.

Таким чином, на протязі двох років-1918 і 1919-українці три рази стали по стороні Московщини проти Англії і Франції, які єдині були спроможні й заінтересовані боронити нашу незалежність від збільшовиченої Московщини.

Чим пояснити таку поведінку українського народу?

В історії України ми вже раз мали таке саме явище за часів дворічного гетьманування Івана Виговського. Після його славного і просто таки безприкладного, катастрофального розгрому москалів під Конотопом на Чернігівщині, українці, замість вітати свого гетьмана-переможця, зчинили проти нього всенародне повстання, палячи й убиваючи всіх багатших хуторян за їх нішто прихильність до поляків і зраду московському цареві.

Центрами повстання були якраз найбагатші землі Полтавщини і Запоріжжя, найбільш забезпечені землею, найменш потерпілі від довголітньої війни з Польщею за Хмельницького і найменш загрожені Польщею, бо межували з російськими просторами на Сході.

І в цьому є захований ключ до розв'язки цілого питання. Всяка революція проходить під гаслами волі і свободи. Воля щось робити чи не робити, а свобода-поменше всяких заборон і обмежень збоку уряду чи суспільства. В інтерпретації простолюддя ці поняття означають більш конкретні речі. Воля-це побільше дозвілля і поменше роботи, а свобода-це „слобода“, щоб не було тісно, щоб можна мати побільше землі, щоб було де пасти і косити сіно на зиму для коней і худоби. Уже в ті часи на сході України створилася ціла Слобожанщина, де за тодішнім адміністративним поділом було аж п'ять полків, а пізніше цілі райони з українським населенням сягнули аж до Вороніжа.

Отже, якщо боротьба йшла за „вольності“ і „слободи“, то для цього московські ворота на схід були широко відчинені і ніхто не потребував зброєю в них вламлюватись. Розгром мо-

-скалів під Конотопом, як і всяка сварка з Москвою, могли ці ворота зачинити як не урядом Москви, то урядом власного гетьмана. Виговський же виставив стежі на кордонах з Московщиною, і ці стежі переловлювали всіх, хто з України їхав у Московщину, або з Московщини в Україну.

Інтенсифікація господарства на власній території вимагає інтенсивної праці, витримки й самодисципліни. Відкриті ворота на Схід давали привабливішу для простолюду перспективу екстенсивної господарки. Пригадую, як у 1927 році, на Великдень, один 90-літній дідуган, Кошман Наум, підпивши трохи, затаг пісню:

Дарувала Катерина
Обидва лимани,
Ловить рибу, косить сіно
Та шийте зупани.

Це я вперше тоді почув трактування Катерини в позитивному пляні. Ідеал, висловлений в тій пісні, ще тоді змусив мене задуматись. Це ідеал екстенсивного господарства. Далеко не прогресивний ідеал. І не сміють ідеологи низів називати себе прогресистами, бо вони є найбільші реакціонери.

При інтенсивному господарстві розмір земельної ділянки не має засадничого значення. Можна на малій ділянці вкласти стільки праці, як хтось вкладає на великій, і наслідок в обох буде однаковий. При екстенсивній господарці наслідок визначається розмірами ділянки. Звідси така загострена боротьба за „землю і волю” при низькому рівні екстенсивного господарства.

Інтенсивне господарство веде до зміни соціальної структури суспільства, до закріплення його на власній території і державної незалежності. Це буде здиференційована буржуазна структура суспільства, заснована твердо на принципі приватної власності, індивідуальної ініціативи й підприємчivosti. Ця структура суспільства вимагає свого завершення у власній державі, себто в оформленні власності даної нації на заселену нею територію з точним окресленням її границь, що охороняються військом даної нації.

Таким чином кожна фарма з її капітальними границями, через які ніхто не має права переступити, є в мініятурі символом цілої держави. Хто зруйнує границі приватної власності, той зруйнує й границі національної держави, а прокладе дорогу для створення імперії сильнішого народу.

Кожний дорослий член родини спішить виділитись, або, як кажуть, відрізнитись від родини батьків, в якій він виріс. Цим він рятує свою свободу від насильства тієї родини. Він може мати свободу тільки в межах своєї приватної власності. Так само окрема родина рятує свою свободу від насильства громади тільки в межах своєї приватної власності. Слабша громада рятує свою свободу від насильства сильнішої громади, боронячи межі своєї посілості. І свобода кожної нації повинна кінчатися там, де починається свобода іншої нації, себто на границях їх національних територій. Хто скасує принцип приватної власності, себто ІО-ту заповідь, той скасує й право власності нації на заселену нею територію. Для сильніших націй скасування приватної власності нічим не загрожує, а навпаки, поширює їхню свободу поза межі власної національної території на терени слабших народів, які втрачають всяку свободу.

Отже ніхто інший, а слабші народи повинні були б знати, в чому полягає сенс 10-ої Заповіді. Народи, що борються за свою державну незалежність і свободу, повинні були б знати, що свобода-це приватна власність. Свобода реалізується в межах приватної власності і здобувається засобами приватної власності. Без приватної власності немає засобів до боротьби за свободу і державну незалежність.

При екстенсивному господарстві люди оселяються не фармами, кожен на своїй ділянці, а селами. Навколишня земля розподіляється між господарями порівну і так, щоб кожен мав шматок ближче, далі і найдалі від села. Якщо земля в різних місцях не однакової вартості, то розподіляється ще й так, щоб кожному попала однакова кількість землі в усіх місцях різної вартості. Отже, справедливість додержується в найвищій мірі. Хоч сільське господарство ніби теж ґрунтується на приватній власності, але ця приватна власність цілком перекреслюється спільною, однаковою для всіх формою землекористування, спільною сівозміною і спільним пасовиськом, а також і тим, що воно розкидано в багатьох місцях і далеко від двору господаря, який є в селі з усіма його будівлями, тваринами і знаряддям виробництва.

Хоч чужинці, не маючи іншого слова, називають наших селян також фермерами, але в дійсності сільське господарство не має нічого спільного з фермерським способом господарювання, а селянин не має нічого спільного з фермером. Селянин-це або потенціально-фермер /таких є меншість/, або потенціально-міщанин /таких є більшість/. Потенціально-фермерів було зліквідовано "як класу" /насправді фізично/, а решту zdeґрадовано в колгоспи, які способом господарки мало різняться від попереднього сільського господарства, тому ця назва далі лишається в силі. Сільське господарство було доїзним, себто кочовим, номадським господарством, а в колгоспі до поля переважно доходять пішки. З доїзного це господарство стало "мандрівним", і це й є та деґрадація з усіма її наслідками.

Є найбільшим непорозумінням твердити, що колись сільське господарство бувшої Російської імперії постачало Західню Європу хлібом. Європу постачало хлібом не сільське, а фермерське господарство бувшої Росії й України. Відколи фермерське господарство зліквідоване, в Советському Союзі не вистачає продуктів споживання навіть для власного населення.

В Америці, яка відразу заселялась не селами, а фермами, в Америці, де села немає навіть на показ, а фермерською справою зайнято не більш 15% населення, фермерське господарство засипало своєю продукцією не тільки Америку, але й світовий ринок і крім того ще має щорічну надвишку продукції, якої немає де дівати-1000 міл. бушелів пшениці і 43 міл. тон кукурудзи, вівса й ячменю. Цією надвишкою Америка кинулась рятувати від голоду цілий світ. А якби Америка мала не фермерське, а сільське господарство, то в неї не вистачало б харчів навіть для себе, як і в Советському Союзі, який до того ж посідає одну третину світової агрикультурної площі, а населення має не більше одної десятої частини світового. В Советському Союзі в сільському господарстві зайнято в шість раз більше населення, ніж в американському фермерському господарстві, а продукція Советського сільського господарства виносить тільки три четвертих того, що продукують американські фермери.

Давно вже пора нещадно розбити це народницько-соціалістичне зневажливе ставлення до т.зв. „хуторянства“, як чогось нібито відсталого й реакційного. Це є найбільша брехня, яка глибоко вкорінилась серед нашої інтелігенції і є плодом її підсвідомої ненависти до капіталізму, якого символом і основою є якраз хуторянин-фармер.

Підчас т.зв. промислової революції в Англії відбулася одночасно аграрна революція, коли то, як кажуть, „вівця з'їла селянина“, сільське господарство зникло, а запанувало фармерське господарство. Доводиться тільки пожаліти, що в нас не знайшлося такої вівці.

В деяких країнах, як Франція і частково Німеччина, ще є залишки сільського господарства, і уряди змушені його толерувати, хоч фактично воно є болячкою народного господарства цих країн. Для тих українців, що далі ідеалізують цю болячку, хочу нагадати, що інстинкт національного генія Т. Шевченка підказав йому ідеалізувати не село, а хутір, і в особистім житті він мріяв стати хуторянином і лише його смерть перервала здійснення цієї мрії.

Хутір-не лише як житло, а як виробнича оселя, себто фарма-є найпрогресивніша форма господарства, найбільш наближена до джерела виробництва, бо знаходиться в центрі земельної ділянки, найтісніше пов'язана економічно з містом і неминуче веде до індустріалізації і перетворення села в місто. Цей процес найповніше здійснився в країнах англо-саксонської раси і майже у всій Західній Європі.

Коли серед проблем історії України центральною є проблема Схід чи Захід і ми без вагань схилиємось до Заходу, то треба ясно сказати, що ми розуміємо під тим Заходом. Треба ясно сказати, що Захід-це капіталізм і вільний світ, а Схід-це соціалізм і неволя. Схід прийняв від Заходу те, що Захід не прийняв і відкинув-марксизм-соціалізм.

Розуміння рівності і справедливості на Заході різниться від розуміння їх на Сході. Я вже сказав, як при користуванні землею селами, тобто при сільському господарстві, дотримана справедливість в найвищій мірі. Це справедливість в розумінні Сходу. Таке саме розуміння було колись і на Заході. Але яка ж це кричуща несправедливість в розумінні сучасного Заходу! Сільське господарство виключає всяку можливість інтенсифікації. Здібніша меншість, що хотіла б застосувати свої здібності в веденні господарства, не має на це жадної шанси. Вона зв'язана по руках і ногах і змушена робити лише те, що роблять всі. Всякий дурень може господарювати при сільському господарстві. Найздібніша людина примусово поставлена в становище дурня й прирівняна до нього. Те, що виглядає найбільшою справедливістю для маси пересічності, є найбільшою несправедливістю для здібніших людей. Звідси походить ота апатія і безнадія, яку часто вважають за флегматизм українця, як прикмету національного типу. Посадіть найбільш активну й темпераментну людину в тюрму-і вона стане флегматиком. Чи в 17 столітті комусь прийшло б до голови назвати українців флегматиками? Своєю несамовитою енергією вони тоді здивували світ, а це ж була не вся, а лише частина України: це була Україна міст і хуторів. Селянська Україна і тоді була флегматична.

Захід розуміє справедливість в максимальній можливості для кожної людини виявити свої здібності й енергію і одер-

жати винагороду відповідно до своїх талантів, продаючи продукти своєї праці на вільному ринку у вільному змаганні з іншими, а не з рук уряду чи громади. І це є найкраща і найсправедливіша оцінка талантів і зусиль кожної людини. Тому капіталізм, при всіх його недоліках, які завше можна виправляти відповідними законами і реформами, є найпрогресивнішою системою, бо прогрес творять тільки здібніші одиниці суспільства, свободу діяльності яких цей лад гарантує охороною принципу приватної власності й ініціативи. Свобода кожної людини кінчається там, де починається свобода іншої людини. Для здійснення цього постулату існують межі власності.

Я називаю межі власності капітальними межами тому, що вартість праці, вкладеної в спорудження цих меж, додається до вартості самої ділянки і разом вони творять основний капітал. Ділянка з капітальними межами має більшу вартість, ніж та сама ділянка без меж. Капітальна межа - це окіп з густим заростом кущових рослин і дерев над ним. Такий окіп має величезну вартість не тільки в господарському, а й багатьох інших відношеннях. Про це я вже писав окрему статтю під заголовком „Межі“ . /дивись ст. 65- 69 /.

Поруч із зневажливим відношенням до хуторянства серед інтелігенції і в літературі поширене таке ж зневажливе відношення до міщанства. І це не випадок, бо саме слово міщанство означає буржуазія / бург-місто/. Міста і хутори економічно так тісно пов'язані, що одні без других не можуть існувати. Між ними існує ідеальний розподіл праці в продукції різних товарів. Товарове господарство вимагає регулярного обміну, тому між містами й хуторами існує безперервний торговельний зв'язок, що вимагає транспортних засобів і безпечного руху по дорогах вдень і вночі. Озброєні купецькі валки як з міст так і з хуторів були пострахом для розбійників і тому, як свідчать чужоземні мандрівники, в І7 ст. в Україні була повна безпека по дорогах вдень і вночі, про грабежі й розбої не було навіть і чутки, чим Україна різко різнилась від Московщини. Доречі слід нагадати, що тодішнім мотором всього транспорту був кінь, і міста були переповнені кіньми так, як тепер автами. Хутори випасали табуни коней і тим виконували для міста ще й ту функцію, яку сьогодні виконують автомобільні заводи.

Зневага до міщанства й хуторянства поруч з ідеалізацією селянства є з природи речі глибоко реакційним явищем, притаманним людям, що звикли себе називати нічим не виправданою назвою прогресистів. Село своїм способом господарювання є відсталим, отже й реакційним явищем. Поділ праці, як необхідний елемент всякого виробничого прогресу, підносить село на вищий щабель розвитку: перетворює його в місто, а частину селян-у фармерів-хуторян. Зневажати хуторянство й міщанство означає зневагу до прогресу й цивілізації з одночасною ідеалізацією відсталості.

Ліквідація фам-хуторів веде до деградації міст, перетворює їх в села, оселяє націю, який процес відбувся в Україні під окупацією Москви. Ідеалізувати село - це значить ідеалізувати створення соціальної структури суспільства, спричинене колоніальним становищем України.

Проф. В. Крупницький про український хутір пише таке:

„Хутір - це теж свого роду оборонність, тільки повернута в чисто індивідуальний бік /духовий монастир для еліти/ і

тому негативного характеру. Це стремління відгородити себе від загального життя, жити на свою власну волю, жити приватньо, для себе, в атмосфері золотого спокою". /ст. 122./

Писати такі нісенітниці про хутір-це значить оминати саму суть хутора, як виробничої оселі, фарми, оминати всю його діяльність, а описати тільки його дозвілля, в неділю чи в свято.

Той же автор про чужий хутір пише інакше: "У англійців протягом століть щезали прикмети виразно хліборобського характеру. На перший план висунулися торгівля і індустрія. Ще виразніше така еволюція у американців, де навіть хліборобство набрало рис індустріально-комерційних." /ст. 123./

Треба носити якісь особливі духові окуляри, щоб не бачити, що українські фермери-хуторяни нічим не різнилися, а часом були навіть кращими, ніж англійські чи американські фермери-хуторяни. В Англії не "щезли прикмети хліборобського характеру", як це думає автор. В Англії щезло натуральне сільське господарство, а з'явилося товарове фермерське господарство, а звідси й торгівля та індустрія. Така то еволюція відбулася в Англії, а Америка навіть не потребувала такої еволюції, чи краще сказати революції, бо від початку населення була фермерською країною і ніколи не була селянською. Україна 17 століття теж не була селянською, а була країною міст і хуторів, де саме міське населення становило 64%, а решта - хутори й села. Тому неправильним є уявлення проф. Б. Крупницького, що селянство було "найширшою верствою" і "базою козацької України". /Див. його "Історіознавчі проблеми історії України", ст. 65 / . Серед козацтва як на Запоріжжі так і серед городского, селянство становило не більше семи відсотків, дарма, що це пізніше могло не подобатися нашим народникам, що під народом стали розуміти тільки селян. На героїзм Козацької України селянство аж ніяк не може при- своїти собі монополію.

В своїх "Проблемах Історії України" Б. Крупницький пише: "Москва безпощадно поборювала все, що тільки можна було назвати Заходом на Сході. Боротьба між Заходом і Сходом відбувалася в межах самої Росії" . / Ст. 169-170 /.

Чи можна це твердження прийняти без застережень? По- перше, чи нема якоїсь різниці між політикою давньої Москви і Москви сучасної? Подруге, чи нема різниці між політикою Москви і Петербурга - як столиці імперії? Потретє - і це най- важніше - що треба розуміти під тим "Заходом на Сході"? Чи це щось позичене з Західної Європи, чи це те, що само було Європою на Сході Європи і не потребувало, щоб його позичати з Заходу? Саме тому в моїй статті "Село" / див. стор. 23-34а / я ставив цю проблему не як Схід і Захід, а як Європа чи Росія, а в самій Росії, як Європа чи Московщина, отже в певнім сенсі як Петербург чи Москва.

Отже, якщо давня Москва охороняла в якійсь мірі приват- ню власність, то цим вона обороняла Європу на Сході, не позичену з Заходу, а нашу давню, ще від княжих і докняжих часів, бо ми самі є Європою і не потребували позичати її з Заходу. Якщо Петербург не забороняв, а на Московщині навіть фінан- сово стимулював стихійний розвиток капіталізму, то цим він обороняв на Сході теж не позичену з Заходу, а власну Європу, що нічим не різнилася від Західної. Якщо Петербург заборон- няв позичений з Заходу марксизм-соціалізм, то цим він теж

обороняв уся Європу, бо ж і Західня Європа його не прийняла й відкинула. Якщо сучасна Москва прийняла відкинутий Заходом марксизм і ствердила його на Сході, то цим вона відкинула всю Європу, бо ж марксизм не є продуктом Європи, а радше есхатологічним виплодом інтелекту нащадка східнього пастушого племені стародавнього Ізраїля, для якого ідеал суспільного устрою є пастух і вівці, вождь і маса.

В іншій місці своєї праці автор пише: „Проблема орієнтації була й певно залишиться невралгічним пунктом російської історії. Захід чи Схід-тут рішається доля Росії.”/ст. 168/

Це правда, але що автор розуміє під тим Заходом і Сходом? Він цю проблему містить в розділі „Культурні проблеми історії України”. Для нього це проблема духовости, ментальности, вдачі москалів чи українців. Він розглядає літературні течії так зв. західників і слав’янофілів і сам же зауважує, що ці течії нікого глибоко не зачіпали і росіяни їх легко міняли, як моду, як рукавички, переходячи від одної течії до другої. Правильно робили! Бо ж всілякі літературні течії й ідеї є продуктом дозвілля і призначені для розваги й заповнення людського дозвілля артистичними витворами, що не мають ніякого відношення до їх щоденної праці на хліб насущний, до їх способу життя, до їх відносин до засобів продукції, а з тим і правних відносин між людьми і відносин окремої людини до держави і навпаки. Ці речі в першу чергу мусіли б цікавити історика-державника, а не ділянки людського життя, що належать до історії літератури й мистецтва чи історії культурн. взагалі.

Проблема Схід чи Захід завжди стояла в Росії як проблема капіталізму чи соціалізму. Чи піде Росія, як і Захід, шляхом капіталістичного розвитку, чи шляхом соціалізму, для якого широкі основи існували в російській общині, робочій артілі і взагалі в усьому сільському господарстві, яке легко можна здеградувати до общини чи колгоспу. Цих речей не можна міняти легко, як рукавички.

Цих проблем автор не чіпає, бо треба було б конкретно назвати, хто був дійсним творцем і носієм тієї Європи в Росії. Треба було б назвати відомі світові імена власників квітучих ф’арм і згадати про існування сотень тисяч менших власників ф’арм і хуторів. Треба було б назвати відомі в світі імена капіталістів і мільйонерів і згадати про існування сотень тисяч дрібніших підприємців, т. зв. буржуазії. Історик мусів би признати, що найбільшим європейцем імперії був у першу чергу сам цар Микола II і за це він був по-звірячому замордований з цілою родиною, а ще раніше був убитий його найбільший державний муж, прем’єр-міністр П. Столипін. Так само був убитий дід останнього царя, Олександр II, цей найбільший ліберал на троні, про що свідчить цілий ряд впроваджених ним чисто європейських реформ і законів. Убили його соціалістичні бандити, ідейні попередники большевиків.

Так відбувалася та „боротьба між Заходом і Сходом в межах самої Росії”, про яку проф. Б. Крупницький лише голо-словно говорить, але не показує, або бачить її не там, де вона справді відбувалася. Історик мусів би сказати, що найбільшими борцями проти Європи були всі російські й українські соціалісти і вчислити гарненько імена їх поряд з Леніном, бодай визначніших. Те, що вони, може, ненавиділи один одного, не має тут значення: проти Європи вони завше виступали

спільно. Таким був спільний з більшовиками виступ Центральної Ради проти сил Временного Правительства в Києві після того, як у Петрограді воно було повалено більшовиками. Таким був і їх спільний виступ проти Гетьмана Павла Скоропадського, цього безперечно найбільшого європейця серед українців.

Таким європейцем був колись і Гетьман Іван Виговський з його залізною когортою козацької еліти, загартованої в боях за Хмельницького. Ця когорта розгромила спершу промосковську реbelieю Пушкаря і Барабаша, а потім ще й москалів під Конотопом, але повстання власного народу не могла розгромити, і Виговський мусів зрезигнувати з гетьманства.

Гетьман Павло Скоропадський не мав ще такої когорти, але збройні сили своїх соціалістичних противників він би легко міг розгромити, боєдиною збройною силою соціалістів були набрані з австрійських полонених галицькі Січові Стрільці. Але те, що для Виговського трапилось під кінець, для Скоропадського трапилось на початку. Для Виговського - спочатку збройна боротьба і ряд блискучих перемог, а потім всенародне повстання, що звело нанівець всі його перемоги й самого повалило. Для Скоропадського - спочатку всенародне повстання, а потім зустріч збройних сил під Мотовилівкою.

В обличчі того, що робилося по всій Україні, збройна боротьба з Січовими Стрільцями вже не мала ніякого сенсу, бо однак не могла спинити процесу руїни по всій Україні. Грабехі панських маєтків і багатших хуторян, пожежі, убивства панів і їх службовців, убивання Гетьманської Варти, що головним обов'язком мала виловлювати більшовицьких агентів, стероризування всіх буржуазних елементів - все це було явним продовженням більшовицької революції, яка в Україні на рік спіанилася через присутність Німців.

Характерно, що народ у більшості розумів повстання проти Гетьмана, як повстання проти Німців, аналогічно, як колись повстання проти Виговського розумів, як повстання проти Поляків. Навіть деякі некримінальні елементи схильні були знаходити в цьому політичне і моральне виправдання чисто кримінальних убивств і грабіжів.

Щоб скинути з себе пляму за покликання Німців, соціалісти ніколи не могли б придумати нічого кращого, як повстання проти Гетьмана. Цим вони всю ненависть до Німців перекинули на Гетьмана й одночасно помстились на українській буржуазії, яка в Німців знайшла захист від соціалізму.

Українські соціалісти думали впроваджувати в Україні соціалізм під захистом армії його величності німецького кайзера. Допоміг же він російським соціалістам прийти до влади, то чому б мав не допомогти українським? І тут українські соціалісти трохи помилились. Російські соціалісти отримали від кайзера багато грошей за те тільки, щоб вони з ним помирились, а як вони побудуть при владі, то хліба в Росії однак не буде. А українські соціалісти помирились дурно, не вимагаючи від кайзера заплати, а навпаки, пообіцяли кайзерові чимало хліба, аби він поміг їм утриматись при владі. Кайзер на це погодився, але на впровадження соціалізму в Україні не міг погодитися, боєди при соціалізмі не буде обіцяного хліба.

Побачивши, що при Німцях однак не можна впроваджувати соціалізму, Центральна Рада без спротиву передала владу Гетьманові. Нехай українські буржуї дають Німцям обіцяний нею хліб.

Українські буржуї погодилися виконувати складений Центральною Радою договір з Німцями. Хоч вони всі, включно з Гетьманом орієнтувалися на Антанту і не раді були з приходу Німців в Україну, то все ж таки ліпше Німці, ніж соціалізм чи московський більшовизм в Україні. Вони знали, що договором з Німцями Україна зрадила Антанту, як і більшовицька Росія, але знали й те, що Антанта з допомогою Америки однак переможе Німців і буде далі помагати небільшовицьким теренам бувшої Росії розгромити більшовизм і на Московщині. Отже, і для Антанти ліпше, як Україна лишиться небільшовицькою і включиться чи навіть очолить боротьбу проти більшовицької Росії. В цьому українські буржуї не помилились, але справу знову зіпсували українські соціалісти своїм більшовицьким повстанням проти Гетьмана.

Знаючи вороже наставлення народу до Німців, соціалісти, що їх покликали, через сім місяців, коли Німці змушені були відходити з України, проголошують повстання проти Гетьмана, в розумінні народу-проти Німців, чим привертають знову до себе народні симпатії. Але симпатії Леніна українським соціалістам не вдалось привернути, бо він не міг їм подарувати покликання Німців. Тому Ленін поставив на Україну уряд з тих соціалістів, які були йому від початку вірними. При цьому національне походження цих соціалістів для Леніна не мало ніякого значіння, адже кожен соціаліст мусить бути інтернаціоналістом. Сам Ленін теж не конче мусів бути руським чи москалем, і він ним насправді й не був, бо ж він монголоїд з-над Волги. Тільки цим і можна пояснити ту жорстокість, з якою він винищив всю російську еліту, що протягом кількох століть створила Російську імперію. Для Леніна було однаково, ким керувати, чи росіянами, чи китайцями, адже це він проголосив, що шлях на Париж лежить через Пекін.

Тому українські соціалісти не можуть претендувати на першенство в українському уряді з радії свого українського походження. В соціалістичному уряді першенство має той, хто краще поборює буржуазно-капіталістичний лад, себто буржуазний націоналізм в Україні. Отже, український соціаліст має шансу бути в українському уряді лиш тоді, коли він поборюватиме капіталізм в Україні завзятіше, ніж соціалісти неукраїнської національності. Звідси й походять самоотвержені українські комуністи, що задля комуни готові рідну матір розстріляти, а потім і собі пустити кулю в лоб.

Все це показує, що проблема самостійности національної держави-це проблема соціального устрою в ній, у першу чергу, а в другу чергу-це проблема її орієнтації, себто її зовнішньої політики. Від правильної розв'язки цих проблем залежить існування національної держави.

З приводу орієнтації України на Німеччину, замість на Антанту, покійний Гетьман в розмові з сином висловився повійськово драстично так: „Пам'ятай, Данило, що то велика трагедія цілувати чужу гузну, але ще більша трагедія-цілувати не ту, що треба“.

В Західній Європі Англія і Франція дуже довго колись ворогували між собою, а як побачили, що на північний схід від них з'явилася велика Німецька потуга, вони створили сердечний союз-Антанту.

В Східній Європі Польща і Україна теж довго ворогували між собою, але вони й досі не побачили, що на північний схід від них створилася велика російська потуга і не створили своєї сердечної антанти, а тому російська потуга панує над ними і позбавляє їх державної незалежності. Якби така Східня Антанта була створена, то проти Росії вона сама себе оборонила б, а проти Німеччини завше мала б своїми союзниками Західню Антанту і Америку.

Тільки на такій рівновазі сил може триматися незалежність держав менших і найменших народів.

26 березня 1966 року

А. КИРПИЧ в.р.

А. КИРПИЧ

МАРКСИЗМ, ЯК ЙОГО ЗАСТОСУВАЛА ІСТОРІЯ

„В народі московському панує найнеклучимое рабство і невільництво в найвищій мірі, і в них, крім Божого і царського, нічого нема власного і бути не може; і люди, на їх думку, роджені на світ ніби для того, щоб нічого в ньому не мати і тільки бути рабами. Самі вельможі і бояри московські титулюються звичайно рабами царськими, і в просьбах своїх завжди пишуть вони, що б'ють йому чолом. Відносно посполитого народу, то всі вони вважаються кріпаками, ніби не з одного народу походженням, а накуплених з полонених і невільників; і ці кріпаки, або по їхньому „крест'яне“, обох статей, тобто чоловіки й жінки з дітьми їх, за невідомими в світі правами і присвоєннями, продаються на торжищах поруч худоби; продані повинні бути ще нарочито веселими. Коротко кажучи, з'єднатися з таким неклучимим народом є те ж, що скочити з вогню в полум'я“.

/Слова полковника Богуна на Переяславській Раді 1654 року./

I

Проповідуючи свою теорію класової боротьби між пролетаріатом і буржуазією, між робітниками і працедавцями, простіше, між бідними і багатими, Маркс і не догадувався, як історична дійсність застосує його теорію. Маркс гадав, що ця боротьба, що виникла давно, досягне свого завершення у формі перемоги пролетаріату в найбільш промислово розвинених культурних і багатих країнах, де стара капіталістична формація підготує всі матеріально-технічні й економічні умови, необхідні для існування нової, т. зв. соціалістичної, а далі комуністичної епохи.

В. СИМОНЕНКО

БАЛЯДА ПРО ЗАЙШЛОГО ЧОЛОВІКА

На свято зелене з густих заплав
Прийшов чоловік і надію посіяв:
— Мене, люди добрі, Пан-Бог послав,
Щоб я вам зачав месію.
Гріхами задавлене ваше село,
Брехня розлилася, як море,
Та встане мій син і лукавство та зло
За Божим велінням поборе.
Ведіть мені дочок шістнадцяти літ,
Я виберу суджену Богом, —
Сказав і присів біля шинку на пліт,
Припикши всіх поглядом строгим.
Коли ж привели перед нього дівчат,
Він мовив, махнувши рукою:
— Ну, що ж, доведеться наступного
року чекать:
Нема поміж ними святої. —

І хто тільки міг, той приблуді годив,
Ніс їсти і пити до хати,
Щоб їх визволитель безжурно дожив
В селі до наступного свята.
І знову ведуть перед нього дівчат,
А він лиш хита головою:
— Гай-гай, доведеться наступного
свята чекать:
Нема й поміж цими святої. —

І зими біліють, і весни дзюрчать,
Роки пропливають, мов хмари,
А він подивляє паради дівчат
І все не знайде собі пари.
Лиш сумно щоліта кива головою:
— Нема й поміж цими святої...

І люди принишли, покірні й сумні,
І моляться, хто тільки може:
— Як треба, життя укорочуй мені
Та шли йому суджену, Боже.

На свято тридцятье слухняні осли,
Втомившись присуду ждати,
Навшпиньки до зайди у хату зайшли, —
Він мертвий лежав серед хати.

Коли ж, проклинаючи грішних дівчат,
Обмить його люд позбігався,
Побачили раптом: безплідний кастрат
Месію зачать нахвалявся.

Маркс казав, що і вся досюгочасна історія людства була нічим іншим, як тільки історією класової боротьби. Ця боротьба ніби припиниться в майбутньому безкласовому суспільстві, в якому не буде причин для боротьби, не буде приватної власності, яка є основою поділу суспільства на класи. Натомість боротьба людей буде спрямована лише на природу; буде лише боротьба з природою і оте сталінське „перетворення природи“ уже бачимо.

Не треба бути дуже вченою людиною, щоб простим, здоровим людським розумом побачити всю примітивність і фальшивість цієї марксовської схеми історичного розвитку людства. Не кажучи вже про відсутність в цій схемі будь-яких етичних і моральних засад, як, наприклад, вбачання в історичному процесі боротьби двох початків-творчого і руйнівного, культури і варварства, краси і потворности, добра і зла, божеського і сатанинського, не кажучи вже про це, в цій Марксовій схемі навіть з погляду чисто матеріялістичного, що ні в чому не бачить ніякої цілі, а лише причину і то причину заховану не в голові, а лише в шлунку, навіть з цього матеріялістично-причинового погляду нема ні трохи правди, самий фальш. Хто повірить Марксові, що історія людства-це історія класової боротьби? Найважливіші події в історії людства -це війни. Хіба війни греків з персами це була боротьба двох класів? Римлян з картагенцями, з гунами та Атилою? Чи напади печенігів, половців і татар на Русь це була класова боротьба? Або безконечні війни росіян за підкорення собі інших народів? Чи сучасні війни німців з іншими народами? Всі ці війни на протязі історії були, є і будуть війнами між націями, між різними людськими породами чи расами.

Бували й революції внутрішні, класові або громадянські війни в середині одної нації. Правда, марксисты кажуть, що ці внутрішні класові війни були причиною тих зовнішніх міжнародних воєн. Але класові зрушення чи перегруповання внутрі якоїсь нації не є причиною до війни з іншими народами. Частіше внутрішні заворушення, як прояв класової боротьби, бувають не причиною, а наслідком невдалої зовнішньої війни. Ці внутрішні зміни повстають саме з метою зміцнити сили своєї нації для кращої відпорности, або сили натиску на зовнішній світ. Отже й тут не сліпа причина, а свідомо поставлена мета, і внутрішні зворушення є лише засобом для досягнення мети. Метою завжди було й буде змагання з зовнішнім світом-чи то мирне економічно-політичне й культурне, чи воєнне збройно-технічне й стратегічне.

Мірою життєвості одиниці й нації є її агресивність, стремління зайняти всяку порожнечу, всякий простір, що не в силі вчинити достатнього спротиву, простір, що не має власної агресивности в такій мірі, щоб урівноважити, стримати або й переважити напасника агресора. Стрінувшись навкруги з таким спротивом, нація спрямовує свою агресивність на якнайповніше використання й мобілізацію своїх внутрішніх ресурсів, на розвиток і вдосконалення своєї культури й техніки, щоб вижити на власній території та щоб випередити і стати дужчим за своїх сусідів з метою зовнішньої агресії, бо внутрішні ресурси обмежені й не є невичерпні.

Отже міжнародне змагання й боротьба все були й будуть основними законами історичного процесу. Цьому законові підпорядковані всякі процеси в середині держави-нації, всяке

змагання між одиницями та їх групами чи класами. В цьому примат зовнішньої політики над внутрішньою. Всякі заходи у внутрішній політиці приймаються чи відкидаються в залежності від того, чи вони зміцнюють, чи послаблюють сили цілої нації супроти інших націй. Наприклад, сума національних багатств, а з тим і добробут цілої нації не збільшиться, коли скасувати приватну власність, а замість власників-господарів поставити вибраних людьми чи призначених державою директорів підприємств та інших урядовців. Від такої внутрішньої реформи непомірно збільшується апарат платних, не продукуючих урядовців, що падає великим тягарем на продукуючу частину населення. Зменшується ефективність продукції, бо ніякий платний урядовець не поведе господарки краще, ніж той власник, що зумів придбати ту господарку і є найбільш компетентний і зацікавлений в її прибутковості. Але найстрашніше є те, що з ліквідацією приватної власності зникає основний стимул до праці в самих працюючих-це особистий інтерес.

Бо хоч робітник, скажімо, не має власності, але не позбавлений права її мати і може ставити собі цілі в цьому напрямку. Позбавлена права приватної власності людина втрачає радість життя, радість творчої праці. Вона працює лиш для того, щоб мати що їсти-і це її найбільша радість. Єдиним стимулом до праці, подібно, як і в тварин, стає страх голоду, за відомою соціалістичною засадою „хто не працює, той не їсть". Ясно, що така праця немає нічого спільного з творчою працею, це є рабська праця. Людина, позбавлена права приватної власності, є вічний раб. Становище цього раба тим гірше, що він не бачить свого рабовласника і тому не може проти нього боротися, як це міг колишній раб. Тепер рабовласником стає ціле суспільство, складене з таких самих, як і він рабів. Кожен член такого суспільства може бути легко знищений іменем цілого суспільства, іменем народу. Різниця між цими рабами є лише в суспільнім, а не в мастковім становищі, яке єдине дає свободу й незалежність людини від суспільства.

В соціалістичнім суспільстві одні працюють, другі порядкують працею і її продуктами, тому ці останні мають кращий шматок хліба, ніж перші. Замість колишньої класової боротьби і конкуренції, тобто вільного змагання між вільними людьми і їх угрупованнями, тепер іде боротьба за посідання кращого суспільного становища та за те, щоб з працюючих вибитись в керуючі. Енергія і здібності людей спрямовуються не на кращу продукцію, а на кращу участь у її споживанні. Тому що в безкласовім, тобто безвласницькім суспільстві, людина не сама себе винагороджує за свою енергію і здібності, а т. зв. суспільство, то завжди трапляється так, що здібні, але скромні, чесні й працюючі люди бувають внизу, а ні до чого нездатні, ті що не вміють нічого робити, ледачі й нахабні бувають вгорі, керують і мають кращий шматок хліба. Так виглядає соціальна справедливість і рівність в безкласовім суспільстві. Скромність, совість і честь та працюючість стають неплатними. Щоб вибитись наверх, треба і собі пускатись на підлості й не перебирати засобами. Цим пояснюється загальне спідління суспільства і його неспроможність виступити на боротьбу за якісь вищі ідеали.

Цю жахливу картину майбутнього рабства геніяльно описав і передбачив його виникнення в першу чергу в Росії зна-

менитий англійський учений, філософ, педагог і соціолог Герберт Спенсер ще 100 літ тому. Нині ми є очевидцями його передбачень.

II

Всякий розумний народ, що вміє передбачати наслідки, ніколи не запровадить у своїй внутрішній політиці такого засобу, як скасування права приватної власності, бо це рівнозначне з скасуванням свободи людини і запровадженням рабства. Тяжко повірити, що цього не розумів К.Маркс, бо тоді його треба вважати за нерозумну людину. Але він таким не був. Треба думати, що він так само, як Г.Спенсер, все те прекрасно розумів. Але Г.Спенсер остерігав народ перед загрозою такого лиха, а К.Маркс якраз того лиха для людства хотів. Вся його доктрина є продукт злоби й ненависті. Якщо припустити, що він широко хотів людям добра і вірив у правдивість своїх постулатів, тоді треба признати, що він був нерозумний, бо історія жорстоко насміялася над його філософією, що принесла людям стільки невинних жертв, перед якими бліднуть усі страхи війн, що відбувалися будь-коли між народами. Проповідник класової боротьби й інтернаціоналізму з його кличем "Пролетарі всіх країн єднайтесь" К.Маркс ніколи, мабуть, не догадувався, яку страшну зброю дає він своєю проповіддю в руки найбільш варварському націоналізмові примітивних народів. Справа в тім, що не лише в середині кожної одної нації існують т.зв. "пролетарі" і т.зв. "буржуї". Далеко важнішим фактором є те, що існують цілі "народи-пролетарі" і цілі "народи-буржуї". Так що навіть пролетар якоїсь передової "буржуазної" країни видається буржуєм супроти переважної маси іншої відсталого "пролетарської" нації. Марксів заклик до експропріації, тобто насильного відібрання майна у т.зв. "буржуїв", не міг нікого привабити серед розумних народів, бо кожен розумний пролетар розумів, що відбираючи у сусіда власність, він тим самим відбирає право власності в себе самого. Маючи право власності, людина може ставити вільно перед собою якісь цілі в міру своєї охоти, енергії й здібностей досягати ті цілі, може й забагатіти. Та хоча б навіть і не ставила собі цілі забагатіти, то сама свідомість, що вона має на те право, робить її вільною. Наприклад, якби в'язень сидів у в'язниці, яка ніким не охороняється, і він міг би по своїй волі її залишити й піти, куди йому хочеться, то хоч би він і далі таки жив у в'язниці, однак він не є в'язень, а вільна людина, бо лише від його волі залежить вийти чи залишитись в ній. Але позбавлений права виходити з неї, він стає невільником. Так само невільником стає людина, позбавлена права приватної власності. Хоч вона /людина/ ніби й ходить на волі, але не може ставити собі підставових життєвих цілей, бо це вважається злочином проти суспільства і відповідно карається. Людина не живе-лише існує. Коли в суспільстві, що тримається на праві приватної власності, між вільними людьми буде вільне змагання за кращі способи життя, то в безвласницькому суспільстві лишається гола й жорстока боротьба за існування, як і в тваринному світі.

Зрозуміло, що цю неволю найгірше відчують здібні одиниці в суспільстві, які мали б своєю творчою працею розбагатіти, а тим самим збільшити й суму національних багатств.

Натомість нездарні й ліниві люди менше відчують втрату права приватної власності, бо навіть мають моральну сатисфакцію в тому, що ті, супроти яких вони почували себе нижчими, тепер опинились у становищі гіршому, ніж вони. Це створює ілюзію підвищення їхнього становища в суспільстві, а нещастя тих здібних викликає в цих нездар почуття злорадства.

Отож клич експропріації не привабив розумних пролетарів Заходу. Ще менш привабив їх інтернаціональний Марксів клич „Пролетарі всіх країн єднайтесь“, бо що означало для них таке „єднання“? Це означало, що ситий і вдягнений пролетар Заходу мав би об'єднатися з цілими націями ледачої азійської голоти, яка б допомогла йому пограбувати його власну „буржуазну“ націю, а потім задля „рівності й справедливості“, пограбувала б його самого за відомою вже тепер схемою: „Ей, товариш, давай часи, давай ровер, давай костюм, ми тебе освободілі! Дадім тобі роботу! У нас роботи хватить! Безробітних нет! А водка у тебе есть?“

Натомість обидва ці Марксові кличі дуже до вподоби припали східним „пролетарським“ націям, особливо ж другий клич. Пограбувавши власну буржуазію, якої там була зменша серед моря голоти, вони поживилися нею, як собака мухою. Зате перспектива пограбувати цілі багатющі „буржуазні“ нації далеко принадніша, ніж грабіж власної буржуазії. Марксова наука цілком узаконнює такий грабіж, тому вони вповні зацікавлені ортодоксально дотримуватись марксизму. Маркс добре це їм пояснив такими словами: „Пролетарям нічого втрачати, здобути ж вони можуть цілий світ.“ Так, це дійсна правда. Вони цього й хочуть і вже мають значні осяги, бо пів Європи вже здобули. Для такої мети варто поєднатися з іншими „пролетарськими“ націями Сходу і з „буржуазним“ пролетаріатом західних націй, щоб допоміг їм у цім освяченім Марксовою наукою великим ділі.

Так застосувала історія Марксову доктрину, переключивши її з боротьби класової на боротьбу національну, згідно з основним законом міжнаціональної, а не класової боротьби в історії людства.

III

Класичним прикладом, як хоростоко мститься історія над всякими штучними й фальшивими концепціями, було масове фізичне винищення німцями жидів, як нації, а не як класи. Лиш ця трагедія звернула жидівський нарід з облудної інтернаціональної концепції свого невдалого пророка на шлях до власної національної держави.

Так звана „ліквідація кулачества як класи“ в Україні була по суті ліквідацією українців як нації. Ходилося тут про фізичну ліквідацію найздібніших елементів і про ліквідацію права приватної власності у всіх українців, а це рівнозначне з відібранням в українців права на Україну. Всі багатства України стають спільною, колективною власністю московського народу, який тільки таку власність і знає здавна. Українці стають лише робітниками, а не власниками, і, як такі можуть робити не обов'язково в Україні, а там, де їх пошле москаль. Українці, як і всі скарби України, стають власністю росіян, стають „народом Росії“, як люблять називати нас москалі всіх мастей.

Марксова доктрина не становила б серйозної небезпеки для інших народів, якби вона була практикована якимсь малим відсталим народом. На жаль, вона стала знаряддям 70 мільйонного дикого московського народу, який вже перед тим успів зрадою і розбоям підкорити сусідні дрібніші народи та, „вирівнюючи“ їх культурно й економічно по собі, встиг їх значною мірою зденаціоналізувати і разом з цими зденаціоналізованими елементами вирости в стомільйонову масу т. зв. „російського народу“. В руках такої потуги Марксова наука стає могутнім знаряддям дальшого поневолення й денационалізації підбитих вже раніш народів та завоювання й „приєднання“ до себе нових. Своїм інтернаціоналістичним вістрям ця доктрина завоює ці народи спочатку морально, розслаблюючи їх національну свідомість-відпорність, зміцнюючи одночасно національну свідомість самих росіян, як носіїв інтернаціональної ідеї, покликаних „перетворити“ світ і саму природу „буржуазної“ людини. Сіючи серед народів внутрішню класову боротьбу, тобто ненависть бідних до багатих, росіяни деморалізують кожна націю, стаючи співучасниками в цій боротьбі на боці бідних і в той спосіб завоюючи націю зсередини. Саме пограбування отак завоюваної, тобто „визволеної“ з-під „буржуїв“ нації відбувається руками самих „визволених“, а росіяни тільки керують процесом пограбування. Підпором й виконавцями заряджень нової влади стають організовані за вказівкою росіян фабрично-заводські комітети т. зв. „фабзавкоми“ та комітети незаможних селян, т. зв. „комнезами“, яким звичайно перепадає якась кістка при пограбуванні особистого майна будишх власників підприємств та сільсько-господарських маєтків. Самі ж підприємства та маєтки стають державною, або, що те ж саме, громадською, колективною власністю.

Позбавляючи права приватної власності свого заможнішого сусіда, комнезам не міг потім обороняти цього права і для себе, бо чим же він кращий за нього? Він не має морально права боронити й свого майна. Адже він не надбирав частину майна у сусіда, щоб, скажемо, зрівняти його з собою, а забирав усе, дозволяючи взяти з собою на Сибір лиш сокиру й пилку, з якими той мав там і загинути від голодового виснаження й каторжної праці, розлучений з своєю родиною, яка мала загинути в інших місцях, окремо діти від матері. Тому комнезам не міг чинити спротиву, як його самого „просили“ добровільно в колхоз. Він покірно пішов, бо колхоз все ж таки не Сибір. Нечисте сумління зробило його боязким і покірним. Спільність доконаного злочину єднала його з москалем і він мусів його і далі слухати. Інші, т. зв. „середняки“, які хоч нікого не грабили, але й не обороняли, а тому теж мали нечисте сумління, а ще налякані долею „куркуля“, теж пішли вслід за комнезамом до колхозу. Так відбулася ліквідація приватної власності і перехід до соціалістичного безкласового устрою суспільства. Цілком за старим принципом: поділяй і пануй.

Марксів клич спрямувати зусилля людей лише на боротьбу з природою теж неминує мусів обернутися на боротьбу людей між собою. Бо людина теж є частиною природи, і природа людей одної якоїсь країни різниться від природи людей іншої країни. Кожна порода людей намагається зберегти на своїй території свою природу, свій лад, свій спосіб і своє розуміння життя.

і, поширюючись на чужі території, бореться проти природи інших людей, винищуючи їх або „перевиховуючи“ їх на свій лад, а ще частіше під маркою „перевиховання“ / „перевоспитання в соціалістическом духе“ / „поневолюючи і експлуатуючи їх, як робочу силу / в „ісправительно-трудовых лагерях“.

Марксова теорія класової боротьби надає право пролетаріатові боротися проти буржуазії, насильно відбираючи в неї політичні й громадянські права і право приватної власності, ліквідуючи її, як класу, або перевиховуючи її в пролетарському дусі. Тим самим ця теорія надає право „пролетарським“ націям робити все вищесказане з „буржуазними“ націями. Ця теорія надає право 100 мільйонній російській пролетарській нації ліквідувати як класу українську „буржуазну“ націю, винищуючи її або „перевиховуючи“ в російському пролетарському дусі.

Помилявся той українець, що казав: „Мене з мулика не скинуть“. Ніхто й не думав його з мулика скидати. Йшлося якраз про те, щоб зробити українця музиком, тобто людиною, що не має власності, над якою вона необмежено панує, а навпаки, це сама вона, ця людина є чияюсь власністю, над якою хтось необмежено панує. Той „хтось“, — це був колись поміщик, що володів певним числом муличьких кріпацьких душ, а пізніш таким володарем над музиком стала громада з її „круговою порукою“ і спільною колективною формою землеволодіння — це т. зв. „община“, „общество“, „мір“, а в ширшому обсязі — державна „казна“, якій все належить, і сам громадянин такої держави є „казонним імуществом“, „казонним человеком“.

Українець ніколи не був музиком, бо мулик — це невільник, раб, він ні над чим не панує і нічим не порядкує, навіть сам собою. Над ним панують, ним розпоряджається хтось, він під чияюсь „опікою“.

Українець завжди мав приватну власність, власну господарку, з якої жив і якою вільно розпоряджався, як хотів, міг її продати чи ще докупити, або як не мав, то міг придбати. Отже, він був вільним господарем на своїй землі, паном над собою і над своєю власністю. Він мав власний маєток, з якого жив і до якого ніхто, крім нього, не мав права втручатися. Великий чи малий, але маєток. Отже українець був великий чи малий, але пан, вільна людина. Це навіть розумів описаний Максимом Горьким одеський босяк Чейкаш, що сам колись був сином порядного господаря. Ось він каже про селянське життя: „Головне в селянському житті — це свобода. У тебе своя хата. Гріш їй ціна, — та вона твоя! У тебе своя земля. Разом її жменя, — та вона твоя! Король ти на своїй землі! У тебе є вид: ти господар і можеш вимагати від кожного до себе поважання“. Український селянин ніколи не був музиком, а був паном на своїй землі.

Російські трудящі йшли на Україну не для того, щоб українця „скинути з мулика“, а для того, щоб скинути з „пана“, а повернути на мулика, невільника, на колективну московську власність, бо такою є весь московський народ, бо такою є його московська природа. Так, згідно з Марксом, москаль провадить боротьбу з українською „буржуазною“ природою.

IV

До цього часу в усі часи людської історії люди також і без Маркса провадили боротьбу з природою, а разом з тим і з природою інших людей, тобто поміж собою, поміж різними на-

родами і націями. Але доки культурніші, засновані на приватній власності, т. зв. за Марксом „буржуазні“ суспільства провадили боротьбу проти примітивних і відсталих племен і народів, то в цьому не було ніякої трагедії, бо вони несли цим народам вищий рівень цивілізації й підносили їх до свого рівня, а в наслідок того багато з тих народів стали в ряди рівноправних культурних народів. Трагедії бувають тоді, коли деякі дикі народи перемагають культурніші за себе народи і починають їх „перевиховувати“ по-своєму, як напр. у нас за татарської навали або за сучасної московської. Ці народи, озброєні марксівською наукою, стають загрозою для всього цивілізованого світу.

Коли сьогодні англійці провадять з маляйцями боротьбу за маляйську гуму, то в цьому нема якоїсь трагедії. Це звичайна боротьба між людьми за використання земних багатств, щоб прожити на світі. Якщо маляйці хотять самі продукувати цю гуму і продавати її англійцям, то боротьба їх виправдана. Якщо ж маляйці хотять собі жити по-маляйськи без гуми і без англійців, як вони жили давно, тоді їх боротьба нагадує собаку на сіні: „сам не дам і тобі не дам“, я проживу без гуми, а ти хоч пропадай. Ясно, що боротьба англійців теж виправдана, бо без гуми вони не проживуть, а на Британських островах вона не родить. І коли хто з англійців порівнює себе до росіян, а маляйців до українців, то це порівняння не вірне. І коли хто з українців співчуває маляйцям, а не англійцям, то тим самим він порівнює себе до маляйців, а англійців до росіян. Порівняння зовсім невірне.

Коли б, напр., маляйці заволоділи Британськими островами й загнуждали англійців робити на себе та „перевиховували“ англійців в маляйському дусі, навчаючи їх „вищої“ маляйської культури та ще виморили їх наполовину голодом, а інших повезли, як рабів, на свої маляйські плантації гуми, тоді можна було б порівняти маляйців з росіянами, а англійців з українцями, і це порівняння було б вірне. Щоб цього не трапилось, тому англійці й б'ються з маляйцями на маляйських островах. Так і ми повинні були битися з московськими „маляйцями“, поки мали над ними силу.

Коли київські князі мали під своєю окупацією й московські землі, то з цього московським племенам не було ніякої трагедії, бо хоч київські князі стягали з них данину різними звірячими хутрами, то взамін намагались вивести ті племена з дикунського стану і хоч часом вогнем і мечем, а таки навертали їх до християнської культури.

Але коли Суздальський князь Андрій Боголюбський з своїми північними московськими племенами напав на Київ /1169 р./ та пограбував і спалив церкви й вирізав населення, то це була трагедія, бо це була перемога варварства над культурою. Такою трагедією була й пізніша перемога дикої Москви над вільним, багатим і культурним Великим Новгородом, з якого тільки пам'ять залишилась. Всі пізніші московські війни за підкорення собі сусідніх народів були й є суцільною трагедією для цих народів, бо це жадний, дикий і жорстокий кочовник-народ підбиває багатші й культурніші за нього осілі народи.

Росіяни вповні заінтересовані ортодоксально дотримуватися марксової соціалістичної доктрини, бо вона узаконює їхнє право на підбій, на ліквідацію та „перевиховання“

"буржуазних" націй.Москалі є пролетарська нація супроти європейських "буржуазних" націй.Тому Марксів класовий клич стає їхнім національним кличем і тим зміцнює їхній пролетарський націоналізм і силу агресії.Всіх,хто ставить їм спротив,вони називають буржуазними націоналістами,і ця назва є цілком вірна.Проте,ця назва не є принизлива.Бо чим же буржуазна нація гірша від пролетарської?Навпаки,буржуазна нація у всіх відношеннях є вища,культурніша,досконаліша,людяніша,шляхотніша,ніж будь-яка пролетарська нація.

Так,ми є нація буржуазна по всій своїй природі,і ми з гордістю приймаємо назву буржуазних націоналістів,бо тільки буржуазні націоналісти можуть визволити свою буржуазну Україну з-під влади московських пролетарських націоналістів.В цій боротьбі ми сміло кидаємо антимарксівські кличі:"Буржуазні нації всього світу,єднайтесь!Буржуазні націоналісти всіх країн,єднайтесь!"Відмовлятися нам від назви буржуазних націоналістів-це те саме,що зрікатися власного імені: і приймати чуже,гірше,невластиве нашій природі марксівсько-московське пролетарське ім'я.Під чужим ім'ям не визволимося,бо чие ім'я,того й влада буде над нами.

У буржуазних націй і пролетаріят буржуазний.У пролетарських націй і буржуазія пролетарська.Трагедія всіх комуністів Заходу в тім,що вони,як і їхній Маркс,думаючи,що служать інтересам своєї робітничої класи,насправді служать інтересам чужої пролетарської нації.Прищеплення любови до пролетаріату і ненависти до буржуазії стало прищепленням любови до чужої пролетарської нації і ненависти до своєї рідної буржуазної.Ставши на шлях служіння своїй класі,вони стали приписувати їй особливі,відмінні від буржуазних властивості,навики,смаки,погляди,уподобання та поведінку.А всі ці властивості виявились наділі нічим іншим,як старими властивостями 100 мільйонної нації на сході Європи і звуться на мові цієї нації "русскою душею","руским духом",а за новою термінологією-большовизмом.

Для росіянина комуністи західних націй видаються якимись "не настоящими" / не справжніми/,а таки буржуазними.Ці буржуазні комуністи,намагаючись плекати в собі і в своїх класових колегах пролетарські властивості,фактично плекають московський пролетарський націоналізм,зрікаючись свого питоменного буржуазного націоналізму.Те,що для москалів є самоствердженням їхньої натури,для західних комуністів є самозапереченням.Доведене до свого логічного кінця,це самозаперечення мусить кінчитися смертю,чи то самогубством,чи то москаль з почуттям найбільшої зневаги й огиди ліквідує їх,як "буржуазну сволоч",що не змогла,"перевоспітаться" в пролетарському дусі.Так глумиться історія над усіма буржуазними комуністами буржуазних по природі націй.Ці комуністи мусять потім стрілятися,або будуть постріляні,коли побачать,в яку пастку завели свій нарід-в пастку чужого пролетарського націоналізму.Марксові не довелося стрілятися чи бути застріленим своїми послідовниками тому,що він не дожив до історичного здійснення своєї доктрини,не дожив до перемоги пролетаріату,то значить-до перемоги пролетарської нації над буржуазними націями.

Є немало українців, які кажуть, що існуючий сьогодні в Росії лад-не є соціалізмом, а державним капіталізмом, що той лад не має нічого спільного з марксизмом і з безкласовим суспільством. Цим вони піддають думку, що може існувати інший, справжній марксістський соціалізм, зовсім не такий поганий, як у Росії. Ось, наприклад, у „Визвольному Шляху” за жовтень місяць 1952 р. ч. М. Ломацький пише: „Довголітня більшовицька практика показала всім, у кого ще діє здоровий глузд, що московський державний лад, режим і система, в своїй суті і формі, з Марксом і його наукою нічого спільного не мали і не мають”.

Однак, саме ті люди, в яких „діє здоровий глузд”, ознайомившись добре з наукою Маркса, відразу уявили картину змалюваного ним майбутнього ладу. Навіть ще тоді, як більшовиків не було на світі. Ця картина була точнісінько така, як сьогодні більшовики створили її в дійсності. Інакшою вона й не може бути. Саме ми, що переживали на власній шкурі довголітню більшовицьку практику, мали достатньо нагод переконатися, що ця практика є найпослідовнішим, найортодоксальнішим застосуванням Марксової теорії, і то чим неухильніше вона виконується, тим гірше людям, а легше стає тільки тоді, коли ця теорія не вповні дотримується. В тій мірі, в якій скасовано право приватної власності, в тій мірі скасовано й свободу людини. В якій мірі скасовано приватну власність, у такій мірі скасоване й класове суспільство, бо основою поділу людей на класи є посідання ними приватної власності. В якій мірі усупільнено чи удержавлено знаряддя й засоби продукції, в такій мірі існує соціалізм. Все це здійснено в Росії в найвищій мірі. Отже, там є справжнє соціалістичне безкласове суспільство. Щоб повністю здійснити науку Маркса, треба ще скасувати рештки власності, скасувати гроші, оплату праці й родинне життя. Тоді буде комунізм. Люди будуть добровільно, безплатно робити всяку роботу, матимуть що їсти й пити, одяг і прекрасні житла-все безплатно. Сходитимуться й розходитимуться по вподобі без всяких одружень. Діти будуть добровільно найкраще доглянені тими, хто до цього матиме охоту, хист і т. д.

Хоча б ця фантазія навіть справді здійснилась, то й тоді для кожного ясно, що це було б „найнеклучимое рабство”, як сказав славний полковник Богун. Та для того, щоб здійснити цю фантазію, треба все це запровадити не добровільно, а тільки примусово, застосовуючи найжорстокіші засоби. Чому? Тому, що добровільно ці фантазії ніколи не здійсняться, а лишаться пустою мрією нікчемних людей, що бояться свободи й нерозривно зв’язаної з нею нерівності і боротьби.

Свобода-це вільне змагання між окремими людьми і цілими народами. Свобода-це суворий закон природи. Хто цього закону боїться, той шукає спокою від боротьби й змагання в затишних утопіях і фантазіях. Люди, що хочуть здійснити ці утопії, неминуче мусять спрямувати свої зусилля на боротьбу з людською природою, заганаючи людей у табори примусової праці на „трудове перевиховання” та розстрілюючи свободолюбніших та непокірних, щоб утримати в рабській покорі решту. Російський народ має ту перевагу, що він сам є тим, хто заганає інших. Якби його хтось заганає силою до проповідованого ним „раю”, то він був би теж нещасним народом. Але, згід-

згідно з його пролетарським соціологічним і становищем серед інших народів, він покликаний наукою Маркса перебрати спадщину буржуазних націй, їх самих ліквідувати як класу, а їхніх буржуазних і просякнених буржуазним духом робітників перевиховати в пролетарському безвласницькому дусі. Така роль не справляє російському народові жадної неприємності. Роль експериментатора завжди краща, ніж роль того, над ким цей експеримент переводиться. Всім соціалістам і комуністам ідея соціалізму приваблива саме тому, що вони уявляють себе тільки в ролі таких експериментаторів; що запроваджують над кимсь свій соціалізм. Віримо, що прийде час, коли наш народ запровадить цей соціалістичний експеримент над самими проповідниками соціалізму й комунізму.

Гадаю, що більшої кари для них не буде потрібно.

А. КИРНИЧ

ЩО ТАКЕ БОЛЬШЕВИЗМ ?

Большевизм-це московський /російський/ спосіб думання, московське розуміння способу або стилю життя. Большевизм-це московська ментальність, що не терпить ніякої іншої ментальності, не терпить інших способів чи укладів життя і психіки. Москаль/росіянин/ свою душу, своє розуміння життя і взаємовідносин між людьми вважає найкращими у світі і вартими того, щоб їх силою накидати іншим людям і народам. Отже, большевизм-це московський нацизм, московський шовінізм, що переростає межі своєї етнографічної території і проявляє експансію на терени, заселені іншими народами. Большевизм-це внутрішня рушійна сила московського імперіалізму всіх мастей і всіх часів. Большевизм-це вдача кожного москаля, незалежно від його освіти і суспільного становища. Кожен москаль від народження є большевик. Большевизм-це не теорія, не політична доктрина, не вчення, а московська натура, вдача, характер, поведінка.

Саме слово "большевик" містить в собі поняття, що не перекладається ні на які інші мови світу. Це поняття чуже й незрозуміле іншим народам, бо воно являється витвором і відзеркаленням душі виключно московського народу. Багато людей плутають це слово з комунізмом, думаючи, що большевизм є лише російським синонімом того самого поняття, що й комунізм.

Слово "большевик" з'явилося відносно недавно, в 1903 році, на II з'їзді Російської соціал-демократичної партії, теперішньої ВКПб. Але поняття, що вкладається самими росіянами в це слово, існувало у всі часи існування московської народності, нації і держави. Поняття це часто виступало під іншою назвою або виявлялось лише в поведінці москалів і їхнього уряду без спеціальної назви такої поведінки. Відоме, наприклад, чисто большевицьке поступовання уряду царя Івана Кривавого з його шайкою опричників-"очей і ушей государевих", гідних родоначальників сучасних чекістів-енкавідистів. Так само по-большевицьки жорстока і в своїх методах і інтенціях подібна до сучасної була епоха Петра I. І зовсім не випадково в сучасних советських підручниках

історії ці два московські кати висвітлюються з особливим пієтизмом і зрозумінням до їх заслуг і поведінки.

Відомо також усім, що колишня російська імперія трималася на трьох засадах: „православ'є, самодержав'є і народність“.

Православ'є для російської імперії було лише пропагандою на зовнішній ринок і служило засобом для поширення російської імперії на інші країни. Нині для виконання тієї самої функції православ'є замінено комунізмом, хоч і московське православ'є поставлено на службу большевизмові. І колишній москаль був у такій мірі православним, в якій сьогодні москаль є комуністом. Один большевицький поет на всесоюзному з'їзді советів висловив це в такій формулі: „Комуністом ти можеш не бити, большевиком ти бити обязан“.

Самодержав'є, як форма управління державою, нині виступає під назвою диктатури. Внутрішня диктатура потрібна росіянам, щоб тримати в поневоленні інші народи. З моменту, коли б росіяни втратили панування над іншими народами, вони б утратили, як непотрібну, і внутрішню диктатуру; а завели б демократію, подібно, як це трапилося з турками. І навпаки: запровадження демократичного ладу в Росії неминуче веде до розпаду імперії на національні держави і до втрати панування над іншими народами. Кожен москаль це знає і тому його не заманиш ніякими розмовами про свободу.

„Народність“ - це третій і найважливіший член тріади, бо на ньому тримаються перші два, на ньому тримається російська імперія. „Народність“ - це властиво, московська /російська/ народність, з якої все виходить, на її силі все тримається. Це творець і носій московської духовості. Це рушійна сила московської експансії на інші народи, рушійна сила московського імперіялізму. „Народність“ - це було і є те, що нині виступає під назвою большевизму.

Отже, бути большевиком - це значить бути справжнім типовим москалем по своїй вдачі й поведінці. Це значить засвоїти московську психіку, московську ментальність, московську душу в її найхарактерніших виявах. Це значить внутрішньо змосковщитись. Те, що колись звалось русифікацією, нині зветься большевизацією, або „перевоспитанієм“ /перевихованням/ народних мас в большевицькому, тобто в московському, дусі. Цей спосіб московщення страшний тим, що він замаскований, скритий. Він починається не зовні, не з мови, а з перерібки смаків, уподобань, поведінки, з перерібки душі на московський лад, а мова потім сама стає непотрібною, як шкаралуша, що лиш заваджає яскравішому виявленню большевицьких, тобто московських якостей душі.

Коли московський самодержавний апарат за час свого перебування в західній столиці імперії Петербурзі підпав під впливи західно-європейської культури, злібералізувався й ослаб, а також засмітився елементами немосковськими по крові й по духу, то це викликало спротив російської інтелігенції, що вийшла з глибоких московських надр і з широких низів московського народу. Це була т. зв. різночинна інтелігенція, що створила суспільний рух, відомий під назвою „народництва“. Яскравий представник цього руху - поет Некрасов, божок цієї інтелігенції, що впадала в екстатичне замилювання московським народом, як носієм якоїсь особливої життєвої мудрості і філософії. Цей рух протегували і інспірували в

своїх творах і в своїй діяльності і найбільші представники чистокровної московської аристократії на чолі з графом Левом Толстим, твори якого просякнуті тією московською філософією „каратаєвщини“./„Война і мир“ Толстого/. Це була реакція на західно-європейські впливи. Це був спротив т.зв. „западніцеству“.

Пізніше т.зв. „октябрська“ революція була нічим іншим, а тільки московською націоналістичною революцією, що змела все немосковське по крові і чуже духом московському народові. Так завершилася еволюція того самого поняття: „Народность-народничество-большевизм“. Навіть столиця з Петербургу була перенесена до Москви-традиційного центру російської духовості. До влади і до політичного життя дійсно прийшли найширші маси московського народу і стали творити життя на свій образ і подобу, накидаючи свою волю іншим народам, нещадно подавляючи їх спротив.

Колись поневолені москалями народи годували паразитарну верхівку московського народу. Сьогодні поневолені народи годують нечисленні маси паразитів майже всього московського народу. Тому й тягар сучасного московського імперіялізму стократно тяжчий за дореволюційний колоніальний гніт московських імперіялістів петербурзького періоду.

Колись з московських земель приходили на Дон, Кубань і Україну заробітчани в лаптях і з косою на плечах. Брудні назовні, ще брудніші в гидких висловах, неперебірливі в їжі, вони викликали насмішки з боку наших дітей і погорду дорослих. Сьогодні синки колишніх лапотників приїжджають на Дон, Кубань і Україну вже як не заробітчани, а як „уповномочені“ по викачці хліба, по організації посівної кампанії, по обробітку цукрового буряка, по перевірці виконання виробничих планів на полях і заводах або як директори й наглядачі та інструктори різних державних та господарських установ, як кадри величезного адміністративного і господарського апарату. Приїжджають уже не в лаптях, а в „сапагах“ /чоботях/, добре вдягнені і з наганом при боці або в кишені. І вже з них ніхто не сміється, а з глибоко захованою ненавистю слухають на безкінечних зборах та засіданнях безкінечні промови, в яких ці московські баскаки поучають наших людей, як треба жити і працювати, щоб не втратити „ласки і тепла“ московського сонця. В той спосіб „перевоспітвають“ покірних, а до непокірних і підозрілих застосовують концтабори і розстріли.

Ще більш таких лапотників служать у військових частинах, добре нагодованих і одягнених. Ходять по європейських країнах і почувають себе панами над такими людьми, до яких їхні батьки не сміли й близько підступити, щоб роботи поспитати. Ясно, що подавляюча більшість російського народу цілком свідомою віддано боронитиме свою імперію. І не допоможе тут американська пропаганда демократичної свободи. ТАКОЇ СВОБОДИ РОЗПОРЯДЖАТИСЯ МАЙНОМ І ЖИТТЯМ ІНШИХ НАРОДІВ, ЯКУ МАЄ СЬОГОДНІ МОСКАЛЬ, НЕ ДАСТЬ ЙОМУ НІЯКА ДЕМОКРАТІЯ.

Це розуміє навіть найвідсталіший російський громадянин. Найкраще це розумів і Сталін, коли виголошував свій знаменитий тост вдячності „великому російському народові“ за врятування московської імперії від німецької навали.

А. КИРПИЧ

ЩО ТАКЕ ДЕМОКРАТІЯ ?

Що таке демократія? Це значить народоправство, від грецьких слів - демос - народ, кратео - управляю, керую. Народ сам собою править. В дійсності народ ніколи сам собою не править, бо якби всі правила, то не було б ким правити. Народ тільки сам вибирає собі правителів, і ото в час виборів виявляється його народоправство, а далі вибрані народом люди правлять ним, отим всемогутнім народом. Всемогутнім без всякої іронії, тому, що він, в разі потреби, може скинути своїх правителів, в крайніх випадках через революцію, і настановити інших. Отож ознакою демократії є виборність уряду і ті права, які надає своєму урядові народ. Права можуть бути списані в конституції, або, якщо народ так захоче, то надає повне довір'я і права своєму обранцеві, не обмежуючи його жодною конституцією. Дехто заперечить, що то вже не буде жодна демократія, а самодержавство, монархія, диктатура і т. і. Можна те називати як завгодно, але, коли така воля більшості даного народу, то й це буде демократія цього народу. Бо не всі народи однакові, а тому й демократія у різних народів різна-відповідаюча характерові кожного з них. В американців демократія американська, у британців-британська, з королем на чолі, у французів-французька, у москалів-московська, в українців... теж московська, у всіх поневолених Росією народів - теж московська. І в цьому вся біда. Поневолені народи не мають демократії. Поневолений народ не може виявити своєї волі і створити свій лад по своїй уподобі, бо над ним панує воля іншого народу. І чим більше якийсь народ поневолює інших народів, тим більшу свободу й демократію він має для себе, бо він має свободу порядкувати не лише власним життям і добром, а й життя і добром підкорених народів. Він збагатив свою свободу за рахунок свободи і добра інших народів. Таку власне демократію має від давна і особливо сьогодні московський народ і тому не проміняє її ні на яку демократію жодного іншого народу в світі, навіть американського. Бо американський народ має свободу керувати собою і сам працює на себе. Московський же народ має свободу керувати ще й іншими народами і самому менше працювати. Лише організовувати і змушувати інших, щоб працювали на нього, а це далеко більша свобода, ніж свобода американська.

Дехто скаже, що в Росії не є демократія, бо їхнього уряду ніхто не обирає, бо влада захоплена збройно. Це не робить ніякої різниці. Збройне голосування ще краще виявляє справжню волю народу, ніж голосування мирне. Бо та ідея найцінніша й перемагає, за яку люди життя свого не шкодують віддати в боротьбі. Чого варта та ідея, за яку ніхто не хоче битися? Большевицька ідея була підтримана як морально так і збройно переважною більшістю московського народу і тому вона перемогла. Проти неї билися всі, тільки не москалі: донці, кубанці, кавказці, туркестанці, грузини, вірмени, азербайджанці, білоруси, українці, прибалтійські народи, фінни, поляки й інші. Навіть так звані білі росіяни вели війну проти большевиків з немосковських земель і примусом та

обманом і московським підступством використаних для війни немосковських людей і народів, спираючись на негативне на- ставлення цих немосковських народів до большевиків-моска- лів. В Росії сучасний большевизм є московською національ- ною демократією. І то не лише тепер, але й в усі часи, від- коли існує Московщина-Росія, ніхто не наклав їй свого ла- ду, а вона мала все свій власний, московський, тобто демо- кратичний лад, бо то був лад, якого хотів собі московський народ.

Колись опанований татарською навалом і пересякнутий татарською системою державної організації московський на- род об'єднався навколо свого московського князя, постав- леного татарами, з бігом часу, шануючи його і справно пла- тячи податки, - збагатив державну князівську скарбницю, дав змогу тримати військо й робити підкупи та зраду в су- сідів, а потім підбивати їх собі. Пізніше було й в моска- лів „смутное врем'я“ - хтось вбив наслідника князівського престолу, уряд ослаб, з'явилися різні претенденти на княжий престіл, що змагалися між собою. Тоді то змогла Польща, ви- користавши збройну силу України під проводом Гетьмана Петра Сагайдачного зробити похід на Москву й поставити князем польського королевича. Чужинецьке панування було ганьбою і соромом для москалів і вони під проводом двох патріотів - купця Мініна і воеводи Пожарського вигнали поляків з Москви, а вибрали собі за царя родовитого бояри- на Михайла Романова. І це й була московська демократія. Обрані народом московські царі спиралися на свій народ, на його слухняність і вірність і підкорили собі багато народів-Сибір, Середню Азію, Україну, Кавказ, Прибалтику, Фін- ляндію і ту саму Польщу, що садвила Москві на княжий пре- стіл свого королевича.

Ті царі, що найбільше спричинилися до цих завоювань, прозвані в московській історії великими. Ними й сьогодні гордяться москалі. Це цар Іван Лютий, Петро Перший і другі; генерали й полководці Мінін і Пожарський, Кутузов, Суворов. Не будемо говорити про Івана Кривавого, бо той ще не дій- шов до України, але був справжнім большевиком-енкаведистом. Його большевизму зазана на собі демократична республі- ка Великого Новгороду, який тоді й загинув. А за Петра тво- рилось на Україні щось подібне до наших часів. Він її „роз- пинав“, як каже Шевченко, а Катерина друга „доконала“-козаць- кий народ повернула в мужиків-кріпаків, по теперішньому ска- зати-загнала в колхози.

Якщо наші люди забули цю не дуже давню ще історію, то напевне ще пам'ятають пісню з часів Петра Першого-„Стоїть явір над водою“, з якої нагадаю лише закінчення:

... Будуть пташки прилітати
Калиноньку їсти,
Будуть мені приносити
З України вісті.
Несуть вісті нерадісні,
А вісті лихії:
Умирають в Україні
Старі і малії
Умирають окрадені
І будуть вмирати,
Доки буде на Вкраїні
Москва панувати.

Москва-мати красилася
Своїми церквами
На Вкраїні закрасилася
Кіньми та волами.

Отож бачимо, -за що ті царі прозвані великими. За те саме, що й Ленін і Сталін.

Наші люди забули давнішу нашу історію, а згадують останніх царів та й кажуть: „За царя було добре, тут росіяни ні при чому, російський народ нічого не винен, -то все большевики наробили лиха. Бачите, яке велике непорозуміння. А хто ж ті большевики? Та це ж ті самі москалі, що й були за Петра та Катерини. А що за останніх царів не було такого насильства, так за це ж вони в росіян і не прозвані великими, а навпаки, останнього прозвали Ніколаєм-дурачком та взяли й скинули. Такі слухняні москалі, а взяли та й скинули, ще й розстріляли. Чого це так? А тому, що він, сидючи в Петербурзі, утратив зв'язок з „народністю“ своєю, з отими кацапами-москалями, що їх було 70 мільйонів. А раз утратив зв'язок зі своїм народом, значить перестав бути демократичним, перестав виражати його волю. А воля московського народу була така, як і за „великих“ царів-Петра та Катерини - ходити по чужих землях і „покорять і усмірять“ та грабувати всяких „хахлів-іногородців“. А петербурзький уряд почав „усмірять“ самих москалів при допомозі іногородців - донських козаків, черкесів, то що. Ото ж для іногородців уряд останніх царів видавався м'якшим, демократичнішим за колишніх царів-шибеників. Але що для поневолених демократичне, те для поневолювача не демократичне. Московська „народність“ не хотіла ходити на заробітки до покорених нею „окраїн“, а хотіла ці покорені і багатіші окраїнні народи заставити робити на себе, грабувати й винищувати їх так, як за Петра та Катерини.

Отже політика Леніна і Сталіна це не є щось нове, не винахід якогось нового большевизму -це лише поворот назад до старого московського націоналімперіялізму.

Люди почали були забувати жакливе, осоружне й немиле слово „москаль“, -так ось та сама чума, що колись була всім добре відома під назвою „москаль“, тепер ходить під назвою „большевик“. Змінилась вивіска, а крам той самий. Москаль, що прорубав вікно в Європу-Петербург, постарався те вікно закрити, бо з нього віє неприємний для москаля дух свободи для народів і москаль знову, як ведмідь, поліз у свій барліг - Москву.

М'яка політика останніх царів зробила нам велику шкоду тим, що приспала національну свідомість нашого народу, створила вражіння рівності всіх народів в імперії, притупила ту гостру ворожість, що наш народ мав колись до москаля, як до ворога-чужинця, наїзника на нашу землю. Нинішня грабіжницька політика й винищування та прославляння „старшого брата“ розкриє й найдурнішому очі й покаже, хто наш ворог і від кого походять всі нещастя і зло. Пора знати всім, що большевик -це те саме, що й москаль, отой одвічний москаль, що його так умів ненавидіти колись наш народ і наш великий Тарас Шевченко.

Період останнього царя Миколи видавався нам демократичнішим, ніж за давніх жорстоких царів. Для москалів-росіян він не був демократичним, бо не відповідав духові москов-

ського народу, його бажанню панувати й грабувати інші народи. І за те петербурзький уряд був знищений москалями, а встановлено знову справжній московський націоналістичний уряд, подібний до давнього російського уряду часів Петра I та Катерини II, коли то наші предки теж змушені були тікати на еміграцію до турків за Дунай. Можна собі уявити, чим був для нашого народу москаль, коли запорожці мусіли тікати до „бісурмена“, з яким вічно воювали. Виходить, що москаль був гіршим за того „бісурмена“. Та про це ми самі сьогодні переконуємось.

Як бачимо, демократія московського народу гостро різниться від демократій інших народів, і не лише різниться, а й заперечує та намагається знищити демократії інших народів, тобто поневолити їх. Виникає питання, чи можлива одна демократія для всіх народів, якийсь один лад, що задовольняв би всі народи? Спільної для всіх народів демократії нема і не може бути, бо це була б не демократія, а насильство над волею кожного народу творити свій власний лад, це була б демократія якогось одного народу, що наклав свою волю іншим народам, позбавивши їх власної волі, власної демократії. Немає людини на світі, яка б не належала до якоїсь нації, або яка б належала до всіх націй разом, була б так мовити інтернаціональною людиною. Так само нема демократії, що не була б демократією якогось одного народу. Спільним для всіх демократій є якраз те, що їх різнить між собою — а це воля кожного народу самому творити свій лад, свою державу. Отож, скільки є на світі народів, стільки мусіло б бути й демократій і стільки й держав. Де цього нема, там нема й демократії, а є поневолення одного народу іншим. Не існує якоїсь одної демократії взагалі, демократії абстрактної. Існують реально лише демократії різних народів.

Хоч у кожного народу своя демократія, проте кожна з них має свою внутрішню розколину і по цій розколині може бути поділена на два роди демократії: національну демократію і соціальну демократію. В кожному народі може переважати одна або друга, або мішанина одної з другою. Залежно від того держава йде або до розвитку, або до упадку.

Національною демократією буває тоді, коли народ обирає до проводу своїх „ліпших людей“, тобто свою аристократію — достойних, родовитих, шляхетних, заможних, культурних, чесних, мудрих, благородних, мужніх, відважних і гордих. Гордих в тім сенсі, що не стерплять наруги й пониження ні себе, ні свого народу, а підуть самі і поведуть народ свій на бій з ворогом, не покоряться чужому народові, чужій аристократії. Національна демократія — це вибрані кращі, еліта, аристократія даного народу при владі, при державній кермі. Вона є носієм національної традиції, заповітів предків, сторожем національної ідеї, виразником НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ ВСІХ КЛАС СВОЙОГО НАРОДУ, бо й сама вона народжується з РІЗНИХ КЛАС народу — з таких людей, що своїми воєнними подвигами чи іншою діяльністю найбільше прислужилися зростові могутності й слави свого народу серед інших народів. Вона розуміє державу, як ОРГАНІЗАЦІЮ ВНУТРІШНЬОГО ПРАВОПОРЯДКУ І ЗБРОЙНОЇ СИЛИ СВОЙОГО НАРОДУ СУПРОТИ ЗОВНІШНІХ ВОРОГІВ. Вона бореться за зміцнення становища своєї нації між іншими націями, тому у внутрішніх справах вона пильнує, щоб був спокій, лад, послух, згода й дисципліна. Вона відкидає всяку міжкласову ворож-

нечу і боротьбу. Вона вважає, що бідність і багатство не повинні бути причиною для ворожнечі між громадянами, бо кожен бідний хоче й повинен змагати, щоб жити в достатку, - то хіба це для того, щоб інші потім заздрили і ненавиділи його за те, що збагатів? Навпаки, треба радіти з того й допомагати кожному вилізти з нужди. В тому немає біди, що один громадянин багатший, а другий бідніший. Здібності людей не однакові і щастя не однакоє також і мінливе. Багатий часом збідніє, а бідний збагатіє; в багатстві можна бути нещасливою людиною і щасливим бути при невеликих достатках. Справжня біда починається тоді, коли чужинець заволодіє народом і всіх порівняє в рабській неволі. Тому національна аристократія пильнує оберігати свій народ від зазіхань інших народів.

Чому саме аристократії найбільше ходить про оборону рідного краю і його народу? Тому, що вона відчуває себе найбільше здібною і покликаною до того і найбільш заінтересованою в тому матеріально і морально. З утратою рідного краю вона найбільш втрачає і найбільш гостро переживає цю втрату. З погляду існування людини як живої істоти, тобто з погляду чисто біологічного, кожна людина однаково любить рідний край, бо з утратою рідного краю, або з запануванням чужинця над ним, вона втрачає те, що найдорожче для людини - рідні умови для свого життя і життя своїх дітей. Їй загрожує фізичне знищення самій та виродження, денационалізація і зникнення з лиця землі в наступних поколіннях. Тому ухилення від оборони рідного краю є найбільшим злочином супроти свого народу, супроти предків своїх і особливо великим гріхом і злочином перед наступними поколіннями, інакше кажучи злочином супроти своєї нації. Отже кожен член нації повинен бути патріотом своєї батьківщини, інакше він буде найбільшим злочинцем. Таким чином, з погляду біологічного, з погляду існування, розвитку і продовження свого роду, всі члени нації несуть однаковий обов'язок боронити рідний край і однаково відповідальність та кару за ухилення від цього обов'язку. Але не у всіх людей є однакова свідомість цього обов'язку, а тому свідоміші повинні освідомлювати й змушувати несвідомих та карати злочинців. Та навіть при однаково високій національній свідомості не всі люди мають однакову совість і честь, не однакові здібності і матеріальні і фізичні та духові спроможності й заінтересування. Бо навіть з утратою рідного краю всі втрачають однаково лише з погляду біологічного, з погляду втрати найнеобхідніших умов для існування й продовження свого роду.

Але з погляду духового й матеріального одні втрачають більше, другі менше. Крім свого кінцевого багато людей втрачають багатство, славу, владу, авторитет, пошану, і багато чого такого, без чого саме біологічне життя для них немає ніякої вартості і рівнозначне самогубству. Цю різницю у втратах людей з утратою батьківщини наш народ мудро висловив у приповідці: "Старче, село горить! А він шапку насунув та й далі посунув." Звідциль висновок, що охорону села від пожежі, як і охорону рідного краю від чужинця, ніхто не доручить старцеві, бо він доведе до того, що й сам згине: не буде в кого хліба випросити, як село згорить.

З цього ясно, чому мудрі народи вибирають до уряду

своїх „кращих“ людей, свою аристократію, гуртуються навколо неї, гордяться і пишаться нею поред іншими народами. В славі й могутності своєї аристократії цілком слушно бачать свою славу й могутність серед інших народів. А вірність у службі своєму проводові і в його особі своїй нації вважають найвищою чеснотою громадянина.

Соціяльна демократія виростає з ненависти бідних до багатих, з ненависти підліших елементів до своєї ж таки національної аристократії, з заздрости до неї, з бажання пограбувати її добро і посідати на її державні посади, захопити владу. Щоб збаламутити народ на цю внутрішню боротьбу, вона годує його брехливими обіцянками рівності й свободи, хоча рівність і свобода себе взаємно знищують і не можуть існувати разом. Бо де є рівність, там немає свободи, а чисте рабство /Росія/. А де є свобода, там ніколи не буде рівності. Проте легковірні й темні люди шукають щастя в рівності і тому попадають в рабство.

Розуміння держави у соціяльній демократії зовсім відмінне від розуміння держави національною демократією. Соціяльна демократія розуміє державу як ОРГАНІЗАЦІЮ ПАНУВАННЯ ОДНОЇ КЛЯСИ НАД ІНШИМИ КЛЯСАМИ. Як бачимо, в цьому визначенні нема ні слова про внутрішній правопорядок і про оборону своєї країни від зовнішніх ворогів. Щоб добитись влади, соціяльна демократія готова покликати собі навіть допомогу від зовнішніх ворогів, які в такому випадку називаються приятелями і визволителями.

Соціяльна демократія любить себе називати „НАРОДНЬОЮ“ демократією, бо під народом вона розуміє не весь народ, не всю націю, а лише нитчі верстви нації, простолюддя, а верхівку нації зовсім відкидає і не зачисляє до народу. А та верхівка якраз є головою, мозком народу, носієм національної свідомості, оборонцем і хоронителем історичної традиції, творцем і носієм національних амбіцій на майбутнє. Бо нація, це не те саме, що народ. Народом є лиш ті, що сьогодні живуть. Нація-це історично витворена єдність всіх поколінь даного народу, не лише тих, що сьогодні живуть, а й тих, що жили поперед нас на нашій землі, і тих, що житимуть після нас. Єдність „живих, мертвих і ненароджених“, як казав Т. Шевченко. Бо нація має завдання, які не в силі здійснити одне покоління, а тільки ряд поколінь, виконуючи заповіти предків.

Чого вартий народ, що немає своєї аристократії, своїх панів? Такий народ неминуче попаде під владу чужих панів. Народ, що не шанує своїх панів, завжди буде рабом дроворубом і водоносом чужих панів. Буде рабом тих народів, тих націй, що вміють шанувати своїх панів, вміють ненавидіти й проганяти чужих панів.

Нешастя українців полягає в тому, що вони розуміють демократію тільки як соціяльну, класову, як демократію так званих трудящих, робітників і селян, демократію бідних. Вони дуже „люблять бідний народ“ за те, що він бідний, а як тільки котрий забагатіє, то зразу ненавидять його, як буржуя, експлуататора, нетрудящого, хоч насправді той багатий трудиться далеко білше, ніж той бідний, а все напевно більше, ніж той соціяльний демократ, що так любить бідний „трудо-вий“ народ. Бо хоч трапляються ліниві багаті, то ще частіше трапляються й ліниві бідні, про те це не значить, що між

ними треба сіяти ненависть. Багато ненавидять, бо той має гідність і не дасться себе запрягти в соціалістичне рабство, не любить, щоб хтось повчав його як на світі жити, бо він сам уміє. Українська соціальна, вірніше соціалістична, демократія не визнає ніякої іншої демократії, тільки "народню". В короткий час існування української державності вона навіть державу українську назвала "народною республікою". Скажіть, в якого ще народу на світі республіка звалась "народною"? Нащо поділяти одну націю одних людей на "народ" і "не народ"? Хіба багатші люди то вже не люди, не народ? Тому нігде в світі не було цього шкідливого і безглузкого поділу на трудящих і не трудящих, на народ і не народ, бо вся нація від верхів до низів є всі трудящі, є всі один народ і не треба додавати "народня" республіка, бо хіба ж може бути ще якась інша, не народня республіка? До цього ж це поняття про народ і не народ зайшло до нас з Росії, а в Росії під народом розуміють тільки "мушика", отож і виходить "мушицька республіка", - назва принизлива й образлива для українця, бо українець ніколи не був мушиком, це Москва приліпила нам цю назву і звела нас на відповідальність цій назві ганебне становище. Запанувавши над нами, московський мушик зробив і нас мушиками. Пригадайте, як ще Мазепа обурювався проти цієї назви: "Мушиками називають і підданством дорікають".

За нашими соціалістами виходить, що тільки в нас була справжня "народня" демократія, а в інших країнах то буржуазія, не народня, бо буржуї, то не люди, не народ. Воно, коли підходить з міркою московського лаптя, то на заході в кожній країні більшу половину треба назвати буржуїями й викинути з народа і ліквідувати. У них в Росії був один буржуї на тисячу чоловік, то його не вчисляли до народу й знищили. Лишився тільки народ, що пильно стежить один одного, щоб ніхто з них не став буржуєм і так щасливо собі живуть в такій рівності.

Це ж "щастя" вони несуть й іншим народам, самі на тому нічого не втрачаючи, а все маючи добру поживу і здобич, вирівнюючи всіх по собі, винищуючи буржуїв, яких дуже багато поза межами московської пролетарської нації. Ця безбуржуазна нація цілком вірно зветься народною демократією і хоче всі інші народи реорганізувати на свій образ і подобу. Сьогодні Москва всіх своїх сателітів назвала "народними демократіями" / а їх держави "народними республіками" /, а щоб вони відповідали цій назві, вона систематично й планово винищує їм національну аристократію, тобто робить їх безверхими, безголовими, а тому їх очолює верхівка іншого, московського народу. То сателітам Москва силою накинута ця безголову форму держави, а ми самі собі дали таку назву та ще й сьогодні дехто боронить її, бо тільки таку форму правління вважає за демократичну, а всі інші форми - то вже не демократія, а як і демократія, то не народня, а буржуазна. По їхньому так: якщо народ вибере до уряду їх, соціалістів - це демократія, а якщо народ вибере Гетьмана - це не демократія. Якщо англійський народ вибере до уряду Етлі - це демократія, а якщо Черчіля - це не й демократія. Якщо французи виберуть соціалістів - це демократія, а якщо Наполеона, за якого голосувало 97% населення Франції, тобто все населення зв'язанком 3% паризької голоди - це не демократія.

Якщо американці виберуть Трумена-це демократія, а якщо Тафта-це не демократія. Якщо москалі виберуть Керенського-це демократія, а якщо Михайла Романова-це не демократія. Якщо люди розумні і не вибирають до уряду соціалістів-це значить, що „народ несівдомий”, не „дозрів ще до демократії” і його треба перевиховати й навчити за кого голосувати, треба заопікуватися ним в формі якоїсь диктатури, а що власної сили на це немає, то з допомогою „старшого брата” трудящого, -той заопікується й перевиховає. Тому соціальні демократи хоч дуже себе рекламують демократами, але виборів дуже не люблять, дарма, що виборність уряду є основною прикметою демократії. Вони згодні робити вибори лише при одній умові: щоб усі партії інші не були допущені до голосування, а тільки їхня-соціалістична, яка для додержання форми може виступити під кількома різними назвами.

Соціальна демократія дуже не хоче війни з советською Росією, але не тому, що боїться програти цю війну, а якраз навпаки-вона боїться щоб не розгромити Росії, в якій цілком слушно бачить підпору соціалізму в усьому світі, бо в своїх „буржуазних” країнах такої підпори замало. А з розгромом „соціалістичного раю”, коли всі народи матимуть змогу на власні очі побачити той „рай”, всякий ґрунт для соціалістичної пропаганди зникне зовсім, пропадуть тоді всі соціалістичні партії і всякі товариства друзів ССРСР.

Тому ніхто інший, а саме наш соціальний демократ Винниченко, умираючи, лишив нам і всьому світові свою „Нову заповідь”-не допустити до війни проти советського союзу, бо розгром його був би найбільшою катастрофою людства. Катастрофа полягає в тому, що людство втратило б те, що для нього найдорожче-соціалістичну ідею. Натомість радить погодитись мирно з советським союзом і запровадити в усьому світі зреформований комунізм під назвою конкордизм. Можливо, що за це деякі українські вчені „на еміграції” звертаються до „людей доброї волі”, щоб давали пожертви на видання й популяризацію творів небіжчика.

Цей факт показує, що з усіх соціальних демократій світу таки наша українська, зразу по російській, найбільш послідовна і логічна в своїх висновках, або за висловом Винниченка, найбільш „чесна з мобою”, одверто висловила те, що інші приховують.

Звичайно, що в opinio вільного світу такі „Нові заповіді” допомагають виробити про українців уявлення, як про другий сорт тих же росіян-большевиків, які з ними мають якісь несуттєві розходження. Така opinio особливо зміцнилася б, як би ми справді послухали тих своїх вчених, що радять нам видавати й поширювати твори Винниченка. На видання таких творів за кордоном Москва теж не похалила б грошей, адже „Соняшну машину” видрукувала навіть у себе і заплатила авторові, як належить. Природу української соціальної демократії можна б прослідити на всьому ході історії України / її походження і родовід/, хоч в давні часи ще й не було цієї назви, проте були ті самі суспільні явища, що й тепер. Ще яскравіше природа української соціальної демократії розкривається в добу визвольних змагань і пізніше на еміграції. Для пізнання цього треба користуватись в першу чергу історіями, написаними й dokonаними самими соціальними демократами, а особливо документи й матеріали. Але природа української соціальної демократії це вже окрема тема.

А. КУРПІЧ

„ ДЕРЖАВНИЙ КАПІТАЛІЗМ "

Серед українських соціалістів часто можна почути таку зневажливу критику сучасного ладу в ССРСР : „Хіба ж то соціалізм! Це державний капіталізм! "Цим вони хочуть сказати, що такий поганий лад не може бути соціалізмом. Поганим може бути тільки капіталізм.

Таким чином цією фальшивою формулою „державного капіталізму" всі вади соціалізму перекладається на рахунок капіталізму. Соціалізм не винен: за всі гріхи соціалізму винен „державний капіталізм", яким большевики буцімто підмінили справжній соціалізм. Отак заховавшись за цією облудною формулою „державного капіталізму", наші соціалісти далі пропонують свій „справжній" соціалізм.

Але що ж таке „державний капіталізм"? А це такий лад, при якому приватна власність на знаряддя і засоби виробництва скасована, а всі знаряддя і засоби виробництва є власністю всього народу, себто держави, як це і є в ССРСР. А що таке справжній соціалізм? А це такий лад, при якому приватна власність на знаряддя і засоби виробництва скасована, а всі знаряддя і засоби є власністю всього народу, себто держави, як це і є в ССРСР. Отже, справжній соціалізм це і є той самий осоружний „державний капіталізм", що його так зневажливо критикують наші справжні соціалісти. В цьому й полягає все безмежне лицемірство і фальш їхньої критики.

Поглянувши в дзеркало, наші соціалісти вдають, що себе не пізнали, та й кажуть: „То не ми, то державний капіталізм. Справжній соціалізм не може бути таким огидним! "Добре. А чому ж би то капіталізм мав бути таким огидним? Чи тому, що він капіталізм, чи тому, що він державний? Якщо він державний, то це вже не капіталізм, а соціалізм. Капіталізм не може бути державним, а тільки приватним. Так само як соціалізм не може бути приватним, а тільки державним. Вислів „державний капіталізм" є абсурдним, безглуздим у своїй суті, бо він заперечує свій власний зміст і стає беззмістовним. Сказати „державний капіталізм" — це те саме, що сказати „соціалістичний капіталізм" або „капіталістичний соціалізм", що є безглуздом, як безглуздими є такі вислови, як „приватна спільність", „спільна приватність", „біла чорнота" або „ясна темрява".

Що ж таке капіталізм? А це лад, заснований на приватній власності. Це лад, у якому приватна власність не тільки не заборонена, а навпаки, є у найбільшій пошані і охороняється законом. Чи є в тому щось зле? Ні, бо ж це згідне з десятою Заповіддю Божою. Бог не міг дати злої Заповіді, а тільки добру. На ній власне ґрунтується мирне співжиття людей, свобода людини і незалежність держав окремих народів.

Соціалізм — це заборона приватної власності, отже — й десятої Заповіді Божої. Власність може бути тільки спільною, а це означає врешті — державна, бо тільки держава, як найбільша людська спільнота, може змусити людей до зречення від приватної власності, свободи людини і десятої Заповіді Божої. Людина стає в повній залежності від держави, від суспільства, взагалі, від чогось такого, проти чого вона, не

маючи ніяких власних засобів, безсила вести боротьбу за свою свободу й незалежність. Колись ворог був конкретний, видимий: татарин, турок, поляк, москаль, німець. Тепер ворогом став хтось абстрактний, невидимий, якийсь соціалізм, що його, однак, заборонено уважати ворогом, а навпаки, говорять і пишуть, що це чарівний лад, задля впровадження якого варто перетерпіти найбільші страждання і жертви задля щастя майбутніх поколінь.

Цим, власне, пояснюється той сумний факт, що люди вми-
рали з голоду без спротиву й боротьби. Вони не бачили, проти
кого боряться: їхній ворог був невидимий, абстрактний. Про-
відники соціалізму, що довели до голоду, часто мінялися, од-
ні відходили, другі приходили і, зрештою, всі десь повтікали,
самі рятуючись від голоду. Зрештою, для голодної людини не
було сенсу їх бити, бо ж у них хліба однак нема, вони самі
голодні, як пси. Інша справа, якби тут десь стояли панські
комори з хлібом, то можна було б на них накинутись і заб-
рати хліб. Але ж комори були громадські і — порожні.

Різниця між капіталізмом і соціалізмом ще й та, що
капіталізм не забороняє соціалізму. При капіталізмі повна
свобода господарської діяльності людини. Хто хоче спільної
власності, може собі об'єднуватись і господарювати спільно.
Але соціалізм забороняє капіталізм, забороняє приватну
власність, отже знищує свободу людини і запроваджує рабство
нового типу, в якому кожна людина є рабом суспільства. Іме-
нем суспільства легко можна знищити кожного члена суспіль-
ства. Це те „майбутнє рабство“, про яке колись остерігав
людство Герберт Спенсер, який геніально передбачив появу
цього рабства саме в Росії.

Відколи існує людство, отже так давно, коли соціаліс-
тів і самого слова соціалізм ще й на світі не було, у всіх
людських спільнотах, від невеликих громад починаючи і дер-
жавами кінчаючи, завжди були, є і будуть елементи соціаліз-
му, без яких люди не можуть обійтись, бо вони є konieczними
й корисними для людського співжиття. Задля цих спільних по-
треб люди свідомо жертвують, себто поступаються частиною
своєї приватної власності у вигляді податку, а в випадках
крайньої потреби жертвують усім своїм майном і навіть
власним життям. Отже, соціалізм, як спільна справа, сам по
собі не є чимсь злим, навпаки, елементи соціалізму є корис-
ні й необхідні, і у випадках крайньої потреби суспільство
може впроваджувати їх силою примусу до деяких своїх чле-
нів, особливо в час війни, але ніколи не касуючи, а завжди
респектуючи принцип приватної власності.

Спільною справою завжди є утримання уряду, війська,
поліції, суду, тюрем, церкви, школи, лікарень, добродійних уста-
нов для догляду сиріт, старих, хворих та інвалідів. Все це
переважно установи невиробничого, отже, й неприбуткового
характеру. Але часто спільною справою може стати й побудо-
ва великих виробничих та прибуткових споруд, яких окремі
особи чи групи не в силі побудувати. Як, наприклад, великих
залізниць, мостів, підземки, тунелів, гребель, електростанцій,
фортець. Тоді все суспільство, себто держава береться до
цих побудов. Це й буде спільна справа, або соціалізм. Тако-
го соціалізму навіть у дореволюційній Росії було більше,
ніж у будь-якій іншій країні, і саме через слабкість при-

ватних капіталістів та величезні простори країни, що їх зусиллями окремих одиниць не можна було опанувати. Отже, "державний капіталізм" чи, вірніше, соціалізм, корисний остільки, оскільки він не знищує приватну власність, а навпаки, допомагає їй. Соціалізм, що допомагає кожній людині придбати приватну власність, є здоровим явищем у суспільстві. Соціалізм, що поширюється коштом відібрання в людей приватної власності, є страшною хворобою суспільства. Це означає, що суспільство пожирає своїх членів. Суспільство стає Молохом, що живиться своїми дітьми.

Насильницьке запровадження соціалізму коштом скасування приватної власності трапляється тільки у відсталих країнах, де уряд вважає своє населення за настільки темне і глупе, що він сам краще подбає про потреби своїх людей, ніж би ці люди подбали самі про себе. Уряд, що так думає, є відображенням і виразником глупости своїх людей, а не їх розуму, бо він орієнтується на глупоту, а не на розум своїх громадян. Такий уряд усіх мудріших своїх людей ставить у становище дурнів своєю примусовою опікою над ними.

Розумний уряд мусить орієнтуватися на розум свого суспільства і дати максимальній кількості людей можливість виявити власний розум і самим про себе дбати. Розумна людина, дбаючи сама про себе, може розвинути таку продукцію, що забезпечить не лише її саму, а й сотні й тисячі інших людей, що приєднають свої зусилля до її діяльності. Уряд же мусить заопікуватися лише тими, що з якихось причин потребують тієї опіки, бо не спроможні самі про себе подбати: сироти, старі, слабкі, каліки та інваліди. Максимальна кількість людей мусить мати приватну власність і обходитись без суспільної опіки — це справа честі кожної шануючої себе здорової людини, і це є ідеал всякого розумного уряду.

Є якась зла іронія і соціальний парадокс у тому, що найздоровіша фізично частина суспільства, робітнича класа, замість лицарського почуття і джентельменства в відношенні до інших, набула звідкись хворобливий комплекс меншестривності, стала в позу покривдженої й упослідженої, зажадала собі державної опіки, тим самим пов'язалася із соціалізмом і повела боротьбу проти інших класів суспільства, до речі, численно менших і фізично слабших.

Фактом є, що сама робітнича класа є дитиною капіталізму, вона могла зродитися тільки при капіталізмі, і для неї вести боротьбу проти капіталістів означає боротися проти своїх батьків, що її породили. Фактом є, що до приходу капіталізму чи т. зв. промислової революції населення взагалі дуже слабо зростало, а почало буйно зростати тільки при капіталізмі. Це означає, що раніш воно значною мірою вимило від недоживлення та зв'язаних із тим хвороб. Фактом є, що бідкування і виснажлива праця у початках розвитку капіталізму все ж таки ліпше, ніж колишнє бездіяльне, пасивне недоживлення і вимирання. Що ця виснажлива праця в початках розвитку капіталізму була не з вини капіталістів, лише наслідком того, що капіталістів було мало, а шукаючих праці було багато, і капіталісти не могли постачати всім роботу, бо не могли набудувати відразу більше підприємств, бо бракувало знання, уміння, фахівців і техніки, бракувало теж і коштів, і ринків збуту на вироби, бо убоге населення

не мало за що купувати їх продукції.

Але в Україні робітники на заводах, шахтах і копальнях руди не бідували. Молодий хлопець із села Йшов у Кривий Ріг на копальні, де, працюючи наверху, заробляв 35 карб. місячно, себто стільки, як завідувачий школою у його селі, а працюючи під землею в забої, заробляв удвоє більше — 70 карб. на місяць. По кількох роках такі хлопці вертались у своє село і ставали заможними господарями, що їх пізніше майже всіх було „зліквідовано як клясу“.

Звідки ж тоді комплекс меншевартости й покривдження? Це штучно витворений комплекс, прищеплений інтелігенцією, що дивилась на фізичну працю, як на якесь нещастя, ганьбу й кару Божу. Ось зразки поезії на цю тему: „У саті, чорний, як мара, рукою піт з лица втира...“, або: „Мокро і темно, немов в домовині, випало кайло із рук, дихати важко, ломота у спині і в голову болісний стук“ і т.д.

Ще більша іронія з селянином. Ніхто в світі легше не жив, як наш селянин. Він мав щонайменше п'ять місяців на рік вільного часу, не рахуючи численних релігійних свят. І ось його переконали, що він найтяжче працює, що він мученик, що з його тяжкої праці живе цілий світ, що він годує всіх, що з нього багаті п'ють кров, а він усе терпить.

Насправді ж ті, що так жаліли цей народ, тільки про те й думали, як би то ці мільйони лузавчих насіння і вічно святкуючих людей запрягти до щоденної роботи за годинником. Який би то соціалізм можна було побудувати! Бож соціалізм — це давня мрія усіх російських урядовців і бюрократів ще задовго до Маркса, якого вони не потребували читати, бо самі думали так, як він. При соціалізмі вони б тільки підраховували і розподіляли, а мільйони трудящих працювали б за їхніми плянами і нормами у вказаних їм місцях безмежної країни. Як бачимо, їхня мрія здійснилась.

Здається, єдині в світі робітники, що не мають комплексу меншевартости, — це робітники Північної Америки. Вони не виділяють себе в окрему клясу, не творять окремої партії, не ставлять у позу покривджених і не ведуть боротьби проти решти суспільства. Американські робітники вважають для себе приниженням виділятися в окрему клясу покривджених і упосліджених. Навпаки, будучи фізично найздоровішою частиною суспільства, маючи голову й руки нічим не гірші, ніж у кожної іншої людини, й однакове для всіх право приватної власности і свободи господарської і всякої іншої діяльности, вони видають із себе здібних і визначних людей у всіх сферах людської діяльности: бізнесменів, підприємців, промисловців, капіталістів, мільйонерів, інженерів, науковців, військовиків, письменників, артистів, співців, мистців. Чому б же мали робітники вести клясову боротьбу проти інших кляс суспільства, коли це з них, з робітників, в першу чергу всі ці кляси родяться? Це означало б боротися проти найздібніших виходців з своєї кляси, проти власних найздібніших дітей.

В Америці немає заздрости й ненависти до найздібніших у ділянці народного господарства людей: великих промисловців, капіталістів, мільйонерів. Навпаки, ці люди в Америці в найбільшій пошані. Ними гордяться і пишаються перед світом. Їх обирають губернаторами, сенаторами й президентами.

Чи не могло б так само бути і в Україні? Це ж із бувших кріпаків вийшов найбільший поет Т. Шевченко, а ще більше таких обдарованих синів нашого народу виявили свої здібності в народному господарстві, як відомі в цілім світі промисловці, капіталісти й мільйонери: Алчевський, Терещенко, Семеренко, Харитоненко, Ханенко, Калачевський, Гінсбург та інші. Це вони, без галасу й крику, відкрили Україну сотнями цукроварень, цегелень, гуралень, броварень, гамарень, гут, побудували шахти й копальні руди, змінили цілий краєвид України, зробили з Києва модерне європейське місто, розбудували інші міста й побудували нові. Це вони дали мільйонам українського біднішого населення вигідну працю на місці й тим зберегли його для України, щоб не мусіло виїжджати на Далекий Схід чи до Канади. Це вони, без слова пропаганди, зробили українця гордим за свою країну, навчили його пишатися нею і любити її: зробили його патріотом.

І ось проти них, цих найздібніших дітей нашого народу, соціалісти покликали той самий нарід на боротьбу. Чи може бути більше безголов'я? Плоди цього безголов'я тепер покутуємо по чужих країнах.

В нормальному, здоровому суспільстві люди приєднують свої зусилля до зусиль і діяльності найздібніших своїх одиниць, що їх родиться досить непевний і незначний відсоток в кожному суспільстві. Використовуючи так свої біологічні ресурси, таке суспільство досягає більшої продуктивності праці і підіймає на вищий щабель свій життєвий стандарт у матеріальному й культурному відношенні. Прикладом таких суспільств є країни Західної Європи і Північної Америки.

Прогрес у науці, техніці і в економічному житті завжди творили окремі талановиті одиниці суспільства, а не народні маси. Останні можуть лише або пишатися своїми талановитими синами і підтримувати їх, або побити їх камінням, якщо будуть підбурені до цього заздрісними невдахами й демагогами.

В найтяжчі моменти історії, коли суспільство переживає пробу страшної війни, коли всі найкращі сини нації кинули всі свої зусилля на фронт боротьби з ворогом, — в такий час дезертири фронту, різні шкурники й амбітники, для яких власна шкура й особисті інтереси стоять вище інтересів нації, можуть у запіллі підбурити темні маси, за одержані від ворога гроші зчинити страйки й демонстрації, зробити загальне замішання, заколот і захопити владу, а потім цькувати народні маси на кращих синів нації, що несли весь тягар війни, і при допомозі державного нового апарату винищити їх.

Такий заколот власне трапився в Росії на третьому році першої світової війни. Загально прийнята версія, що в наслідок війни створилися жахливі умовини життя для робітників столиці імперії і це спричинило стихійну революцію, не витримує жодної критики, бо жахливіших умов, ніж ті, що були на фронті, не було ніде в запіллі, проте кращі сини країни, що тримали фронт, не робили бунту. Неправдою є, що в столиці робітники терпіли голод, бо хліба в Росії було аж надто багато через те, що в час війни не було вивозу хліба за кордон. Могли бути перебої в постачанні столиці хлібом через завантаженість транспорту військовими потребами, але це

тимчасові перебої, які легко можна було направити, і вони швидко були направлені, та це не спинило заколотників, що агітували за припинення війни з німцями і закликали до війни внутрішньої, громадянської. Правдоподібно, що й ті перебої в постачанні хліба були штучно зроблені німецькими агентами за німецькі гроші так само, як і ті робітничі демонстрації, що започаткували революцію. Отже революція зроблена тими найгіршими елементами, що відсиджувались у заплілю і не знали всього жаху війни.

Сам вождь революції Ленін не вірив у можливість блискої революції, а потім навіть у її успіх, як вона виникла. Тільки Парвус і німецькі гроші переконали його в можливість успіху для його большевицької партії з її гаслом громадянської війни, замість війни з німцями.

Те, що трапилось у лютому 1917 року в Петрограді, було по суті не революцією, а контрреволюцією в найповнішому значенні цього слова. Революцією воно було лише по формі. За змістом це була страшенна реакція, бо рушійною силою цього руху були не передові елементи суспільства, не еліта, а найтемніші, реакційні елементи суспільства, що складали його переважачу більшість.

Під революцією розуміють у першу чергу промислову революцію, себто такий процес розвитку продукційних сил країни, що своєю ефективністю значно перевищує попередні способи продукції і відповідно до нових форм і потреб продукційних сил змінює відносини між людьми, змінює соціальну структуру суспільства і творить нові форми співжиття на місце старих віджилих форм.

Саме такий процес відбувався в Росії вкінці XIX-го і на початку XX-го віку. Шаленими темпами йшов розвиток капіталізму, руйнуючи залишки феодальних відносин і творячи нові, капіталістичні відносини. Росія стала на шлях, по якому йшов розвиток усіх західноєвропейських країн. Способом життя Росія швидко наближалася до Заходу, і перед у цьому вела Україна.

Процес капіталістичного розвитку в Україні відбувався настільки швидко, що Московщина залишилася позаду і подала реальна загроза економічного відриву України від Московщини через різницю стандарту життя і відносин, через послаблення економічних зв'язків України з Московщиною і посилення економічних зв'язків України з Заходом. Уряд імперії намагався штучно гальмувати розмах промислової революції України і всемірно стимулювати розвиток капіталізму в Московщині, для чого затагував великі позики на Заході та скуповував акції капіталістів українських, перебираючи таким способом керівництво українською промисловістю до своїх рук і вживаючи прибутки з української промисловости для розвитку промисловости Московщини.

Отже існуючий царський уряд імперії не тільки не гальмував розвитку продукційних сил Росії, а навпаки, з допомогою позик на Заході всіляко його стимулював і з допомогою тих же позик запряг Україну, щоб тягла й Московщину в напрямку на Захід — по шляху капіталістичного розвитку. Крім того, царський уряд сам будував залізницю й інші шляхи сполучення, необхідні для розвитку народного господарства, а тих шляхів самі капіталісти ще заслабі були, щоб по-

будувати без державної допомоги.

А коли роля уряду в цій промисловій революції в імперії була наскрізь позитивна, сприяюча цьому прогресові продукційних сил країни, то для чого, питається, треба було робити політичну революцію, себто валити уряд, та ще й в час війни? І справді, ніхто з освічених верств населення, ні одного політичне угруповання чи партія не збиралися робити революцію. Вона впала на всіх несподівано, як сніг на голову, або як підземний поштовх землетрусу. Не радість, а радше страх і занепокоєння були загальним почуттям серед усіх мудріших людей, бож це означало, що Росія не витримала напруження війни, щось почало тріщати й ламатись. Почався рух, не нами викликаний і не нами контрольований.

Не треба розрізняти якісь дві революції в подіях 1917 року — одна лютнева /буржуазна/, а друга жовтнева /пролетарська/, — бо все це від початку була одна й та сама революція, розпочата й проваджена тими самими силами, ніколи не буржуазними, а тільки пролетарськими: Парвус з німцями змайстрував революцію, а Ленін з Троцьким провадили її далі. Буржуазія тільки пост фактум, за ціну зречення царя від престолу, намагалась утриматись на поверхні при владі, та це їй не вдалось. Фактична сила в Петербурзі від самого початку була в руках советів. Буржуазний Тимчасовий уряд справді тимчасово був потрібний більшовикам, як вивіска і заслона, за якою вони ховалися від розгніваних фронтовиків, що могли прийти до столиці і ліквідувати проницьку банду змовників, зрадників і дезертирів. За заслоною Тимчасового уряду, користаючи з буржуазної свободи слова і марши від німців гроші, більшовики повели шалену агітацію проти війни і розклали фронт, одночасно зформувавши дружини своїх прихильників, красну гвардію, з робітників, матросів, солдатів, дезертирів і кримінальних елементів. Коли фронт був розкладений, більшовики відкинули непотрібну вже тепер заслону — копнули Тимчасовий уряд. Це й була жовтнева революція, теж безкровна, як і лютнева, і проголосили свою власть советів. Тоді лише почалася кривава соціалістична революція по знищенню капіталістичних елементів суспільства.

Отже, це була найреакційніша революція, бо вона, спираючись на найтемніші елементи суспільства, винищувала його найздібніші, прогресивні елементи, що єдині творять прогрес, рухають уперед продукційні сили суспільства. Реакційні сили старанно плекалися як російською, так і українською літературою ще задовго до революції, бож уся наша інтелігенція, як породження імперського бюрократизму, щиро ненавиділа приватного власника-капіталіста, яким вона не могла керувати, зате могла брати під свою опіку бідних і нацьковувати їх на багатих, і це було улюблене гобі нашої демократичної інтелігенції, яке вона виявляла у своїх літературних вправах рідною, зрозумілою для бідних мовою.

Тому найкращі люди, що їх видала з себе українська нація і багата українська природа, люди найбільше обдаровані й енергійні, люди небуденного формату й сили характеру, люди, що могли б цікавити не лише нас самих, а й цілий світ, люди, що виявили в житті неймовірно кипучу діяльність, чие життя було повне посвяти, жертви, любови до своєї справи, повне напруження і драматизму, люди, що за кілька десятиліть змінили краєвид України, вкрили її прекрасними са-

дами, фармами, хуторами, сотнями цукроварень, гуралень, броварень, цегелень, ливарень, гамарень, шахт, копалень, побудували нові міста, обновили й розбудували до невпізнання старі міста й села, люди типу Алчевських, Калачевських, Терещенків, Харитоненків, Ханенків, Семеренків, Гінсбургів і їм подібних, — люди цього типу не знайшли відображення в українській літературі, бо й не могли люди великого формату з їхніми великими проблемами зміститися у голові якогось дрібного чиновника, урядовця, службовця, клерка, писаря, що міг згорі глянути тільки на якогось бідного селянина чи хату вбогої вдови і їх обрати за об'єкти своїх літературних вправ. Вищих від себе він не міг зрозуміти, хоч би й хотів, тому, задержавши голову, як пес на місяць, міг на них лише погавкати, як на багатіїв і кровопивців, що п'ють кров з бідного народу. На цьому й кінчалась його творча письменницька функція.

Тому не дивно, що інтелігенція такого калібру сприйняла змайстровану німцями й Парвусом революцію 1917 року, як щасливу подію, як „безкровну“ революцію, що сама зробилася, „стихийно“ самою робітничою класою зроблена, класою, що в неї вірили з якимсь релігійним, чисто поганським фетишизмом. Насправді та класа Богові духа винна: її вклад у революцію — це була лише її безмежна глупота. Не вона робила революцію, а нею, дурною, робили революцію професійні майстри тієї справи — Парвус, Ленін і Троцький — за німецькі гроші.

Знищивши апаратом чрезвычайки всіх дійсних і можливих своїх ворогів, большевики цілком закріпились у владі і стали господарями величезної країни. Тепер їм став потрібний весь досвід попередніх поколінь, що творили цю імперію. Цей досвід зберігся в кадрах бюрократичного апарату колишньої імперії. От ці кадри чиновників-службовців і писарів були знову за „прлічное жалованье“ покликані на службу нових господарів.

Проблеми, що стояли перед колишніми господарями імперії, знову так само стали перед новими. „Буття визначає свідомість“, казав Маркс. З руїників большевики стали господарями імперії. Це нове буття визначило їхню свідомість: вона стала імперіялістичною. Проблема збереження імперії від розпаду на національні держави стала перед ними, як стояла й перед попередніми господарями. Вже попередні господарі бачили в націоналізації землі запоруку збереження єдності й неподільності імперії, і для цього був убитий Столипін. Тим більше соціалістичні господарі розуміли, що тільки в скасуванні приватної власності лежить ця запорука. Держава родиться з приватної власності, доводив Енгельс. Національні держави — продукт капіталізму, твердив Маркс. Знищення капіталізму є знищенням національних держав. Марксисти це знали. Тому вони так нещадно й послідовно викорінюють капіталізм, а впроваджують соціалізм. При соціалізмі національні держави не родяться, а радше „відмирають“, як учив Ленін. Для того, власне, большевики всім новопосталим державам, що є продуктом капіталізму, підсувають уже при їх народженні свого троянського коня — соціалізм, себто отой самий „державний капіталізм“.

В. СИМОНЕНКО

Задивляюсь у твої зіниці,
Голубі, тривожні, ніби рань.
Крешуть з них червоні блискавиці
Револьцій, бунтів і повстань.

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе чудуватися повік.

Ради тебе перли в душі сію,
Ради тебе мислю і творю.
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.

Одійдіте, недруги лукаві!
Друзі, зачекайте на путі!
Маю я святе синівське право
З матір'ю побути на самоті.

Рідко, нене, згадую про тебе,
Дні занадто куці та малі.
Ще не всі чорти живуть на небі,
Ходить їх добіса по землі.

Бачиш, з ними щогодини б'юся,
Чуєш — битви споконвічний грук!
Як же я без друзів обійдуся,
Без лобів їх, без очей і рук?

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Громотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи — все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено!

К О М Е Н Т А Р

Число 2

29 квітня

1966

.....

З М І С Т

ЧАСТИНА ІУ

А. КИРПИЧ

Г О Л О С З Е М Л І

I. Козак чи музик	I - 22
2. Село	23 - 34a
3. Лист до п.Рися	34б
4. Соціяльне і національне	35 - 40
5. З нотатника консерватиста	41 - 50
6. Винищення суспільних клас	51 - 61
7. "Одноверстовість" нації	62 - 64
8. Межі	65 - 69
9. По слідах наших проблем	70 - 82
10. Марксизм, як його засто- сувала історія	82 - 92
11. Що таке більшовизм	92 - 94
12. Що таке демократія	95 - 102
13. "Державний капіталізм"	103-110
14. Фото "Гетьман" Б.Мухина	I
15. Фото загону кубанських козаків	35

В. СИМОНЕНКО

Вірші зі збірки "Берег Чекань"
"Земле рідна!"
"Злодій"
"Курдському Братові"
"Брама"
"Гранітні обеліски"
"Балада про зайшого чоловіка"
"Задивляюсь у твої зіниці"

М. Скрипник

ВИДАВНИЦТВО „МЛИН”

А.Кирпич

Видавець

Лондон-Гаґа

Редактор

1966

N.SKIPNIK Dipl.-Ing.

55 Theresia Street ,The Hague,
The Netherlands

